COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.5.2018
COM(2018) 364 final

PART 1/2

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2018

1. INTRODUCERE

Existența unor sisteme de justiție eficiente joacă un rol esențial în susținerea statului de drept și a valorilor fundamentale care stau la baza Uniunii Europene. În discursul său din 2017 privind starea Uniunii, președintele Comisiei Europene a afirmat în mod clar că „*în Uniunea Europeană statul de drept nu este opțional. Este o obligație. Statul de drept înseamnă că dreptul și justiția sunt susținute de un sistem judiciar independent.*”([1]). Prim-vicepreședintele Comisiei Europene, Frans Timmermans, a subliniat, de asemenea, că „*respectarea statului de drept nu este doar o condiție prealabilă pentru protejarea tuturor valorilor fundamentale enumerate la articolul 2. Este, de asemenea, o condiție prealabilă pentru menținerea tuturor drepturilor și obligațiilor care decurg din tratate și pentru stabilirea încrederii reciproce a cetățenilor, a întreprinderilor și a autorităților naționale în sistemele juridice ale tuturor celorlalte state membre*”([2]).

Independența, calitatea și eficiența sistemelor de justiție reprezintă componentele-cheie pentru punerea în aplicare a legislației UE și pentru consolidarea încrederii reciproce. Acestea contribuie în mod semnificativ la construirea unui mediu favorabil investițiilor și la menținerea unei creșteri durabile. Îmbunătățirea eficacității sistemelor judiciare naționale a devenit, prin urmare, o prioritate consacrată a semestrului european – ciclul anual de coordonare a politicilor economice în UE. Analiza anuală a creșterii pentru 2018, care identifică prioritățile economice și sociale ale UE și ale statelor sale membre pentru anul următor, recunoaște legătura dintre un mediu favorabil afacerilor, pe de o parte, și statul de drept și îmbunătățirea independenței, a calității și a eficienței sistemelor de justiție, pe de altă parte([3]).

Atunci când aplică dreptul Uniunii, instanțele naționale acționează ca instanțe ale Uniunii și se asigură de faptul că drepturile și obligațiile prevăzute de legislația UE sunt puse în aplicare în mod efectiv([4]). Însăși existența acestei protecții jurisdicționale efective, menită să asigure respectarea legislației UE, este esența statului de drept. În hotărârea sa recentă, Curtea Europeană de Justiție a subliniat că, pentru a asigura protecția jurisdicțională, este esențială independența instanțelor naționale([5]). Dat fiind că o protecție jurisdicțională eficientă asigurată de către instanțe independente constituie, de asemenea, o condiție prealabilă esențială pentru o bună gestiune financiară, Comisia a propus, la 2 mai 2018, un regulament privind protecția bugetului Uniunii în cazul unor deficiențe generalizate în ceea ce privește statul de drept în statele membre([6]).

Tabloul de bord privind justiția pe anul 2018 („tabloul de bord”) dezvoltă imaginea de ansamblu asupra indicatorilor privind independența, eficiența și calitatea sistemelor naționale de justiție. În special, această ediție:

---

1 Discursul privind starea Uniunii din 2017, rostit în fața Parlamentului European la 13 septembrie 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_ro.htm

2 Declarația prim-vicepreședintelui Comisiei Europene, Timmermans, în cadrul dezbaterii din plenul Parlamentului European din 28 februarie 2018 privind decizia Comisiei de a activa articolul 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește situația din Polonia.

3 Comunicarea Comisiei — Analiza anuală a creșterii pentru 2018, 22.11.2017, COM(2017) 690 final, p. 4

4 Articolul 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

5 Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses/Tribunal de Contas, C-64/16.

6 Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția bugetului Uniunii în cazul deficiențelor generalizate în ceea ce privește statul de drept în statele membre, COM (2018) 324 final.

- Dezvoltă indicatorii privind independența judiciară, în special în cadrul consiliilor judiciare, și cei privind implicarea executivului și a parlamentului în numirea și demiterea judecătorilor și a președinților de instanță.
- Dezvoltă secțiunile privind sistemele de justiție penală prin prezentarea de date actualizate privind infracțiunile de spălare de bani și introducerea unor indicatori privind organizarea serviciilor de urmărire penală în statele membre.
- Dezvoltă în continuare perspectiva utilizatorilor finali prin prezentarea unor indicatori privind modul în care sunt luate în considerare nevoile grupurilor specifice de utilizatori ai sistemelor de justiție (de exemplu, copii, persoane cu deficiențe de vedere, vorbitori non-nativi) în furnizarea de informații publice privind sistemul judiciar, în formarea judecătorilor și în studiile efectuate de utilizatorii instanțelor sau de profesioniștii din domeniul juridic. De asemenea, prezintă indicatori privind modul în care instanțele utilizează platformele de comunicare socială pentru a comunica despre activitatea lor.
- Prezintă o nouă imagine de ansamblu asupra utilizării fondurilor structurale pentru reformele justiției.
- Prezintă pentru prima oară date privind durata procedurilor în toate instanțele judecătorești (prima, a doua și a treia instanță) pentru litigiile civile și comerciale și cauzele administrative.
- Continuă examinarea normelor și prezintă o examinare mai aprofundată a termenelor ca obiective sau practici măsurabile legate de gestionarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor și a practicilor selectate legate de gestionarea întârzierilor.

Deși încă lipsesc date pentru anumite state membre, lacunele în materie de date continuă să se reducă, în special în ceea ce privește indicatorii referitori la eficiența sistemelor de justiție. Cooperarea fructuoasă cu punctele de contact naționale din statele membre cu privire la sistemele naționale de justiție, precum și cu diferitele comitete și rețele judiciare europene, a dus la îmbogățirea semnificativă a datelor. Dificultățile rămase în ceea ce privește colectarea de date se datorează deseori capacității statistice insuficiente sau faptului că respectivele categorii naționale pentru care se colectează date nu corespund exact cu cele utilizate în cadrul tabloului de bord. În foarte puține cazuri, lacunele în materie de date sunt datorate reticenței anumitor autorități naționale de a-și aduce contribuția. Comisia va continua să încurajeze statele membre să reducă în continuare aceste lacune în materie de date.

Ce este tabloul de bord privind justiția în UE?

Tabloul de bord privind justiția în UE este un instrument informativ comparativ al cărui scop este să ajute Uniunea și statele membre să îmbunătățească eficacitatea sistemelor lor naționale de justiție, furnizându-le date obiective, fiabile și comparabile cu privire la o serie de indicatori relevanți pentru evaluarea calității, independenței și eficienței sistemelor de justiție în toate statele membre. Tabloul de bord nu prezintă o clasificare generală unică, ci o imagine de ansamblu asupra modului de funcționare a tuturor sistemelor de justiție, pe baza mai multor indicatori de interes comun pentru toate statele membre.

Tabloul de bord nu promovează un anumit tip de sistem de justiție, tratând toate statele membre în mod egal.

Independența, calitatea și eficiența sunt parametri esențiali ai unui sistem eficient de justiție, oricare ar fi modelul sistemului național de justiție sau tradiția juridică în care acesta este ancorat. Cifrele referitoare la acești trei parametri ar trebui să fie coroborate, deoarece toate cele trei elemente sunt necesare pentru eficiența unui sistem de justiție și sunt adesea

interconectate (inițiativele menite să îmbunătățească unul dintre elemente pot avea o influență asupra altui element).

Tabloul de bord se concentrează asupra litigiilor civile și comerciale și asupra cauzelor administrative, pentru a ajuta statele membre în eforturile lor de a crea un mediu mai favorabil investițiilor și afacerilor și mai orientat către cetățeni. Tabloul de bord este un instrument comparativ care evoluează în cadrul unui dialog cu statele membre și cu Parlamentul European([7]). Obiectivul său este de a identifica parametrii esențiali ai unui sistem eficient de justiție.

Care este metodologia utilizată pentru tabloul de bord privind justiția în UE?

Tabloul de bord utilizează diverse surse de informații. Cele mai multe date cantitative sunt furnizate de Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ), înființată de Consiliul Europei, cu care Comisia a încheiat un contract pentru efectuarea unui studiu anual specific. Datele corespund perioadei 2010-2016 și au fost furnizate de statele membre în conformitate cu metodologia CEPEJ. Studiul prezintă totodată observații detaliate și fișe informative pe țări, care oferă mai multe informații contextuale. Acestea trebuie să fie interpretate împreună cu cifrele([8]).

Datele colectate de CEPEJ cu privire la durata procedurilor indică durata lichidării stocului de cauze pendinte, care este durata calculată a procedurilor judiciare (pe baza raportului dintre cauzele pendinte și cele soluționate). Datele privind eficiența instanțelor în aplicarea dreptului Uniunii în anumite domenii indică durata medie a procedurilor rezultată din durata efectivă a cauzelor aflate pe rolul instanțelor. Ar trebui remarcat faptul că durata procedurilor judiciare poate să varieze semnificativ din punct de vedere geografic pe teritoriul unui stat membru, în special în centrele urbane unde activitățile comerciale ar putea avea ca rezultat creșterea numărului de cauze.

Alte surse de date sunt: grupul de persoane de contact pentru sistemele naționale de justiție,([9]) Rețeaua Europeană a Consiliilor Magistraturii (RECJ)([10]), Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție ale UE (NPSJC)([11]), Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europe)([12]), Rețeaua europeană în domeniul concurenței (REC)([13]), Comitetul pentru comunicații (COCOM)([14]), Observatorul

---

7 Parlamentul European pregătește un raport privind tabloul de bord privind justiția în UE pe anul 2017, care va informa despre pregătirea viitoarelor ediții ale tabloului de bord privind justiția în UE.

8 https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro

9 Pentru a pregăti tabloul de bord privind justiția în UE și pentru a promova schimbul de bune practici în domeniul eficienței sistemelor de justiție, Comisia a solicitat statelor membre să desemneze două persoane de contact, una din cadrul sistemului judiciar și cealaltă din cadrul Ministerului Justiției. Acest grup informal se reunește cu regularitate.

10 RECJ reunește instituțiile naționale din statele membre care sunt independente de organul executiv și de cel legislativ și care sunt responsabile de sprijinirea sistemelor judiciare în înfăptuirea independentă a actului de justiție: https://www.encj.eu/

11 NPSJC oferă un forum prin intermediul căruia instituțiile europene au oportunitatea de a solicita avizul curților supreme și de a le aduce mai aproape prin încurajarea discuțiilor și a schimbului de idei: http://network-presidents.eu/

12 ACA-Europa este formată din Curtea de Justiție a Uniunii Europene și din Consiliile de Stat sau jurisdicțiile administrative supreme din toate statele membre ale Uniunii Europene: http://www.juradmin.eu/index.php/en/

13 REC a fost înființată ca un forum de discuții și cooperare între autoritățile europene din domeniul concurenței în cazurile în care se aplică articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea UE. REC constituie cadrul pentru mecanismele de cooperare strânsă prevăzute de Regulamentul nr. 1/2003 al Consiliului. Comisia și autoritățile naționale în domeniul concurenței din toate statele membre ale UE cooperează prin intermediul Rețelei europene în domeniul concurenței: http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html

european al încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală([15]), Rețeaua de cooperare pentru protecția consumatorilor (CPC)([16]), Grupul de experți privind spălarea banilor și finanțarea terorismului (EGMLTF)([17]), Eurostat([18]), Rețeaua Europeană de formare Judiciară (EJTN)([19]), Consiliul Barourilor și Societăților de Avocatură din Europa (CCBE)([20]) și Forumul Economic Mondial (WEF)([21]).

Metodologia utilizată pentru tabloul de bord a fost îmbunătățită în continuare în strânsă cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele naționale de justiție, în special prin elaborarea unui chestionar și colectarea de date cu privire la anumite aspecte ale funcționării sistemelor de justiție.

Cum contribuie tabloul de bord privind justiția în UE la semestrul european?

Tabloul de bord furnizează elemente pentru evaluarea calității, independenței și eficienței sistemelor naționale de justiție și urmărește, prin urmare, să ajute statele membre să îmbunătățească eficacitatea sistemelor naționale de justiție. Astfel, este mai ușor să se identifice deficiențele și cele mai bune practici și să se țină evidența provocărilor și a progreselor. În contextul semestrului european se efectuează evaluări specifice fiecărei țări prin dialog bilateral cu autoritățile naționale și părțile interesate în cauză. Această evaluare se bazează, de asemenea, pe o analiză calitativă și ia în considerare caracteristicile sistemului juridic și contextul din statele membre în cauză. Aceasta poate determina Comisia să propună Consiliului să adopte *recomandări specifice fiecărei țări* cu privire la îmbunătățirea sistemelor de justiție naționale

De ce sunt sistemele de justiție eficiente relevante pentru semestrul european?

Impactul economic pozitiv al unor sisteme judiciare pe deplin funcționale justifică, de asemenea, aceste eforturi. Un studiu realizat în 2017 de Centrul Comun de Cercetare identifică unele corelații între îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar și rata de creștere a economiei și între percepția întreprinderilor asupra independenței sistemului judiciar și creșterea productivității([22]). Acolo unde sistemele judiciare garantează exercitarea drepturilor,

---

[14] COCOM este alcătuit din reprezentanți ai statelor membre ale UE. Rolul său principal este de a emite un aviz cu privire la proiectele de măsuri pe care Comisia intenționează să le adopte: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/communications-committee

[15] Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală reprezintă o rețea de experți și părți interesate de specialitate. Acesta este alcătuit din reprezentanți ai sectoarelor public și privat, care colaborează în grupuri de lucru active. https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/home

[16] CPC este o rețea de autorități responsabile de aplicarea legislației UE în domeniul protecției consumatorilor în statele membre ale UE și în țările SEE: http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/consumer_protection_cooperation_network/index_en.htm

[17] EGMLTF se reunește în mod regulat pentru a face schimb de vederi și pentru a ajuta Comisia să definească politici și să elaboreze legislație nouă privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice_ro

[18] Eurostat este Oficiul de Statistică al Uniunii Europene: http://ec.europa.eu/eurostat/about/overview

[19] EJTN este principala platformă și principalul promotor pentru acțiunile de formare și schimbul de cunoștințe despre sistemul judiciar european. Aceasta elaborează standarde și programe în materie de formare, coordonează schimburile și programele în domeniul formării judiciare, diseminează expertiza în materie de formare și promovează cooperarea între instituțiile de formare judiciară din UE. EJTN are aproximativ 34 de membri care reprezintă statele membre ale UE și organisme transnaționale din UE. http://www.ejtn.eu/

[20] CCBE este o asociație internațională fără scop lucrativ, care reprezintă barourile și societățile juridice europene. CCBE include ca membre barouri și societăți de avocatură din 45 de țări din UE, SEE și din întreaga Europă: http://www.ccbe.eu/

[21] WEF este o organizație internațională de cooperare între sectoarele public și privat, ai cărei membri sunt societăți: https://www.weforum.org/

[22] Vincenzo Bove și Leandro Elia; Sistemul judiciar și dezvoltarea economică în statele membre ale UE, raportul tehnic al CCC, 28440 EUR RO, Oficiul pentru Publicații al UE, Luxemburg, 2017:

creditorii sunt mai predispuși să acorde împrumuturi, comportamentul oportunist al întreprinderilor este descurajat, costurile aferente tranzacțiilor se reduc și întreprinderile inovatoare sunt mai dispuse să investească.

Importanța eficienței sistemelor naționale de justiție pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) a fost evidențiată într-un sondaj din 2015 privind inovarea și drepturile de proprietate intelectuală (DPI) la care au participat aproape 9 000 de IMM-uri europene([23]). Sondajul a arătat, în special, că printre principalele motive pentru care nu au fost inițiate proceduri judiciare privind încălcarea DPI se numără costul și durata excesivă a procedurilor judiciare. Impactul benefic al bunei funcționări a sistemelor de justiție naționale asupra economiei este evidențiat în literatura și cercetarea de specialitate([24]), inclusiv de Fondul Monetar Internațional([25]), Banca Centrală Europeană([26]), OCDE([27]), Forumul Economic Mondial([28]) și Banca Mondială([29]).

2. CONTEXTUL: REFORMELE JUSTIȚIEI TREBUIE SĂ SUSȚINĂ STATUL DE DREPT

Începând cu anul 2013, UE încurajează statele membre să îmbunătățească independența, calitatea și eficiența sistemului lor de justiție. Reformele nu ar trebui întreprinse doar de dragul schimbării, ci într-o manieră care să susțină statul de drept și să respecte standardele europene privind independența judiciară.

2.1. În multe state membre sunt în desfășurare reforme în domeniul justiției.

În 2017, un număr mare de state membre și-au continuat eforturile de îmbunătățire a eficienței sistemului lor național de justiție. Figura 1 prezintă o imagine generală a reformelor în domeniul justiției, atât a celor adoptate, cât și a celor avute în vedere. Este vorba despre o prezentare factuală de tip „cine ce face”, fără nicio evaluare calitativă.

---

http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594__2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf

[23] Oficiul European pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), tabloul de bord pe anul 2016 privind proprietatea intelectuală (PI) a IMM-urilor.

[24] Alves Ribeiro Correia/Antas Videira, „Troika’s Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions”, în International Journal for Court Administration, Vol. 7, No. 1, iulie 2015, demonstrează succesul reformelor întreprinse în Portugalia.

[25] FMI, „Fostering Growth in Europe Now” (Stimularea creșterii economice în Europa în prezent), 18 iunie 2012.

[26] BCE, „Ajustarea și creșterea economică în zona euro”, 16 mai 2013: http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html

[27] A se vedea, de exemplu, „What makes civil justice effective?”, note privind politicile Departamentului Economic al OCDE, din 18 iunie 2013 și „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics”, documente de lucru ale Departamentului Economic al OCDE, nr. 1060.

[28] Forumul Economic Mondial, „Raportul privind competitivitatea globală; 2013-2014”: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf

[29] Banca Mondială, „ Mediul de afaceri 2014”: http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/~/media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Chapters/DB14-Enforcing-contracts.pdf

Figura 1: Activitatea legislativă și de reglementare cu privire la sistemele de justiție în 2017 ***[măsuri adoptate/inițiative în curs de negociere în funcție de statul membru) (sursa: Comisia*** *Europeană([30])]*

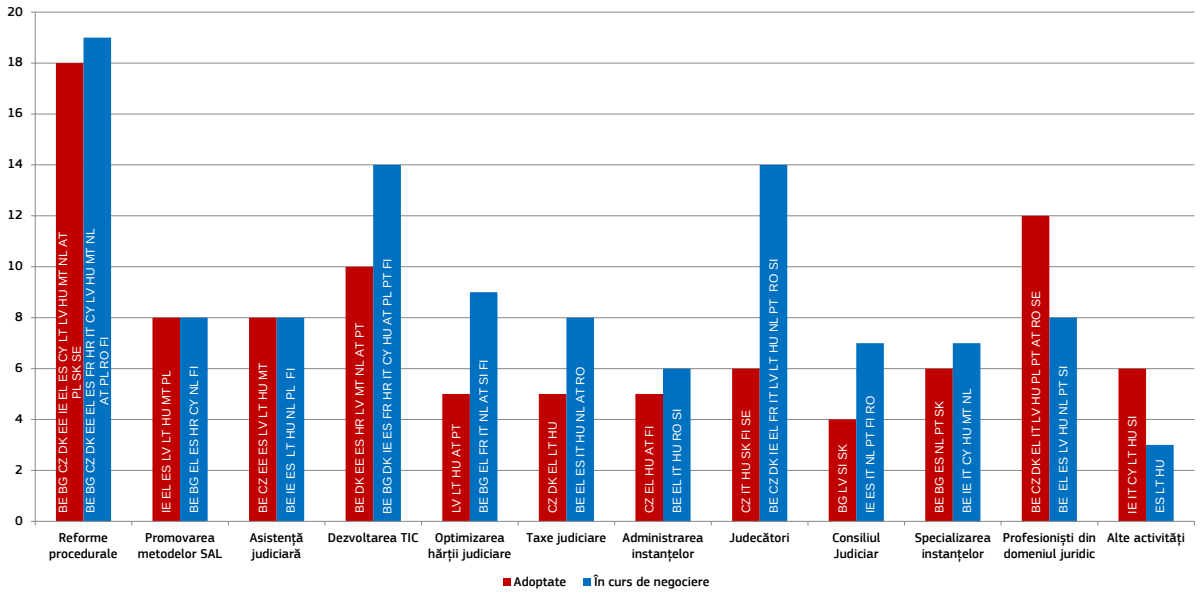

Figura 1 arată că dreptul procedural continuă să fie un domeniu de interes special în numeroase state membre și că au fost adoptate sau anunțate o serie semnificativă de noi reforme pentru dezvoltarea în continuare a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC), a metodelor alternative de soluționare a litigiilor (SAL), a asistenței judiciare, a reformei hărților judiciare și a legislației privind judecătorii și profesiile juridice. O comparație cu tabloul de bord pe anul 2017 arată că nivelul de activitate s-a intensificat, atât în ceea ce privește reformele adoptate, cât și măsurile planificate pentru viitor. Acest lucru trebuie pus în balanță cu faptul că reformele în domeniul justiției necesită timp–, uneori trecând mai mulți ani de la primul anunț privind noi reforme până la adoptarea de măsuri legislative și de reglementare și până la punerea în aplicare efectivă a acestora.

2.2 Monitorizarea reformelor în domeniul justiției la nivelul UE

La nivelul UE, Comisia utilizează o serie de instrumente și mecanisme pentru a monitoriza eforturile întreprinse de statele membre privind reformele. Acest lucru se realizează în strânsă cooperare cu Rețeaua europeană a consiliilor judiciare, cu Rețeaua președinților curților supreme din Uniunea Europeană și cu Asociația consiliilor de stat și a jurisdicțiilor administrative supreme din Uniunea Europeană.

– Monitorizarea pe parcursul semestrului european –

Semestrul european reprezintă ciclul anual de coordonare a politicilor economice și bugetare în cadrul UE și face parte din cadrul de guvernanță economică al Uniunii Europene. Reforma în domeniul justiției este o prioritate bine stabilită a reformelor structurale încurajate pe parcursul semestrului european. Această prioritate derivă din faptul că statul de drept și

[30] Informațiile au fost colectate în cooperare cu Grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale și acoperă 26 de state membre. UK nu a prezentat informații. DE a explicat faptul că există o serie de reforme în curs de desfășurare în ceea ce privește sistemul judiciar, domeniul de aplicare și amploarea procesului de reformă putând varia în cele 16 landuri.

îmbunătățirea independenței, calității și eficienței sistemelor de justiție sunt esențiale pentru un mediu favorabil afacerilor([31]).

Ciclul Semestrului european începe în fiecare an în noiembrie, când Comisia își prezintă prioritățile pentru anul următor (Comunicarea privind Analiza anuală a creșterii). În luna martie, serviciile Comisiei prezintă evaluări specifice fiecărei țări, care acoperă toate aspectele avute în vedere în timpul semestrului în rapoartele de țară. În mai, Comisia prezintă propunerile sale privind recomandările specifice fiecărei țări, adresate statelor membre. Aceste recomandări sunt adoptate de Consiliu în iulie, după ce au fost aprobate de Consiliul European.

Monitorizarea reformelor în domeniul justiției se bazează pe două instrumente: (i) instrumentul comparativ, tabloul de bord privind justiția în UE și (ii) evaluările specifice fiecărei țări, rapoartele de țară care contextualizează și țin cont de caracteristicile sistemelor juridice ale statelor membre în cauză. Evaluările specifice fiecărei țări sunt realizate printr-un dialog bilateral cu autoritățile naționale și cu părțile interesate în cauză. Rezultatul combinat al acestor două instrumente poate determina Comisia să propună Consiliului adoptarea unor recomandări specifice fiecărei țări privind îmbunătățirea sistemelor naționale de justiție.

În cadrul semestrului european 2017, pe baza unei propuneri a Comisiei, Consiliul a adresat unui număr de cinci state membre recomandări specifice de țară privind sistemul de justiție al acestor state([32]). Pe lângă statele membre care fac obiectul unor recomandări specifice de țară, mai sunt 11 state membre care se confruntă în continuare cu dificultăți specifice și care sunt monitorizate îndeaproape de către Comisie pe parcursul semestrului european([33]). De asemenea, trebuie remarcat faptul că reformele în domeniul justiției din Grecia sunt monitorizate îndeaproape în contextul celui de-al treilea program de ajustare economică pentru Grecia.

Statele membre pot beneficia, de asemenea, de sprijinul tehnic al Comisiei prin intermediul Serviciului de sprijin pentru reforme structurale. În 2017, nouă state membre([34]) au primit sau au solicitat asistență tehnică din partea acestui serviciu, de exemplu privind eficiența sistemului de administrare a instanțelor, reforma hărții judiciare, conceperea sau punerea în aplicare a programelor e-justiție și procesul de selecție și promovare pentru judecători. În decembrie 2017, Comisia a prezentat, de asemenea, un instrument de realizare a reformelor pentru a sprijini eforturile statelor membre în materie de reforme pe baza provocărilor identificate în procesul semestrului european.

---

[31] Comunicarea Comisiei — Analiza anuală a creșterii pentru 2018, 22 noiembrie 2017, COM/2017/0690 final.

[32] HR, IT, CY, PT, SK. A se vedea Recomandarea Consiliului din 11 iulie 2017 privind Programul național de reformă al Croației pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Croației pentru 2017, (2017/C 261/08); Recomandarea Consiliului din 11 iulie 2017 privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2017 (2017/C 261/11); Recomandarea Consiliului din 11 iulie 2017 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2017 (2017/C 261/12); Recomandarea Consiliului din 11 iulie 2017 privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2017 (2017/C 61/21); Recomandarea Consiliului din 11 iulie 2017 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2017 (2017/C 261/24).

[33] BE, BG, IE, ES, LV, HU, MT, PL, RO, SI. Aceste provocări au fost reflectate în considerentele din recomandările specifice fiecărei țări și în rapoartele de țară referitoare la aceste state membre. Cele mai recente rapoarte de țară pentru 2018 sunt disponibile la adresa: https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-country-reports_ro

[34] BG, EE, EL, ES, HR, CY, MT, PT și SK.

– Cadrul privind statul de drept –

În afara monitorizării periodice a reformelor în domeniul justiției în contextul semestrului european, Comisia a stabilit, în 2014, un mecanism de criză care să abordeze amenințările sistemice la adresa statului de drept în oricare dintre statele membre ale UE-28([35]). Acest cadru privind statul de drept permite Comisiei să inițieze un dialog cu statul membru în cauză pentru a preveni escaladarea amenințărilor sistemice la adresa statului de drept. Scopul acestui cadru este de a permite Comisiei să găsească o soluție împreună cu statele membre în cauză pentru a preveni apariția unei amenințări sistemice la adresa statului de drept, care s-ar putea transforma într-o situație ce ar putea necesita aplicarea procedurii prevăzute la articolul 7.

Comisia a inițiat un dialog cu autoritățile poloneze în ianuarie 2016, în temeiul Cadrului privind statul de drept. În ciuda a trei recomandări privind statul de drept și a eforturilor repetate, de aproape doi ani, de a angaja autoritățile poloneze într-un dialog constructiv în contextul cadrului privind statul de drept, Comisia a concluzionat la 20 decembrie 2017 că există un risc clar de încălcare gravă a statului de drept în Polonia. Comisia a adoptat o a patra recomandare privind statul de drept în Polonia, prezentându-și preocupările și recomandările cu privire la modul în care acestea pot fi soluționate([36]). De asemenea, Comisia a propus Consiliului să adopte o decizie în temeiul articolului 7 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană privind constatarea unui risc clar de încălcare gravă a statului de drept([37]).

– Mecanismul de cooperare și verificare –

Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV) a fost instituit la momentul aderării Bulgariei și României la Uniunea Europeană în 2007([38]) pentru a remedia deficiențele existente în materie de reformă a sistemului judiciar și de luptă împotriva corupției și, în cazul Bulgariei, a criminalității organizate. De atunci, rapoartele MCV încearcă să contribuie la orientarea eforturilor autorităților bulgare și române prin recomandări specifice și evaluează progresele realizate([39]). Astfel cum a subliniat Consiliul([40]), MCV se va încheia atunci când vor fi îndeplinite în mod satisfăcător toate obiectivele de referință care se aplică Bulgariei și, respectiv, României.

În raportul privind MCV din ianuarie 2017, Comisia a făcut bilanțul celor zece ani de MCV printr-o prezentare generală a realizărilor și a provocărilor rămase și a evidențiat principalele măsuri care mai sunt necesare pentru a se asigura îndeplinirea obiectivelor din cadrul MCV. În acest scop, Comisia a formulat recomandări esențiale care, dacă sunt urmate, vor conduce

---

[35] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 11 martie 2014, intitulată „Un nou cadru al UE pentru consolidarea statului de drept”, COM(2014) 158 final/2. A se vedea, de asemenea, comunicatul de presă IP-14-237, 11 martie 2014, disponibil la adresa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-237_ro.htm

[36] Recomandarea (UE) 2017/1520 a Comisiei din 26 iulie 2017 privind statul de drept în Polonia, JO L 228, 2.9.2017, p. 19; Recomandarea (UE) 2018/103 a Comisiei din 20 decembrie 2017 privind statul de drept în Polonia, JO L 17, 23.1.2018, p. 50. A se vedea, de asemenea, IP/17/2161 și IP/17/5367.

[37] COM(2017) 835 final.

[38] Concluziile Consiliului de Miniștri, 17 octombrie 2006 (13339/06); Decizia Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progreselor realizate de Bulgaria în vederea atingerii unor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției și a criminalității organizate [notificată cu numărul C (2006) 6570].
Concluziile Consiliului de Miniștri, 17 octombrie 2006 (13339/06); Decizia Comisiei de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, 13 decembrie 2006 [C(2006) 6569 final].

[39] https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/rule-law/assistance-bulgaria-and-romania-under-cvm/reports-progress-bulgaria-and-romania_ro

[40] Concluziile Consiliului privind MCV.

la încheierea procesului de cooperare și de verificare din cadrul mecanismului, cu excepția cazului în care este evident că evoluția situației ar inversa în mod clar cursul progreselor înregistrate. Raportul a evidențiat faptul că rapiditatea procesului va depinde de cât de repede vor putea Bulgaria și România să pună în aplicare recomandările într-un mod ireversibil și, de asemenea, de evitarea măsurilor negative care pot pune sub semnul întrebării progresele din ultimii 10 ani.

– Acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor –

Comisia se angajează să urmărească cazurile în care legislația națională împiedică sistemele de justiție naționale să garanteze aplicarea eficientă a legislației UE, în conformitate cu cerințele statului de drept și cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE([41]).

În acest context, în decembrie 2017, Comisia a decis să sesizeze Curtea Europeană de Justiție în privința guvernului polonez pentru încălcarea legislației UE prin Legea privind organizarea instanțelor ordinare. Această procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor se referă, în primul rând, la discriminarea pe criterii de sex datorită introducerii unei vârste diferite de pensionare pentru judecătorii de sex feminin (60 de ani) și judecătorii de sex masculin (65 de ani). Acest fapt contravine articolului 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și Directivei 2006/54 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă. În al doilea rând, procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor se referă la independența instanțelor poloneze, care este subminată de puterea discreționară acordată ministrului justiției de a prelungi mandatele judecătorilor care au atins vârsta de pensionare redusă [a se vedea articolul 19 alineatul (1) din TUE coroborat cu articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale)([42]).

Importanța garantării independenței instanțelor naționale de către statele membre, potrivit dreptului Uniunii, a fost evidențiată de recenta cauză a Curții Europene de Justiție menționată mai sus([43]) și de o recentă cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de Înalta Curte a Irlandei la Curtea Europeană de Justiție privind un mandat european de arestare eliberat în Polonia([44]).

2.3. Fondurile structurale și de investiții europene sprijină sistemele naționale de justiție

Comisia sprijină financiar anumite reforme în domeniul justiției prin fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI).

Începând cu anul 2007, 16 state membre au utilizat fondurile ESI pentru a îmbunătăți eficiența sistemelor lor de justiție. Între 2007 și 2023, aceste state membre vor fi cheltuit peste 900 de milioane de euro pentru a spori eficiența și a îmbunătăți calitatea sistemelor lor de justiție([45]). Activitățile finanțate includ:

- îmbunătățirea proceselor operaționale din instanțe prin introducerea unor sisteme de management al cazurilor sau a unei strategii în materie de resurse umane;

---

[41] Comunicare a Comisiei — Legislația UE: O mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune (2017/C 18/02).

[42] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5367_en.pdf

[43] Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses/Tribunal de Contas, C-64/16.

[44] Cauza C-216/18 (PPU) Ministrul Justiției și Egalității: https://goo.gl/tcQb9n

[45] Datele prezentate se bazează pe datele colectate în toamna anului 2017. Având în vedere că perioada de programare actuală este în curs de desfășurare, suma totală dedicată sistemelor de justiție poate crește, iar alocările pentru diferitele tipuri de activități se pot modifica până la sfârșitul perioadei de programare.

- digitalizarea sistemului judiciar prin crearea de servicii electronice pentru cetățeni și întreprinderi;
- instruirea personalului instanțelor și sensibilizarea cetățenilor cu privire la drepturile lor.

Figura 2 de mai jos arată faptul că activitățile fondurilor ESI au fost în mare parte grupate în categorii care reflectă obiectivele proiectelor. Deseori, proiectul individual a acoperit mai multe tipuri de activități (de exemplu, metodele SAL/SOL, digitalizarea și TIC, formarea profesională). Activitatea financiară cea mai importantă a fost digitalizarea și TIC în cadrul sistemului de justiție, pentru care 14 din cele 16 state membre au alocat fonduri. Până la mijlocul anului 2017, numai Croația și Malta nu au alocat fonduri ESI pentru digitalizare și TIC. Deși activitățile care contribuie la îmbunătățirea proceselor interne și la susținerea formării profesionale și a sensibilizării au avut o importanță financiară semnificativ mai redusă, numărul statelor membre care au alocat fonduri a fost totuși semnificativ (12 din 16).

Figura 3 arată că majoritatea statelor membre au optat pentru repartizarea fondurilor ESI dedicate sistemului de justiție în cadrul mai multor tipuri de activități, în timp ce doar câteva s-au concentrat pe o singură categorie. Spania și Portugalia au alocat finanțarea exclusiv pentru digitalizare și TIC, iar Malta și Croația pentru formare profesională și activități de sensibilizare. Multe dintre statele membre care au atribuit o parte semnificativă din fondurile ESI pentru digitalizare și TIC se numără printre cele în care avocații raportează o utilizare destul de frecventă a TIC în comunicarea dintre instanțe și avocați([46]). În schimb, în statele membre care au alocat puține fonduri sau nu au alocat deloc fonduri pentru digitalizare și TIC, utilizarea TIC pentru comunicarea cu instanțele judecătorești este foarte limitată.

Comisia va încerca în mod special să se asigure că fondurile UE sunt utilizate în mod adecvat pentru reformele corespunzătoare, în conformitate cu statul de drept. Comisia subliniază importanța adoptării unei abordări bazate pe rezultate atunci când pune în aplicare prioritățile de finanțare și face apel la statele membre să evalueze impactul sprijinului acordat din fondurile ESI.

Figurile de mai jos indică sumele cheltuite și alocate sistemului de justiție începând cu 2007([47]) în cele 16 state membre care au utilizat fondurile ESI pentru a susține sistemele lor de justiție.

[46] Singura excepție este Italia, care a alocat o parte limitată din fondurile ESI pentru digitalizare și TIC, iar avocații au raportat totuși utilizarea frecventă a TIC în comunicările cu instanțele.

[47] Figura indică sumele cheltuite pentru perioada de programare 2007-2013. Figura arată sumele alocate sistemului de justiție pentru perioada de programare 2014-2020.

Figura 2: Sprijin pentru sistemele de justiție din fondurile structurale în funcție de obiectiv începând cu 2007 *(în milioane de euro) (sursa: Studiu pregătit pentru Comisia Europeană)*

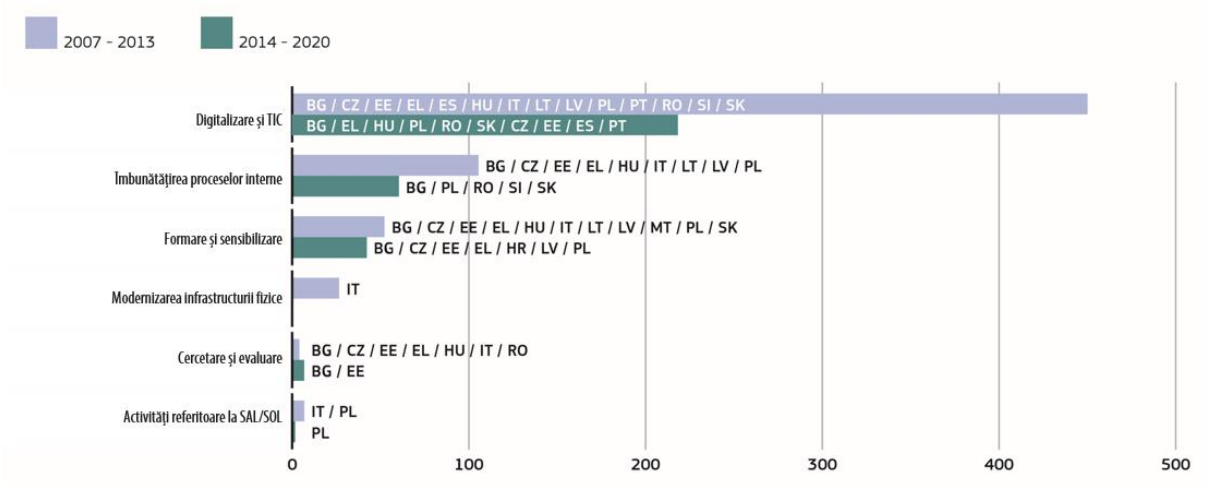
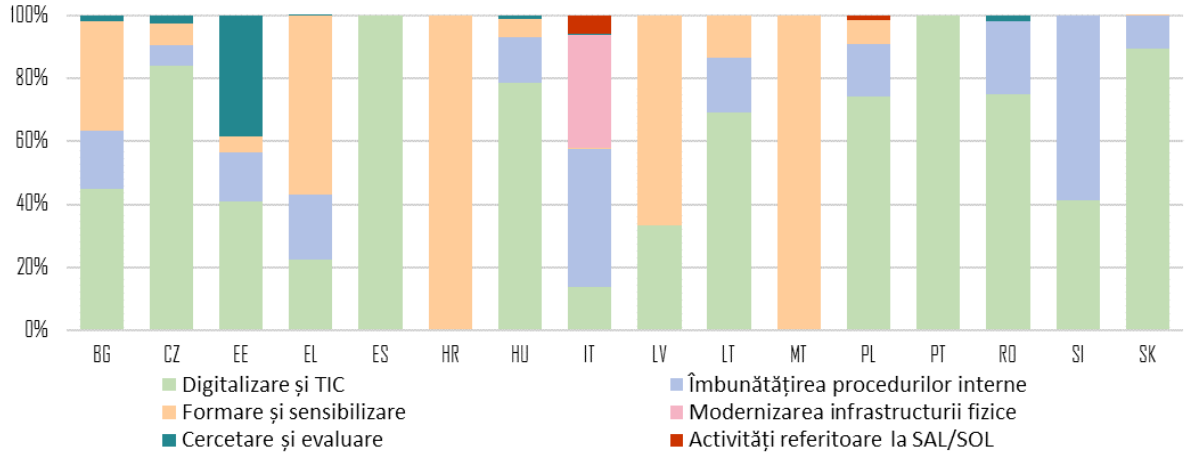

Figura 3: Sprijin pentru sistemele de justiție din fondurile structurale în funcție de obiectiv și de statul membru începând cu 2007 *(sursa: Studiu pregătit pentru Comisia Europeană)*

3. PRINCIPALELE CONSTATĂRI DIN TABLOUL DE BORD PRIVIND JUSTIȚIA ÎN UE PENTRU ANUL 2018

Eficiența, calitatea și independența sunt principalii parametri ai unui sistem de justiție eficace, iar tabloul de bord prezintă indicatori privind toți acești trei parametri.

3.1. Eficiența sistemelor de justiție

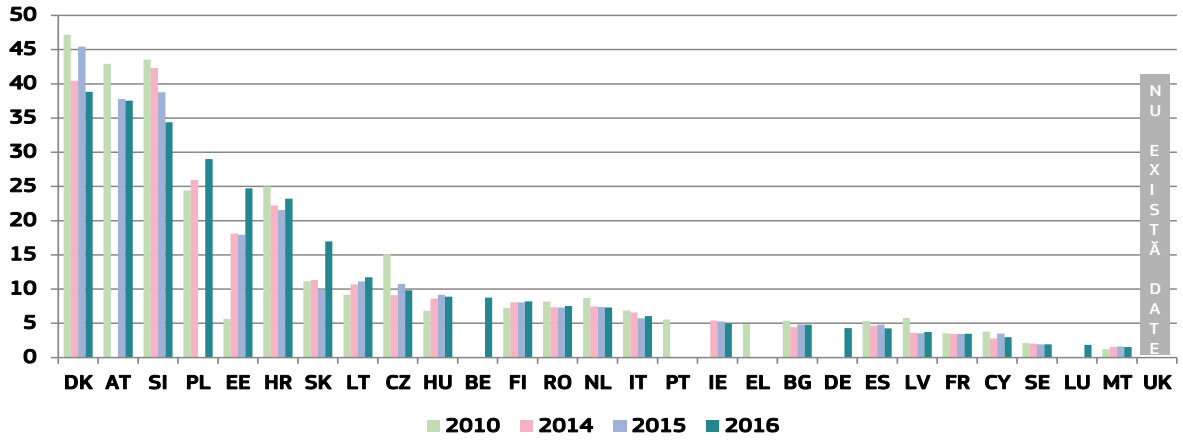
Tabloul de bord prezintă indicatori pentru eficiența procedurilor în domeniile largi de drept civil, comercial și administrativ și în domenii specifice în care autoritățile administrative și instanțele judecătorești aplică dreptul UE([48]).

[48] Punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești este, de asemenea, importantă pentru eficiența unui sistem de justiție. Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre nu sunt disponibile date comparabile.

3.1.1. Evoluții în ceea ce privește volumul de cauze

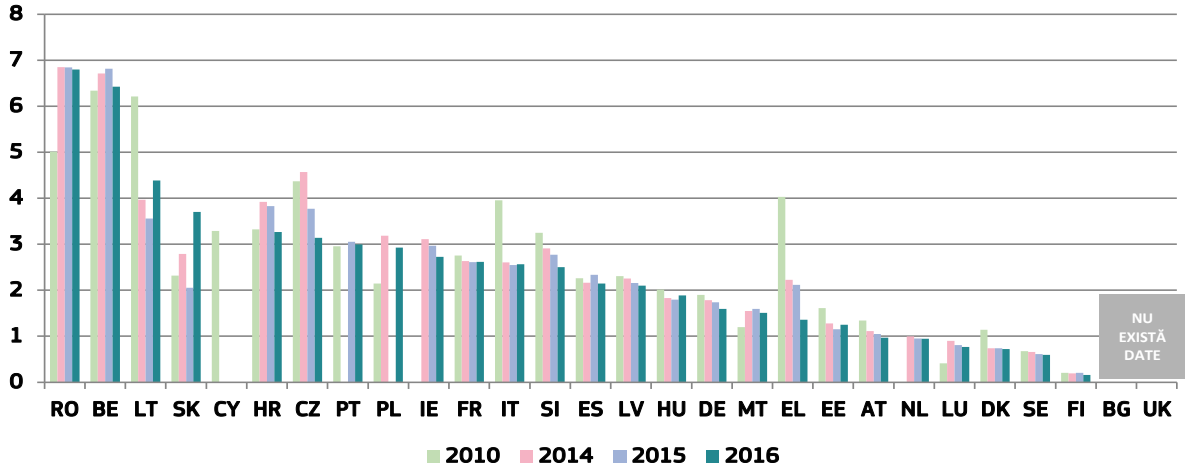
Volumul de cauze al sistemelor de justiție ale statelor membre este ridicat, dar destul de stabil, chiar dacă variază considerabil între statele membre (figura 4). Acest lucru arată cât este de important să se continue eforturile de asigurare a eficienței sistemului de justiție. Pentru prima dată, tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2018 prezintă, de asemenea, date cu privire la cauzele de contencios administrativ noi (figura 6).

Figura 4: Numărul de noi cauze civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură (*) *(în prima instanță/la 100 de locuitori) [sursa: studiul CEPEJ([49])]*

(*) Conform metodologiei CEPEJ, această categorie include toate cauzele litigioase și nelitigioase civile și comerciale, cauzele nelitigioase privind cartea funciară și registrul comerțului, cauzele privind alte registre, alte cauze nelitigioase, cauzele de contencios administrativ și alte cauze non-penale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK.

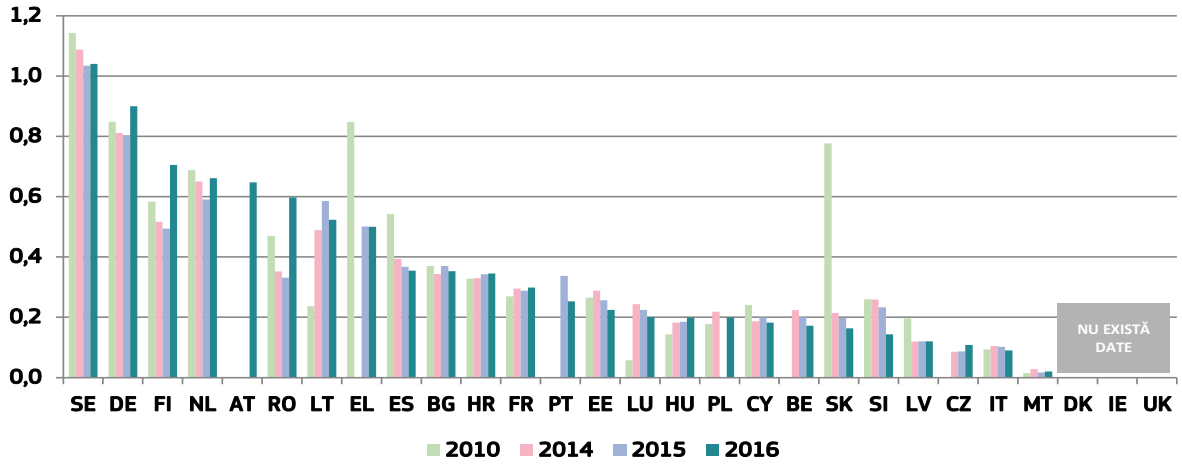
Figura 5: Numărul de noi cauze litigioase civile și comerciale (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: *studiul CEPEJ)*

(*) Conform metodologiei CEPEJ, cauzele litigioase civile/comerciale se referă la litigii între părți, de exemplu litigiile legate de contracte. Cauzele civile/comerciale nelitigioase se referă la procedurile necontestate, de exemplu, ordine de plată necontestate. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Datele din NL includ cauzele nelitigioase.

[49] Studiul privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE în 2018, realizat pentru Comisie de Secretariatul CEPEJ: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro

Figura 6: Numărul de noi <u>cauze de contencios administrativ</u> (*) *(în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

** Conform metodologiei CEPEJ, cauzele de contencios administrativ se referă la litigii între cetățeni și autoritățile locale, regionale sau naționale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. DK și IE nu înregistrează separat cauzele de contencios administrativ.*

3.1.2. Date generale privind eficiența

Indicatorii referitori la eficiența procedurilor în domenii largi de drept civil, comercial și administrativ sunt: durata procedurilor (durata lichidării stocului de cauze pendinte); rata de soluționare a cauzelor; și numărul de cauze pendinte.

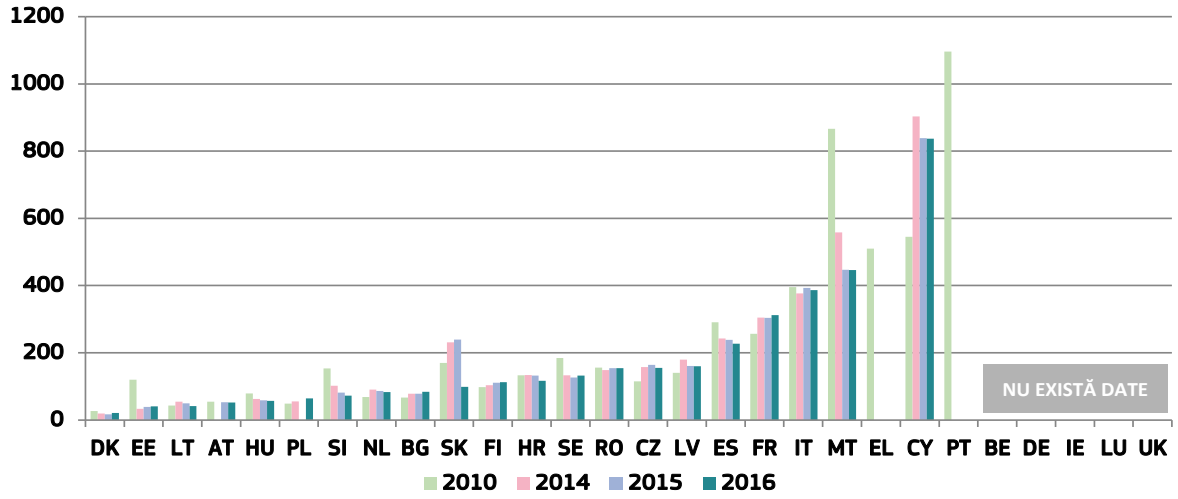
– Durata procedurilor –

Durata procedurilor reprezintă timpul (în zile) necesar, conform estimărilor, pentru soluționarea unei cauze în instanță, ceea ce înseamnă timpul necesar pentru ca organul jurisdicțional să pronunțe o hotărâre în primă instanță. Indicatorul „durata lichidării stocului de cauze pendinte" reprezintă numărul de cauze nesoluționate împărțit la numărul de cauze soluționate la sfârșitul anului înmulțit cu 365 (de zile)([50]). Figurile se referă, în cea mai mare parte, la proceduri în primă instanță și compară, în cazul în care sunt disponibile, datele din 2010, 2014, 2015 și 2016([51]). Două figuri arată durata lichidării stocului de cauze pendinte în 2016 pentru cauzele litigioase civile și comerciale și cauzele de contencios administrativ de la toate instanțele judecătorești.

[50] Durata procedurilor, rata de soluționare a cauzelor și numărul de cauze pendinte sunt indicatori standard definiți de CEPEJ. http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

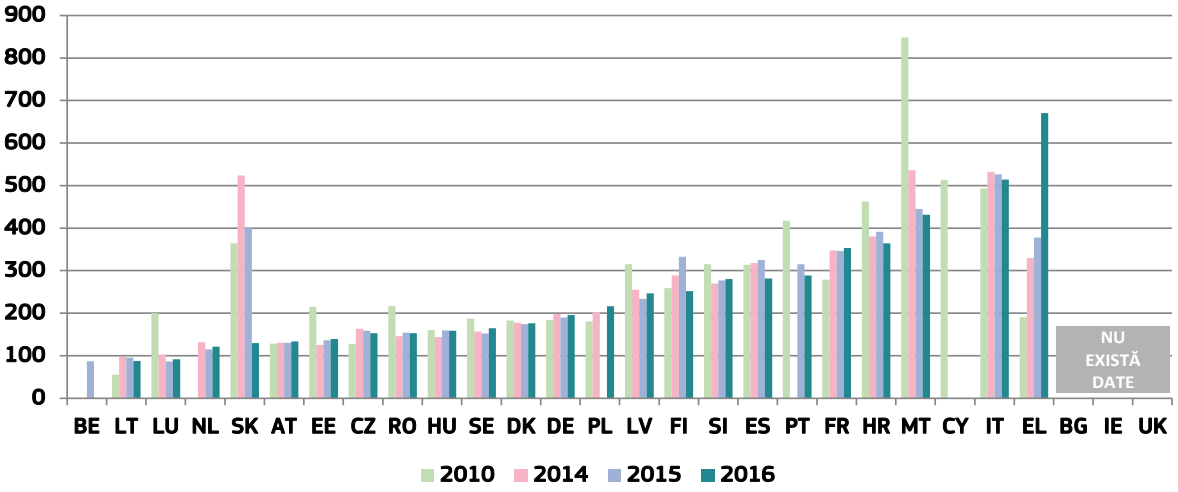
[51] S-au ales anii astfel încât să se păstreze perspectiva de șapte ani, anul 2010 fiind de referință, evitându-se totodată supraaglomerarea cifrelor. Datele pentru 2012 și 2013 sunt disponibile în raportul CEPEJ.

Figura 7: Timpul necesar pentru soluționarea <u>cauzelor civile, comerciale, administrative și de altă natură</u> (*)
(în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

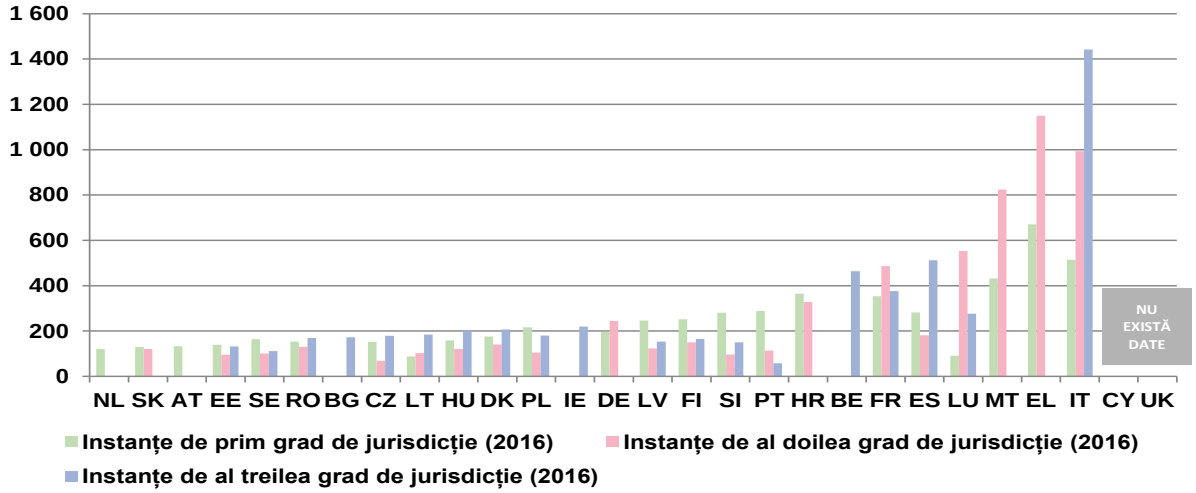
(*) Conform metodologiei CEPEJ, această categorie include toate cauzele litigioase și nelitigioase civile și comerciale, cauzele nelitigioase privind cartea funciară și registrul comerțului, cauzele privind alte registre, alte cauze nelitigioase, cauzele de contencios administrativ și alte cauze non-penale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și , până în 2016, în SK.

Figura 8: Timpul necesar pentru soluționarea <u>cauzelor litigioase civile și comerciale</u> (*)
(în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

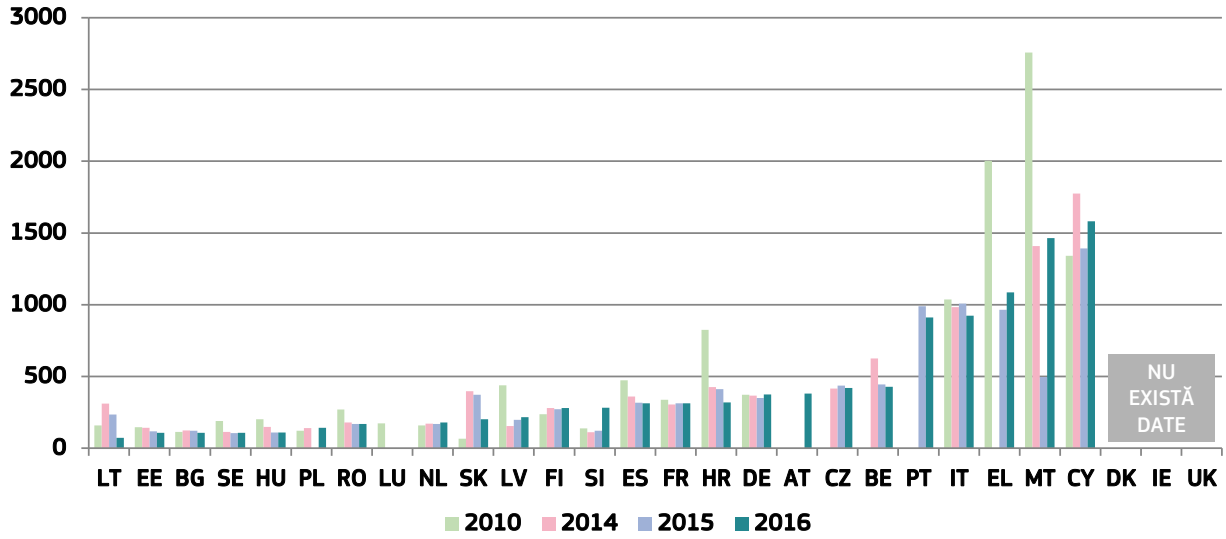
(*) Conform metodologiei CEPEJ, cauzele litigioase civile/comerciale se referă la litigii între părți, de exemplu litigiile legate de contracte. Cauzele civile/comerciale nelitigioase se referă la procedurile necontestate, de exemplu, ordine de plată necontestate. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, în SK. Datele pentru NL includ cauzele nelitigioase.

Figura 9: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor litigioase civile și comerciale (*) **în toate instanțele în 2016** *(în prima, a doua și a treia instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)*

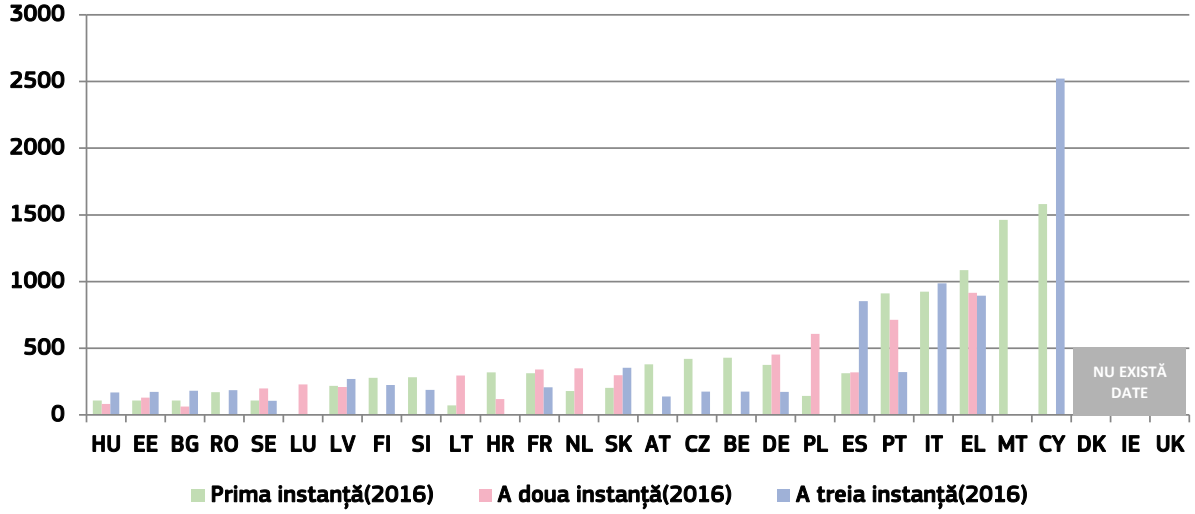
(*) Ordinea este stabilită de instanța de judecată cu cea mai lungă durată a procedurilor din fiecare stat membru. Nu există date disponibile pentru tribunalele de primă și de a doua instanță din BE, BG și IE, pentru tribunalele de a doua și de a treia instanță din NL și AT, pentru tribunalele de a treia instanță din DE, EL, HR și SK. Nu există o a treia instanță în MT. Accesul la tribunalele de a treia instanță poate fi limitat în unele state membre.

Figura 10: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor administrative (*)*(în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)*

(*) Cauzele de contencios administrativ se referă la litigii între cetățeni și autoritățile locale, regionale sau naționale, conform metodologiei CEPEJ. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, în SK. DK și IE nu înregistrează separat cauzele de contencios administrativ.

Figura 11: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor de contencios administrativ (*) **în toate instanțele în 2016** *(în primași, după caz, a doua și a treia instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)*

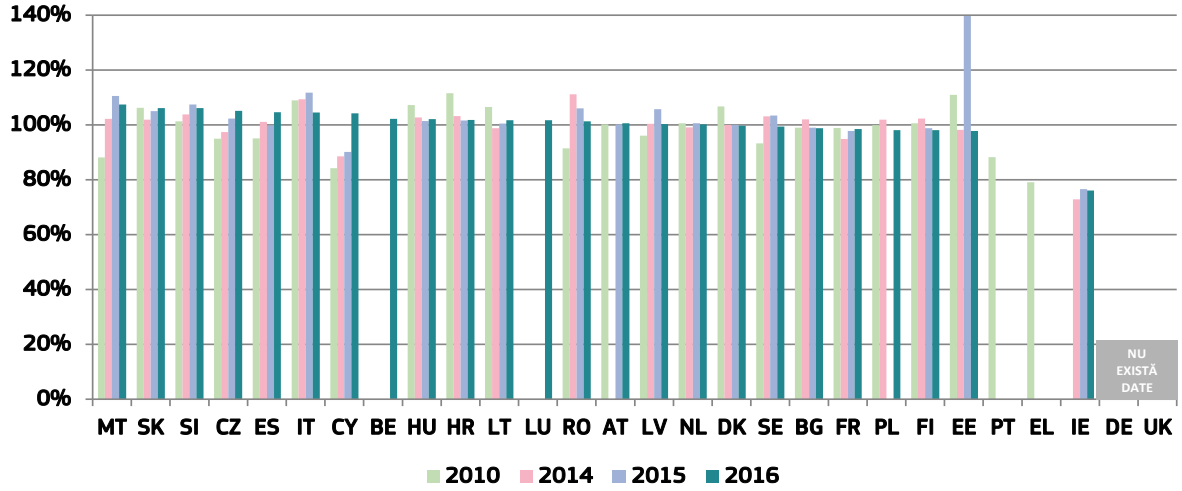

(*) Ordinea este stabilită de instanța de judecată cu cea mai lungă durată a procedurilor din fiecare stat membru. Nu avem date disponibile: pentru tribunalele de primă instanță din LU, pentru tribunalele de a doua instanță din MT și RO și pentru tribunalele de a treia instanță din NL. Curtea supremă sau o altă instanță supremă reprezintă singura instanță de apel în CZ, IT, CY, AT, SI și FI. Nu există tribunal de a treia instanță pentru aceste tipuri de cauze în HR, LT, LU, MT și PL. Cea mai înaltă instanță administrativă este prima și singura instanță pentru anumite cauze în BE. Accesul la tribunalele de a treia instanță poate fi limitat în unele state membre. DK și IE nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

–Rata de soluționare a cauzelor –

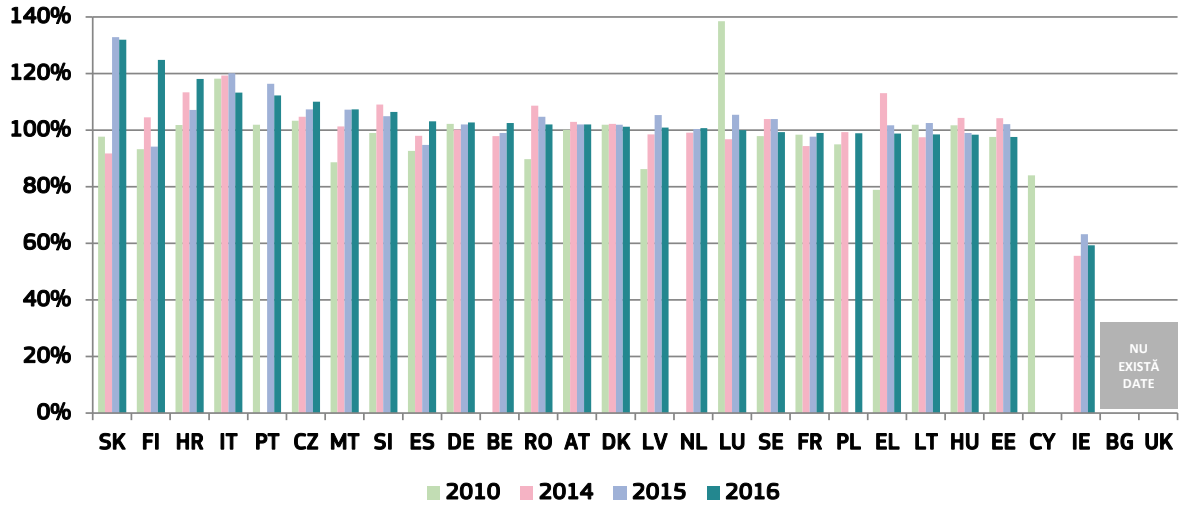
Rata de soluționare a cauzelor este raportul dintre numărul de cauze soluționate și numărul de cauze noi. Indicatorul măsoară capacitatea unei instanțe de a face față volumului de cauze noi. Atunci când rata de soluționare a cauzelor este de aproximativ 100 % sau mai mare, înseamnă că sistemul de justiție este capabil să rezolve cel puțin la fel de multe cauze ca numărul de cauze noi. Atunci când rata de soluționare a cauzelor este mai mică de 100 %, acest lucru înseamnă că instanțele soluționează mai puține cauze decât numărul de cauze noi.

Figura 12: Rata de soluționare a <u>cauzelor civile, comerciale, administrative și de altă natură</u> (*)
(în prima instanță/în % – valorile mai mari de 100 % indică faptul că numărul de cauze soluționate depășește numărul de cauze noi, în timp ce valorile mai mici de 100 % indică faptul că numărul de cauze soluționate este mai mic decât numărul de cauze noi) (sursa: studiul CEPEJ)

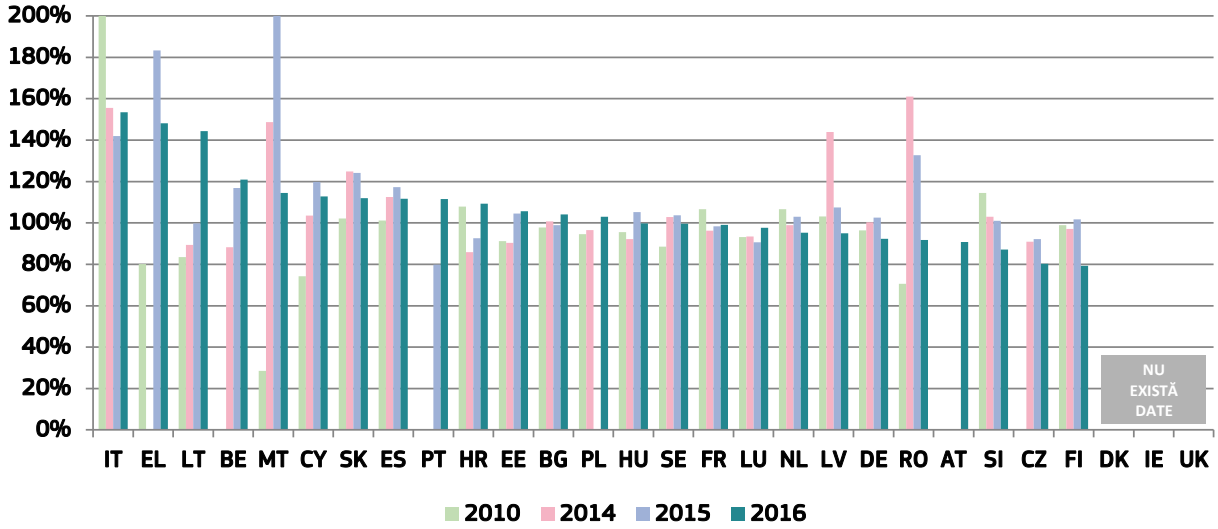
(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. IE: este de așteptat ca numărul cauzelor soluționate să fie subraportat din cauza metodologiei.

Figura 13: Rata de soluționare a <u>cauzelor litigioase civile și comerciale</u> (*) *(în prima instanță/în %) (sursa: studiul CEPEJ)*

(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. IE: este de așteptat ca numărul cauzelor soluționate să fie subraportat din cauza metodologiei. Datele pentru NL includ cauzele nelitigioase.

Figura 14: Rata de soluționare a <u>cauzelor de contencios administrativ</u> (*) *(în prima instanță/în %) (sursa: studiul CEPEJ)*

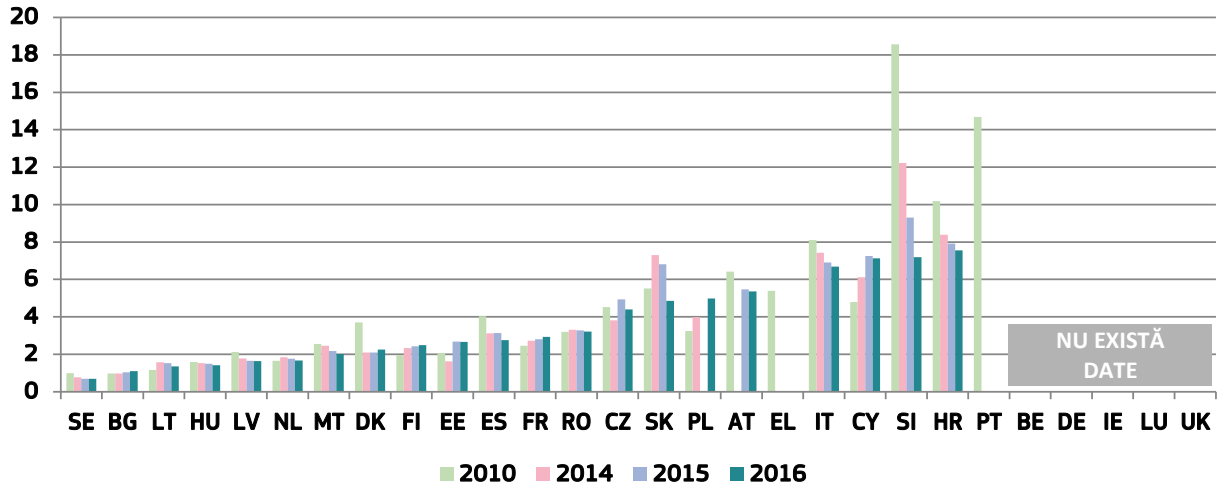

(*) Valorile anterioare pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (MT în 2015 = 411 %; IT în 2010=316 %); Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. DK și IE nu înregistrează separat cauzele de contencios administrativ.

–Cauzele pendinte –

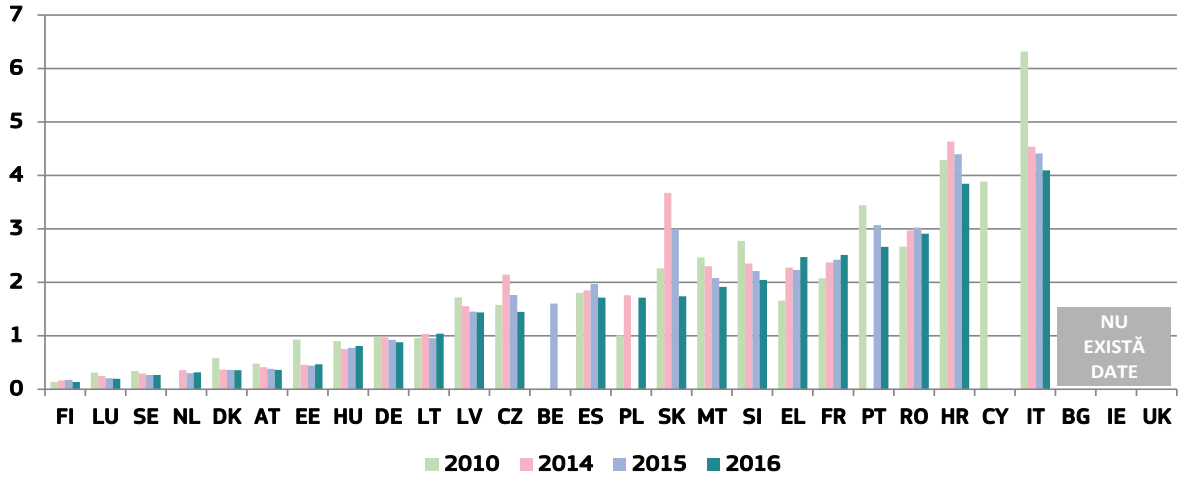
Numărul de cauze pendinte reprezintă numărul de cauze care se află încă în curs de soluționare la sfârșitul unui exercițiu. De asemenea, acesta influențează durata lichidării stocului de cauze pendinte.

Figura 15: Numărul de noi <u>cauze civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură</u> (*) *(în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

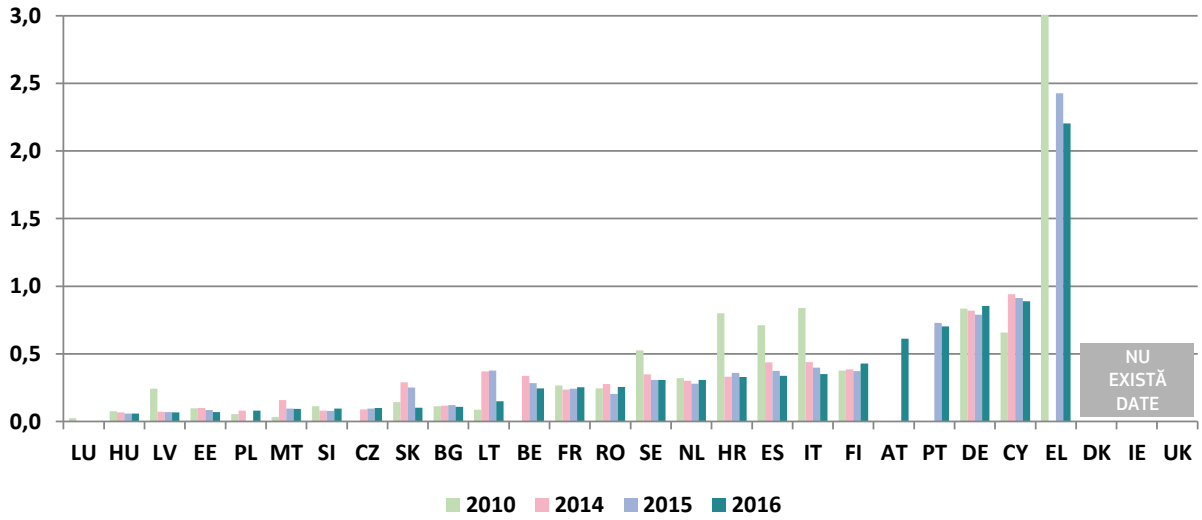
(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, în SK.

Figura 16: Numărul de <u>cauze litigioase civile și comerciale pendinte</u> (*) *(în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, în SK. Datele pentru NL includ cauzele nelitigioase.

Figura 17: Numărul de <u>cauze de contencios administrativ pendinte</u> (*) *(în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

(*) Valorile anterioare pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (EL in 2010=3,7). Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, în SK. DK și IE nu înregistrează separat cauzele de contencios administrativ.

3.1.3. Eficiența în domenii specifice ale dreptului Uniunii

Prezenta secțiune completează datele generale privind eficiența sistemelor de justiție și prezintă durata medie a procedurilor([52]) în domenii specifice atunci când este implicat dreptul Uniunii. Tabloul de bord pentru 2018 se bazează pe date anterioare din domeniile concurenței, comunicațiilor electronice, mărcii UE, protecției consumatorului și combaterii spălării banilor. Domeniile sunt selectate datorită relevanței lor pentru piața unică și mediul de afaceri. În general, întârzierile importante înregistrate de acțiunile în justiție pot avea consecințe negative asupra asigurării respectării drepturilor care decurg din dreptul Uniunii, de exemplu atunci când nu mai sunt disponibile căi de atac adecvate sau când se produc daune financiare importante care devin nerecuperabile.

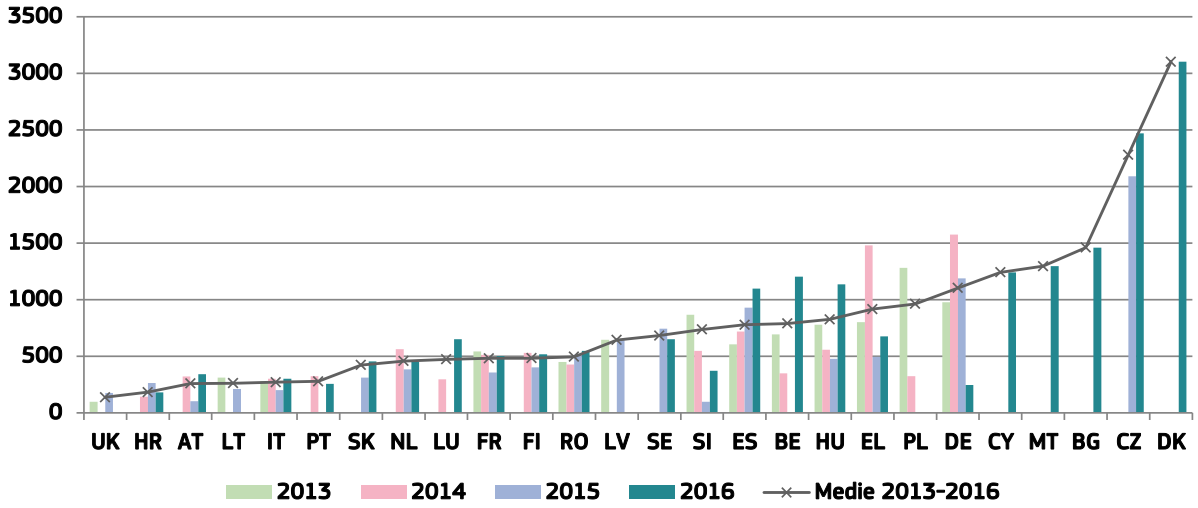
– Concurența –

Aplicarea eficientă a dreptului concurenței asigură condiții echitabile pentru întreprinderi și, prin urmare, este esențială pentru un mediu de afaceri atractiv. Figura 18 de mai jos prezintă durata medie a procedurilor împotriva deciziilor autorităților naționale din domeniul concurenței care pun în aplicare articolele 101 și 102 TFUE([53]).

[52] Durata procedurilor în domenii specifice se calculează în zile calendaristice, începând din ziua în care s-a introdus o acțiune sau o cale de atac în instanță (sau începând din ziua în care punerea sub acuzare a devenit definitivă) și din ziua în care instanța a adoptat o hotărâre (figurile 18-21, 23 și 24). Valorile sunt clasificate după media ponderată a datelor pentru anii 2013, 2014, 2015 și 2016, în cazul figurilor 18-21, pentru anii 2015 și 2016, în cazul figurii 23 și pentru anii 2014, 2015 și 2016, în cazul figurilor 22 și 24. În cazul în care datele nu au fost disponibile pentru toți anii, media reflectă datele disponibile calculate pe baza tuturor cauzelor, a unui eșantion de cauze sau a estimărilor.

[53] A se vedea http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=RO

Figura 18 Concurența: Durata medie a controlului judiciar (*) *(prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Rețeaua europeană în domeniul concurenței)*

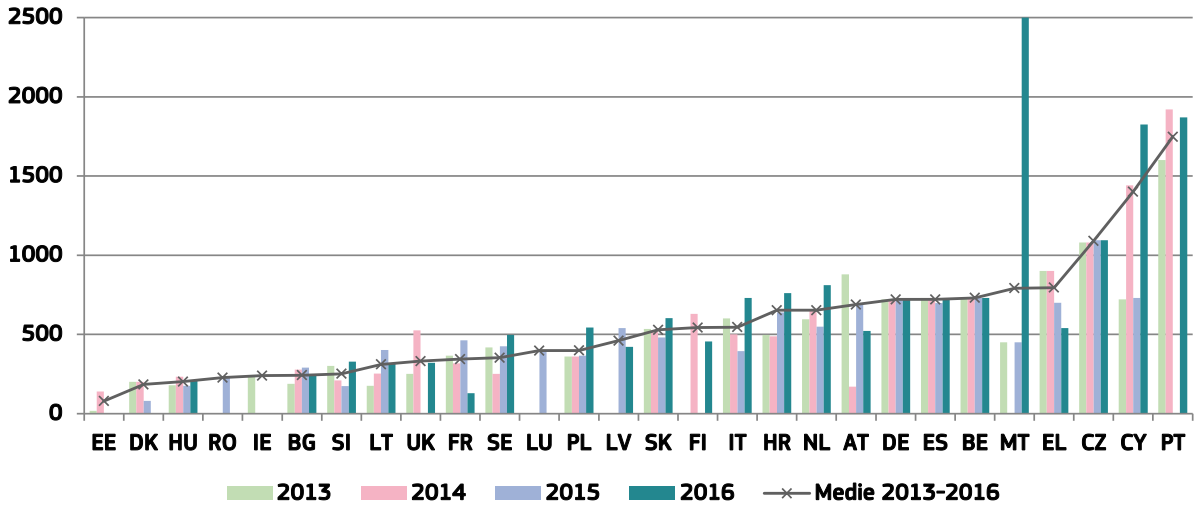
(*) EE: nicio cauză. IE și AT: scenariul nu se aplică deoarece autoritățile nu sunt competente să ia deciziile respective. AT: datele includ cauzele soluționate de instanța competentă în materie de înțelegeri care implică o încălcare a articolelor 101 și 201 din TFUE, dar nu se bazează pe căile de atac introduse împotriva autorității naționale în domeniul concurenței. O estimare a duratei a fost utilizată în BG, IT. O coloană necompletată indică faptul că statul membru nu a raportat nicio cauză pentru anul respectiv. Numărul cauzelor este scăzut (sub 5 pe an) în multe state membre, ceea ce poate face ca datele anuale să depindă de o cauză cu o durată deosebit de îndelungată sau deosebit de scurtă. Câteva dintre cele mai îndelungate cauze din setul de date au inclus timpul necesar pentru o sesizare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene (de exemplu LT), controlul constituționalității (de exemplu, SK) sau întârzieri procedurale specifice (de exemplu, CZ, EL, HU).

– Comunicații electronice –

Obiectivul legislației UE în domeniul comunicațiilor electronice este acela de a crește concurența, de a contribui la dezvoltarea pieței unice și de a genera investiții, inovare și creștere economică. Efectele pozitive pentru consumatori pot fi obținute prin aplicarea eficientă a acestei legislații care poate determina scăderea prețurilor pentru utilizatorii finali și o calitate mai bună a serviciilor. Figura 19 de mai jos prezintă durata medie a procedurilor de control judiciar împotriva deciziilor autorităților naționale de reglementare care pun în aplicare legislația UE în domeniul comunicațiilor electronice([54]). Aceasta acoperă un spectru larg de cauze, care variază de la „analize ale pieței” mai complexe până la chestiuni axate pe consumatori.

[54] Calculul a fost efectuat pe baza duratei căilor de atac introduse împotriva deciziilor autorităților naționale de reglementare care aplică legislația națională de punere în aplicare a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice [Directiva 2002/19/CE (Directiva privind accesul), Directiva 2002/20/CE (Directiva privind autorizarea), Directiva 2002/21/CE (Directiva-cadru), Directiva 2002/22/CE (Directiva privind serviciul universal) și alte acte legislative aplicabile ale UE, cum ar fi programul pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio, deciziile Comisiei privind spectrul, cu excepția Directivei 2002/58/CE asupra confidențialității și comunicațiilor electronice.]

Figura 19 Comunicații electronice: Durata medie a procedurilor de control judiciar (*) *(prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Comitetul pentru comunicații*

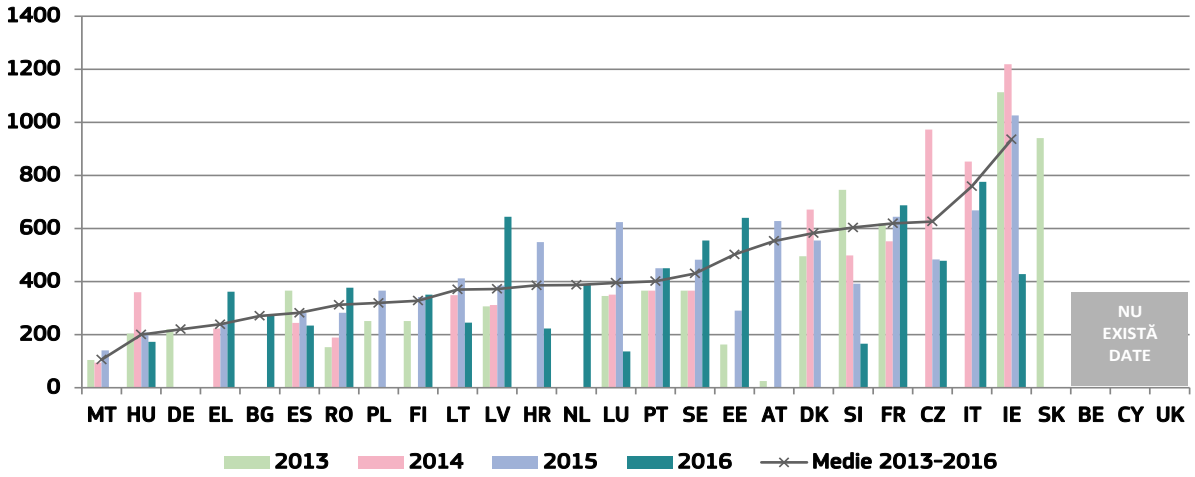
(*) *Numărul cauzelor variază de la un stat membru la altul. O coloană necompletată indică faptul că statul membru nu a raportat nicio cauză pentru anul respectiv. În unele cazuri, numărul limitat de cauze relevante (LT, MT, SE, LV, SK) poate face ca datele anuale să depindă de o cauză în mod excepțional îndelungată sau scurtă și să producă variații mari de la un an la altul. DK: un organ cvasi-judiciar responsabil de judecarea căilor de atac în prima instanță. ES, AT și PL: sunt responsabile instanțe diferite, în funcție de obiectul cauzei. MT: o cauză excepțional de lungă de 2 500 de zile a fost semnalată în 2016 și se referea la o problemă complexă în care o autoritate locală, împreună cu mai mulți rezidenți, a introdus o acțiune în legătură cu presupuse emisii nocive de la stațiile de radiocomunicații mobile terestre.*

– Marca UE –

Eficiența asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală are un rol esențial în stimularea investițiilor în inovare. Legislația comunitară privind mărcile UE([55]) acordă un rol important instanțelor naționale, care acționează ca instanțe ale Uniunii și pronunță hotărâri care afectează teritoriul pieței unice. Figura 20 de mai jos prezintă durata medie a cauzelor având drept obiect încălcarea drepturilor aferente unei mărci UE în litigii între părți persoane fizice.

[55] Regulamentul privind marca Uniunii Europene (2017/1001/UE).

Figura 20 Marca UE: Durata medie a cauzelor având drept obiect încălcarea drepturilor aferente unei mărci UE (*) *(prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală*

(*) *FR, IT, LT, LU: un eșantion de cauze utilizat pentru datele pentru anumiți ani. BG: pentru 2016 au fost utilizate estimări efectuate de instanțe. PL: pentru 2015 au fost utilizate estimări efectuate de instanțe. Numărul cauzelor relevante a fost limitat (mai puțin de 5) în EE, IE, HR, LU și SI. Cauze deosebit de îndelungate care afectează media raportate în EE, IE, LV și SE. EL: date bazate pe durata medie ponderată a cauzelor de la două instanțe. ES: cauzele referitoare la alte titluri PI din UE sunt incluse în calculul duratei medii.*

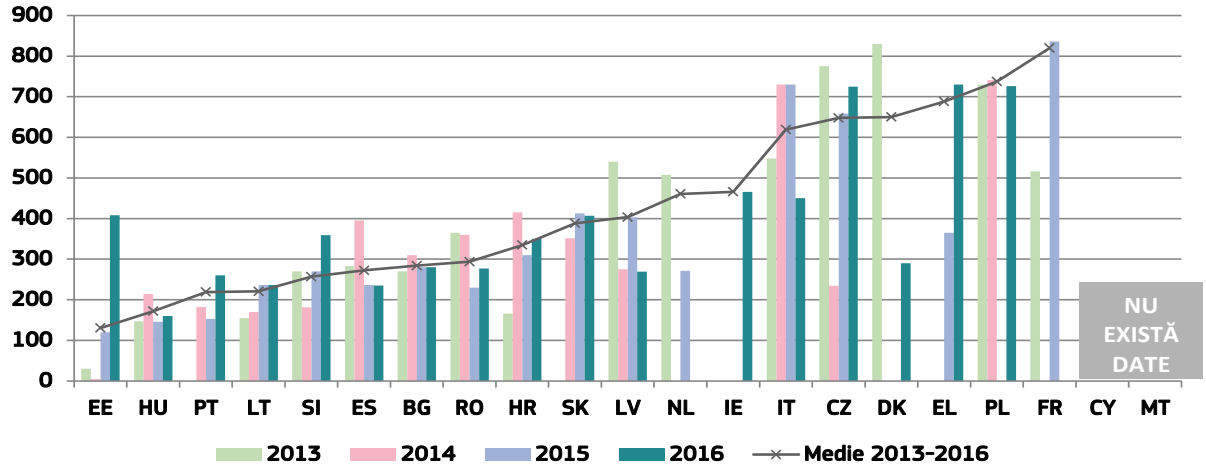
– Protecția consumatorilor –

Punerea în aplicare efectivă a dreptului consumatorului asigură faptul că drepturile consumatorilor sunt respectate și că întreprinderile care încalcă normele referitoare la consumatori nu obțin avantaje neloiale. Autoritățile de protecție a consumatorilor și instanțele exercită un rol esențial în asigurarea respectării dreptului UE al consumatorilor([56]) în diferitele sisteme naționale de aplicare a legii. Figura 21 ilustrează durata medie a procedurilor de control judiciar împotriva deciziilor autorităților din domeniul protecției consumatorilor care pun în aplicare dreptul UE.

În cazul consumatorilor sau al întreprinderilor, punerea efectivă în aplicare poate implica un lanț de actori, nu doar instanțe judecătorești, ci și autorități administrative. Pentru a continua examinarea acestui lanț de punere în aplicare, este prezentată din nou durata procedurilor întreprinse de autoritățile pentru protecția consumatorilor. Figura 22 arată durata medie a procedurilor privind deciziile administrative luate de autoritățile de protecție a consumatorilor în 2014-2016 de la momentul deschiderii unui dosar. Printre hotărârile relevante se află cele de constatare a încălcării normelor de fond, măsurile provizorii, ordinele de încetare, introducerea unei acțiuni în justiție sau cele de închidere a dosarului.

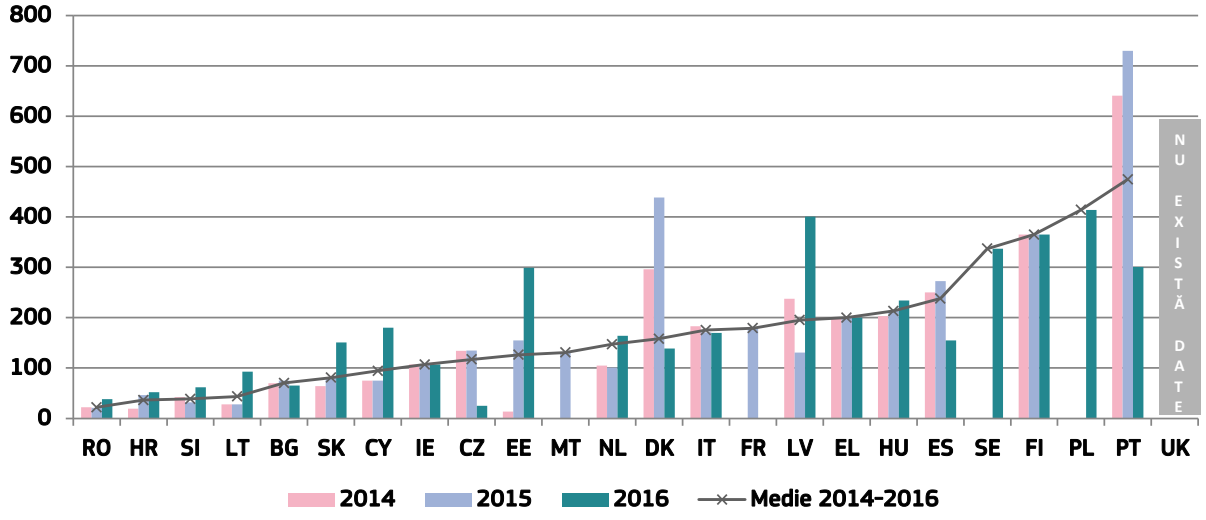
[56] Figurile 21 și 22 se referă la punerea în aplicare a Directivei privind clauzele abuzive din contracte (93/13/CEE), a Directivei privind vânzarea de bunuri de consum și garanțiile asociate (1999/44/CE), a Directivei privind practicile comerciale neloiale (2005/29/CE), a Directivei privind drepturile consumatorilor (2011/83/CE) și a dispozițiilor naționale de punere în aplicare a acestor directive.

Figura 21 Protecția consumatorilor: Durata medie a controlului judiciar (*) *(prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Rețeaua de cooperare pentru protecția consumatorilor)*

(*) BE, LU, AT, FI, SE și UK: scenariul nu se aplică deoarece autoritățile de protecție a consumatorilor nu sunt împuternicite să adopte decizii de constatare a încălcării normelor relevante privind consumatorii. În unele dintre aceste state membre (de exemplu, FI și SE), autoritățile de protecție a consumatorilor pot introduce acțiuni în instanță sau pot contacta parchetul (BE). DE: autoritățile administrative pot adopta decizii doar în cazurile transfrontaliere, însă nu au apărut cauze relevante, deoarece Ministerul Federal al Justiției și al Protecției Consumatorilor a însărcinat alte entități competente să dispună măsuri de punere în aplicare. Unele state membre dispun de sisteme mixte (BG, DK, EE, IE, ES și LT), în cadrul cărora autoritățile de protecție a consumatorilor trebuie să introducă acțiuni în justiție cu privire la unele norme (de exemplu, clauze contractuale abuzive în BG și CY). DE și AT: în cea mai mare parte, acțiuni de aplicare a legii în proceduri civile privind protecția consumatorilor prin intermediul asociațiilor de protecție a consumatorilor sau al organismelor private/semiprivate. ES: datele acoperă un număr limitat de comunități autonome. Numărul cauzelor relevante este scăzut (mai puțin de cinci) în DK, EE și IE. O estimare a duratei medii a fost furnizată de EL, PL și RO. Competențele anumitor autorități includ doar anumite părți din legislația UE relevantă privind consumatorii.

Figura 22 Protecția consumatorilor: Durata medie a procedurilor administrative întreprinse de autoritățile de protecție a consumatorilor (*) *(în prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Rețeaua de cooperare pentru protecția consumatorilor)*

(*) BE, DE, LU, AT: scenariul nu se aplică. SE: modificarea regulamentului a permis unei autorități să adopte o decizie relevantă prin emiterea unei amenzi contravenționale. CZ: toate deciziile, inclusiv deciziile nedefinitive

ale autorității, au fost incluse în calcularea duratei medii. PL: datele includ numai procedurile în care a fost emisă o decizie și nu includ proceduri care au fost întrerupte oficial. DK: o variație a duratei medii comparativ cu anii anteriori poate fi explicată printr-o schimbare de metodologie. NL: datele se referă la deciziile prin care a fost impusă o amendă administrativă pentru încălcarea normelor de fond. ES: datele acoperă un număr limitat de comunități autonome. Unele state membre au precizat și faptul că utilizează instrumente informale pentru a asigura punerea în aplicare a legislației privind protecția consumatorilor, care sunt, în general, reușite (NL, LU) sau se obține respectarea condițiilor fără necesitatea unei decizii a unei autorități (MT). O estimare sau un interval al duratei medii a fost furnizat de EL, IE, RO și FI. În cazul unui interval minim și maxim, figura prezintă o medie. Competențele anumitor autorități includ doar anumite părți din legislația UE relevantă.

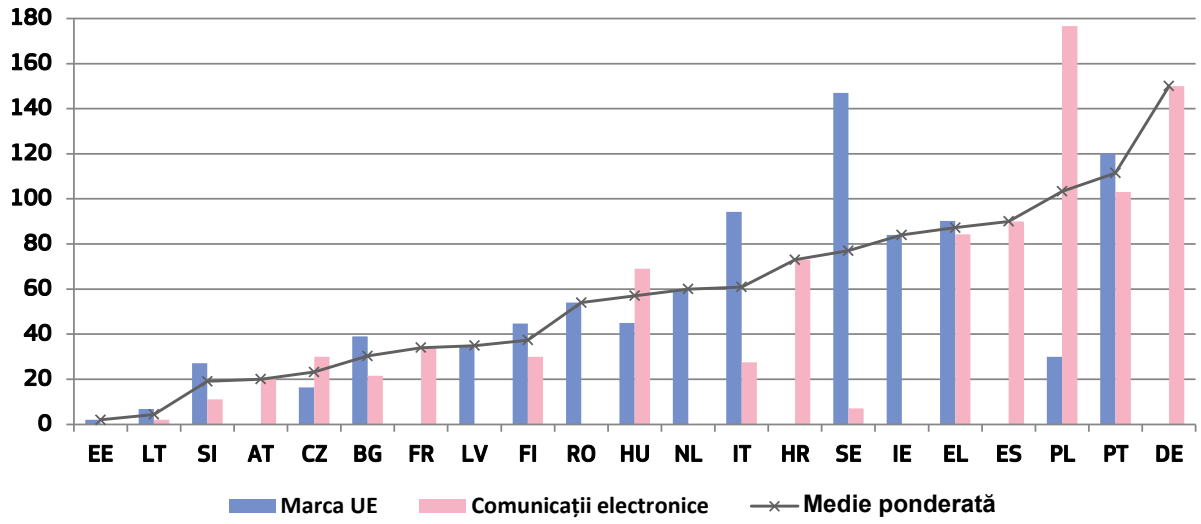
– Măsuri provizorii –

Măsurile provizorii stabilite de instanțe includ ordine judecătorești temporare și confiscarea bunurilor, în scopul de a descuraja sau a preveni comiterea iminentă a unei încălcări înainte de soluționarea definitivă a cauzei. Este deosebit de important ca procedurile de stabilire a măsurilor provizorii să fie eficiente, întrucât acestea sunt adesea folosite în situații de urgență în care întârzierile i-ar putea provoca reclamantului prejudicii ireparabile. Figura 23 de mai jos ilustrează durata medie necesară pentru a obține din partea unei instanțe naționale o hotărâre privind o solicitare de aplicare a unor măsuri provizorii sau temporare pentru a pune capăt unor acțiuni de încălcare a drepturilor aferente unei mărci UE([57]) și a normelor privind comunicațiile electronice([58]). Figura indică durata medie a procedurilor în domeniile în care au fost luate decizii în 2015 și 2016.

[57] În temeiul articolului 9 din Directiva 2004/48/CE (IPRED).

[58] Cadrul juridic este similar celui menționat în nota de subsol 54.

Figura 23 Măsuri provizorii: Durata medie a măsurilor provizorii în 2015 și 2016 (*) *(în prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală și Comitetul pentru comunicații)*

(*) Marca UE: DK nu a raportat nicio cauză. BE, DE, FR, HR, CY, MT, LU, AT, AK, UK nu au furnizat date. Împrejurări speciale care au făcut ca durata medie să fie mai îndelungată decât în mod obișnuit au fost raportate în EL. Comunicații electronice: BE, CY, DK, EE, IE, LV, MT, NL, RO, SK și UK nu au raportat nicio cauză; LU nu a furnizat date. Numărul cauzelor este scăzut (sub 5 pe an) pentru majoritatea statelor membre în fiecare domeniu, ceea ce poate face ca datele anuale să depindă de o cauză în mod excepțional îndelungată sau scurtă.

– Spălarea banilor –

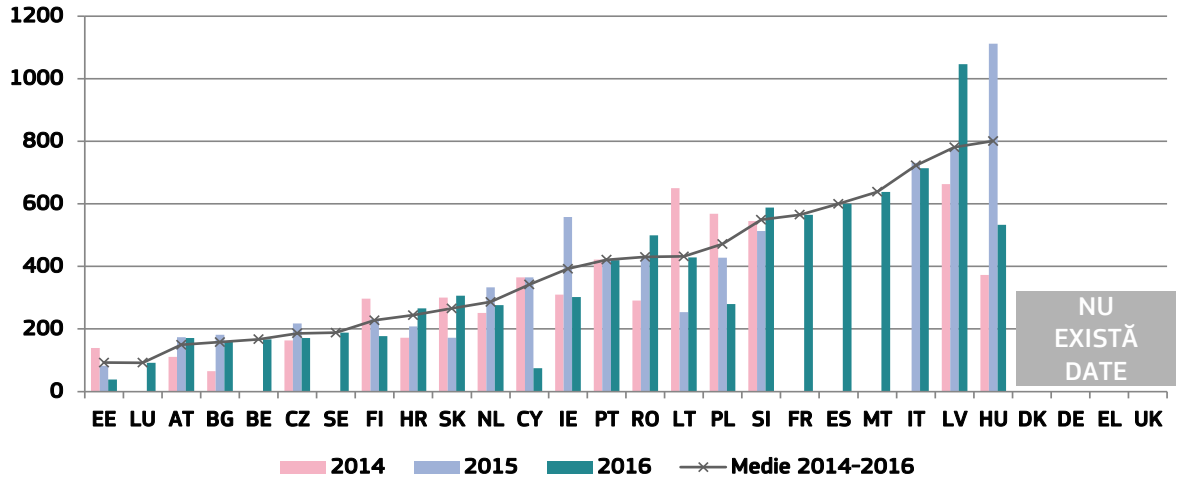
Pe lângă contribuția la combaterea criminalității, eficacitatea luptei împotriva spălării banilor este un element esențial pentru asigurarea solidității, integrității și stabilității sectorului financiar, precum și a încrederii în sistemul financiar și a concurenței loiale în cadrul pieței unice([59]). Astfel cum a subliniat Fondul Monetar Internațional, infracțiunile de spălare a banilor pot să descurajeze investițiile străine, să denatureze fluxurile internaționale de capital și să aibă consecințe negative asupra performanței macroeconomice a unei țări, producând pierderi la nivelul bunăstării și epuizând resursele provenite din activități economice mai productive([60]). Directiva privind combaterea spălării banilor solicită statelor membre să păstreze statisticile privind eficacitatea sistemelor lor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului([61]). În cooperare cu statele membre, s-au colectat date privind fazele judiciare ale regimurilor naționale de combatere a spălării banilor printr-un chestionar actualizat. Figura 24 prezintă durata medie a cauzelor din primă instanță al căror obiect îl constituie infracțiunile de spălare a banilor.

[59] Considerentul 2 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.

[60] Fișa informativă a FMI, 6 octombrie 2016: http://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism

[61] Articolul 44 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849.

Figura 24: Spălarea banilor: Durata medie a procedurilor judecătorești (*) *(în prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului)*

(*) ES: durata estimată. LV: datorită numărului relativ scăzut de cauze din 2016, există diferiți factori care pot avea impact asupra duratei procedurilor, de exemplu o suspendare într-o singură cauză din motive obiective. PL: calcularea duratei pentru 2016 pe baza unui eșantion de cauze selectat aleatoriu.

3.1.4. Rezumat privind eficiența sistemelor de justiție

Un sistem eficient de justiție gestionează volumul de cauze și numărul de cauze restante și pronunță hotărârile fără întârzieri nejustificate. Principalii parametri utilizați de tabloul de bord privind justiția în UE pentru a examina eficiența sistemelor de justiție sunt, așadar, *durata procedurilor* (durata estimată sau medie - exprimată în zile - necesară pentru soluționarea unei cauze), rata de soluționare a cauzelor (raportul dintre numărul de cauze soluționate și numărul de cauze noi) și numărul de *cauze pendinte* (care se află încă în curs de soluționare la sfârșitul anului).

Date generale privind eficiența

Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2018 conține date privind eficiența care acoperă o perioadă de șapte ani (2010-2016). Această perioadă permite identificarea anumitor tendințe. Acest lucru este deosebit de important, având în vedere că efectele reformelor în domeniul justiției se produc în timp.

Examinând datele generale referitoare la cauzele civile, comerciale și de contencios administrativ, tabloul de bord arată că în perioada de șapte ani predomină o tendință generală pozitivă în ceea ce privește eficiența. Conform datelor disponibile începând cu anul 2010, eficiența s-a îmbunătățit sau a rămas stabilă în aproape toate statele membre, cu foarte puține excepții.

Este încurajator mai ales faptul că se observă evoluții pozitive în statele membre care au fost identificate în contextul semestrului european sau al programului de ajustare economică ca aflându-se în situații problematice([62]):

- Începând cu anul 2010, în aproape toate aceste state membre, **durata procedurilor judiciare în primă instanță** pentru categoria largă a „tuturor cauzelor” (figura 7) și

[62] A se vedea secțiunea 2. Variațiile rezultatelor pe perioada de cinci ani supusă analizei pot fi explicate prin factori contextuali (variațiile de peste 10 % ale numărului de noi cauze nu sunt neobișnuite) sau prin deficiențe sistemice (lipsa de flexibilitate și de adaptare sau inconsecvențele procesului de reformă).

pentru litigiile civile și comerciale (figura 8) a scăzut sau a rămas stabilă. În ceea ce privește cauzele de contencios administrativ (figura 10), începând cu anul 2010, durata procedurilor a scăzut sau a rămas stabilă în majoritatea acestor state membre. Cu toate acestea, puține state membre care s-au confruntat în 2016 cu provocări importante au prezentat o creștere a duratei procedurilor.

- Pentru prima dată, tabloul de bord prezintă date privind **durata procedurilor în toate instanțele judecătorești** pentru litigiile civile și comerciale (figura 9) și pentru cauzele de contencios administrativ **(**figura 11). Datele arată că statele membre identificate ca fiind confruntate cu provocări legate de durata procedurilor la instanțele de prim grad au probleme similare la instanțele superioare În plus, durata medie a procedurilor la instanțele superioare este, în general, mai mare decât în cazul instanțelor de prim grad din majoritatea statelor membre pentru care există date disponibile.
- În categoria generală a „tuturor cauzelor" și în categoria cauzelor litigioase civile și comerciale (figurile 12 și 13), numărul total de state membre în care **rata de soluționare a cauzelor** este mai mică de 100 % a scăzut începând cu anul 2010. În 2016, aproape toate statele membre, inclusiv cele care se confruntă cu provocări, au raportat o rată ridicată de soluționare a cauzelor (peste 97 %), ceea ce înseamnă că instanțele judecătorești sunt, în general, capabile să facă față cauzelor noi din aceste categorii. În cauzele de contencios administrativ (figura 14), o variație mai mare a ratei de soluționare a cauzelor poate fi observată de la un an la altul și, în general, rămâne mai scăzută decât cea din alte categorii de cauze.
- Începând cu anul 2010, sunt evidente progresele înregistrate în toate statele membre care se confruntă cu cele mai importante provocări în ceea ce privește **cauzele restante**, indiferent de categoria cauzelor. Cele mai multe îmbunătățiri în ceea ce privește reducerea cauzelor pendinte au fost făcute pentru cauzele litigioase civile și comerciale (figura 16) și pentru cauzele de contencios administrativ (figura 17). În ciuda acestor îmbunătățiri, diferența dintre statele membre cu puține cauze pendinte și cele cu un număr mare de cauze pendinte rămâne foarte importantă.

Eficiența în domenii specifice ale dreptului Uniunii

Datele privind durata medie a procedurilor în domenii specifice (figurile 18-24) oferă o perspectivă asupra modului de funcționare a sistemelor de justiție în tipuri de litigii de natură comercială care intră sub incidența dreptului Uniunii. În cazul cetățenilor sau al întreprinderilor, punerea în aplicare efectivă poate implica un lanț de actori, nu doar instanțe judecătorești, ci și autorități administrative. Tabloul de bord prezintă date privind acest lanț al punerii în aplicare în domeniul dreptului privind protecția consumatorilor (figurile 21 și 22).

Datele privind eficiența în domenii specifice ale dreptului sunt colectate pe baza unor scenarii strict definite, iar numărul cazurilor relevante poate fi scăzut. Cu toate acestea, în comparație cu durata calculată a procedurilor prezentată în datele generale privind eficiența, aceste cifre prevăd o durată medie efectivă a tuturor cauzelor relevante dintr-un an. Prin urmare, este important de remarcat faptul că mai multe state membre care nu par a se confrunta cu provocări conform datelor generale privind eficiența raportează o durată medie considerabil mai mare a cauzelor în domenii specifice ale dreptului. În același timp, durata procedurilor în diferite domenii specifice poate, de asemenea, să varieze considerabil în același stat membru.

Cifrele din domenii specifice ale dreptului UE confirmă că:

- În **cauzele privind concurența** (figura 18), mai mult de o treime din statele membre (11) raportează o durată a procedurilor în primă instanță mai mare de trei ani. O explicație ar putea fi faptul că aceste cauze sunt reduse ca număr și sunt, în general, foarte complexe,

adesea necesitând etape procedurale suplimentare și specifice. O tendință similară se poate observa și în domeniul **comunicațiilor electronice** (figura 19), în care cauzele au în medie o durată mai mare decât în categoria generală a cauzelor de contencios administrativ, precum și în alte domenii specifice ale dreptului, de exemplu în dreptul privind protecția consumatorilor (figura 21) .

- Eventualul efect combinat al lanțului de punere în aplicare, care constă în proceduri de control atât administrativ, cât și judiciar, este prezentat în domeniul **dreptului privind protecția consumatorilor** (figurile 21 și 22). În doar un sfert dintre statele membre, o autoritate de protecție a consumatorilor ia o decizie într-o cauză reglementată de dreptul UE privind protecția consumatorilor, în medie, într-o perioadă mai mică de trei luni. Alte state membre raportează o durată medie de trei luni până la mai mult de un an. Unele autorități de protecție a consumatorilor se confruntă cu un număr substanțial de cauze și majoritatea deciziilor lor nu sunt contestate în instanță. Cu toate acestea, în cazul în care este exercitată o cale de atac judiciară asupra unei decizii administrative, aceasta va dura, în medie, mai mult de un an în majoritatea statelor membre. Efectul cumulativ al procedurilor administrative și judiciare poate fi, prin urmare, foarte important, în special pentru un consumator care solicită despăgubiri.
- Sunt prezentate și datele referitoare la durata **măsurilor provizorii** pentru prevenirea încălcărilor sau a daunelor iminente în domeniul comunicațiilor electronice și al drepturilor de proprietate intelectuală (figura 23). Aceasta demonstrează că durata procedurilor judiciare variază destul de mult în statele membre, precum și pe tipuri de cauze în aceeași țară. Numărul cauzelor în care a fost adoptată o decizie privind o măsură provizorie este semnificativ mai scăzut decât numărul de proceduri principale în acele domenii ale dreptului.
- Combaterea eficientă a **spălării banilor** este esențială pentru protejarea sistemului financiar, pentru concurența loială, precum și pentru prevenirea consecințelor economice negative. În vederea respectării obligațiilor care decurg din Directiva privind combaterea spălării banilor din iunie 2017, statele membre și-au îmbunătățit capacitatea de colectare a datelor privind fazele judiciare ale regimului național de combatere a spălării banilor. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2018 prezintă date actualizate privind durata procedurilor judiciare referitoare la infracțiunile de spălare de bani (figura 24), care arată că, în timp ce în aproximativ jumătate din statele membre, procedurile în primă instanță durează în medie până la un an, în câteva dintre statele membre care se confruntă cu provocări, aceste proceduri durează aproximativ doi ani, în medie.

3.2. Calitatea sistemelor de justiție

Nu există o modalitate unică de măsurare a calității sistemelor de justiție. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2018 continuă să examineze factorii care sunt acceptați în general ca fiind relevanți și în ceea ce privește contribuția la îmbunătățirea calității justiției. Aceștia sunt grupați în patru categorii:

1) accesibilitatea justiției pentru cetățeni și pentru întreprinderi;

2) resurse materiale și umane adecvate;

3) introducerea unor instrumente de evaluare; precum și

4) utilizarea unor standarde de calitate.

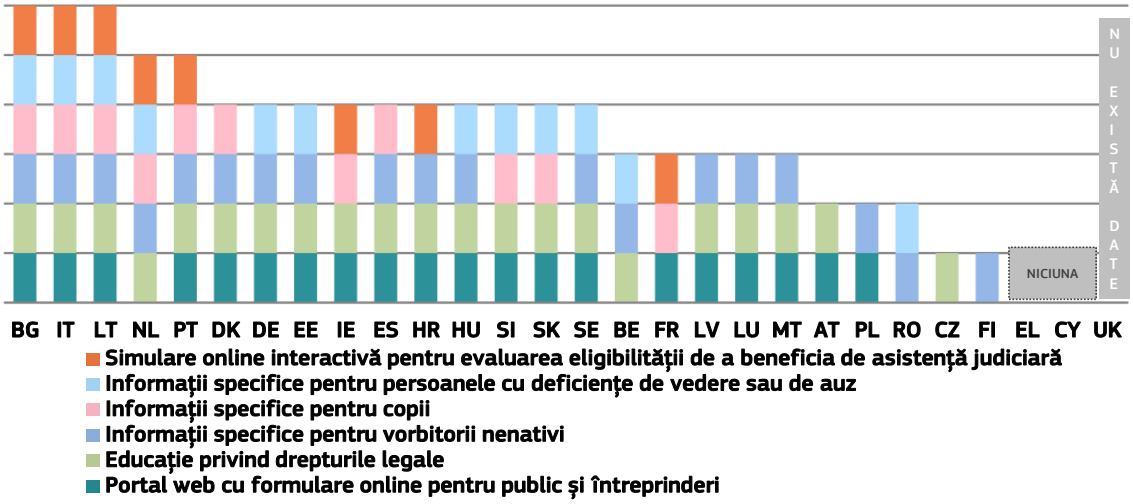
3.2.1. Accesibilitate

Accesibilitatea este necesară de-a lungul întregului lanț al justiției pentru a permite obținerea de informații relevante - cu privire la sistemul de justiție, la modalitatea de a intenta o acțiune și la aspectele financiare aferente acesteia, precum și cu privire la stadiul procedurilor până la finalizarea acestora - astfel încât hotărârea să poată fi accesată rapid online([63]).

– Comunicarea de informații cu privire la sistemul judiciar –

O justiție orientată către cetățeni impune ca informațiile despre sistemul judiciar să fie furnizate într-un mod care să nu fie doar ușor accesibil, ci și care să prezinte informațiile într-o formă adaptată anumitor grupuri sociale, care altfel ar avea dificultăți în accesarea informațiilor. Figura 25 prezintă disponibilitatea informațiilor online referitoare la aspecte specifice ale sistemului judiciar și pentru grupuri specifice ale societății.

Figura 25: **Disponibilitatea informațiilor online pentru publicul larg cu privire la sistemul judiciar**(*) *[sursa: Comisia Europeană([64])]*

(*) DE: fiecare land și statul federal decid ce informații urmează să fie oferite online.

– Acordarea de asistență judiciară și taxele judiciare–

Accesul la asistență judiciară este un drept fundamental consacrat prin Cartă([65]) Majoritatea statelor membre acordă asistență judiciară pe baza veniturilor solicitantului([66]). Pentru a colecta date comparabile, au fost stabilite două scenarii cu privire la un litigiu de consum în contextul veniturilor și al condițiilor de viață din fiecare stat membru. Figura 26 arată disponibilitatea asistenței judiciare pentru aceste două scenarii, care se bazează pe două valori

[63] Trebuie remarcat faptul că Asociația Consiliilor de Stat și a jurisdicțiilor administrative supreme (ACA) a publicat un studiu transversal privind „Accesul la instanțele administrative supreme și la hotărârile acestora”: http://www.juradmin.eu/images/media_kit/aca_surveys/Transversal-Analysis---Annex-1.pdf

[64] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

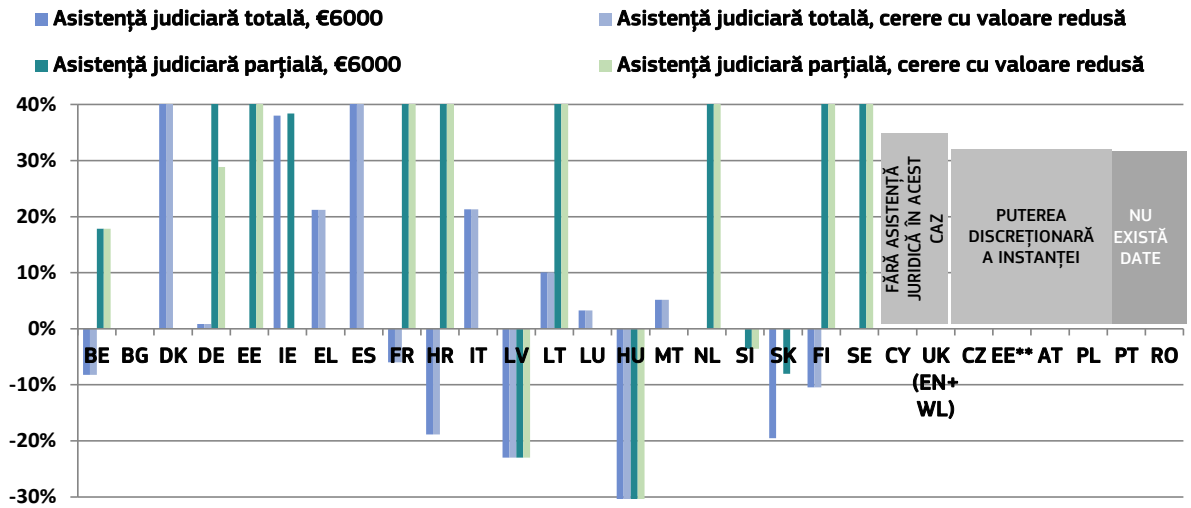
[65] Articolul 47 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

[66] Statele membre utilizează metode diferite pentru stabilirea pragului de eligibilitate, de exemplu, perioade de referință diferite (venit lunar/anual). Aproximativ jumătate dintre statele membre prevăd și un prag legat de capitalul privat al solicitantului. Acesta nu este luat în considerare pentru acest grafic. În BE, IE, ES, FR, HR, HU, LT, LV, LU și NL, anumite categorii de persoane (de exemplu, persoanele care beneficiază de anumite indemnizații) dispun în mod automat de dreptul de a primi asistență judiciară în litigiile civile/comerciale. Criterii suplimentare pe care statele membre le pot aplica, precum fondul cauzei, nu sunt reflectate în această figură.

diferite ale cererii: (i) o cerere cu valoare ridicată (adică 6 000 EUR) și o cerere cu valoare redusă (adică pragul riscului de sărăcie corespunzător fiecărui stat membru conform Eurostat, convertit în venit lunar([67]).

Figura 26 compară, în procente, pragurile de venit pentru acordarea asistenței judiciare la nivelul pragului de risc de sărăcie în fiecare stat membru. De exemplu, dacă se constată o eligibilitate pentru asistență judiciară la nivelul a 20 %, aceasta înseamnă că un solicitant cu un venit care depășește cu 20 % pragul respectiv al riscului de sărăcie stabilit de Eurostat poate beneficia de asistență judiciară. Dimpotrivă, dacă se constată o eligibilitate pentru asistență judiciară la -20 %, aceasta înseamnă că pragul de venit pentru asistența judiciară este cu 20 % mai mic decât pragul sărăciei stabilit de Eurostat. Anumite state membre dispun de un sistem de asistență judiciară care oferă o acoperire de 100 % a costurilor aferente litigiilor (asistență judiciară totală), completat printr-un sistem care acoperă doar costurile parțiale (asistență judiciară parțială). Alte state membre aplică fie doar un sistem de asistență judiciară totală, fie doar unul de asistență judiciară parțială.

Figura 26: Pragul de venit pentru obținerea asistenței judiciare într-o cauză specifică privind dreptul consumatorilor (*) *(diferențe în % la nivelul pragului de sărăcie stabilit de Eurostat) [sursa: Comisia Europeană împreună cu CCBE([68])]*

(*)„O cerere cu valoare redusă" reprezintă o cerere care corespunde pragului de sărăcie stabilit de Eurostat pentru o persoană singură pentru fiecare stat membru, convertit în salariu lunar (de exemplu, în 2015, această valoare s-a situat între 116 EUR în RO și 1 764 EUR în LU). Figura prezintă praguri pentru asistența judiciară de la 40 % la -30 %. DK, DE, EE, ES, FR, HR, LT, NL, FI și SE acordă asistență judiciară la un prag al venitului situat între 40 % și 357 %. HU: asistența judiciară se acordă la un prag al venitului de -41 %. BG: pragul pentru asistență judiciară se situează la nivelul pragului de sărăcie. IE și SK: nu există asistență judiciară disponibilă pentru o valoare a cererii la nivelul pragului riscului de sărăcie respectiv, deoarece suma este prea mică. DE: pragul de venit se bazează pe Prozesskostenhilfebekanntmachung 2017 și pe media anuală a costurilor legate de locuință (SILC). LV: venituri cuprinse între 128,06 EUR și 320 EUR, în funcție de locul de

---

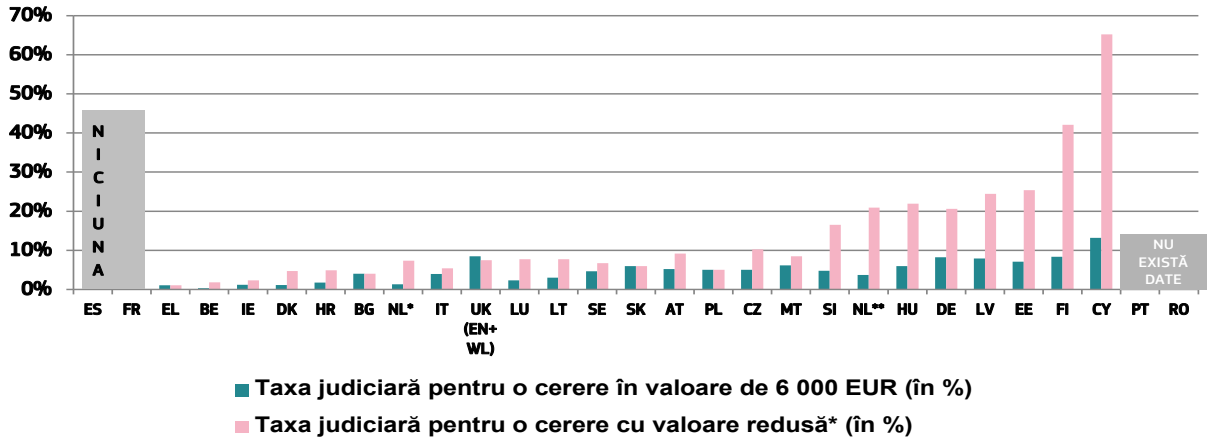
[67] Pragul riscului de sărăcie este stabilit la 60 % din venitul disponibil național mediu echivalat al gospodăriei. Sondajul european privind veniturile și condițiile de viață, tabel întocmit de Eurostat *ilc_li01*, http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database

[68] Date aferente anului 2017 colectate prin intermediul răspunsurilor membrilor CCBE la un chestionar bazat pe următorul scenariu specific: un litigiu inițiat de un consumator împotriva unei întreprinderi (au fost indicate două valori diferite ale cererii: 6 000 EUR și pragul de sărăcie stabilit de Eurostat în fiecare stat membru). Întrucât condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de asistență judiciară depind de situația solicitantului, a fost utilizat următorul scenariu: un solicitant celibatar în vârstă de 35 de ani, angajat în muncă, fără nicio persoană în întreținere și fără asigurare pentru protecție juridică, având un venit regulat, și locuind într-un apartament închiriat.

*reședință al solicitantului. Rata se bazează pe media aritmetică. ** EE: asistența judiciară totală este acordată conform aprecierii instanței. MT: datele se referă la anul 2016.*

Majoritatea statelor membre impun părților să achite o taxă judiciară în momentul introducerii unei acțiuni în instanță. Persoanele care beneficiază de asistență judiciară sunt deseori scutite de plata taxelor judiciare. Numai BE, EE, IE, NL și SI solicită persoanelor care beneficiază de asistență judiciară să plătească o taxă judiciară. În CZ, instanța decide pe bază individuală să scutească o persoană care beneficiază de asistență judiciară de la plata taxelor judiciare. Figura 27 compară, pentru cele două scenarii, valorile taxelor judiciare prezentate ca o cotă din valoarea cererii. În cazul în care, de exemplu, în figura de mai jos taxele judiciare sunt stabilite la 10 % dintr-o cerere de 6 000 EUR, consumatorul va trebui să plătească o taxă judiciară de 600 EUR pentru a introduce o acțiune în instanță. Cererea cu valoare redusă se bazează pe pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru.

Figura 27: Taxe judiciare pentru introducerea unei acțiuni în instanță într-o cauză specifică privind dreptul consumatorilor (*) (*nivelul taxei judiciare stabilit ca o cotă din valoarea cererii) [sursa: Comisia Europeană împreună cu CCBE([69])]

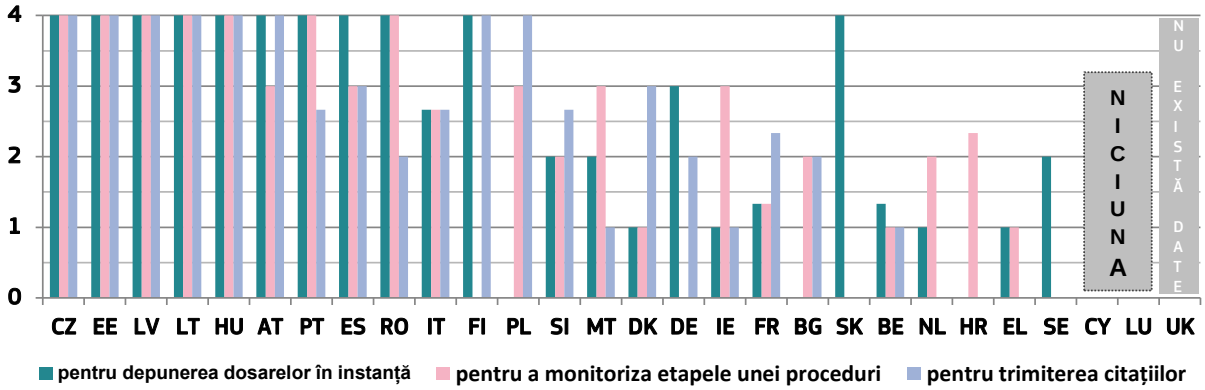
(*) „O cerere cu valoare redusă": a se vedea explicația de sub figura 26. LU: Justițiabilii trebuie să plătească taxe executorilor judecătorești pentru a iniția o acțiune în calitate de reclamant. NL Taxele judiciare pentru venituri <2 200 €/luni. NL** Taxele judiciare pentru venituri <2 200 €/lună.*

–Depunerea și urmărirea unei cereri online –

Capacitatea de a finaliza etapele specifice ale procedurii judiciare prin mijloace electronice reprezintă o parte importantă a calității sistemelor de justiție, deoarece transmiterea electronică a reclamațiilor și posibilitatea de a monitoriza și de a avansa o procedură on-line pot ușura accesul la justiție și reduce întârzierile și costurile. De asemenea, sistemele TIC au un rol din ce în ce mai important în cooperarea transfrontalieră dintre autoritățile judiciare, facilitând, de asemenea, punerea în aplicare a legislației UE, de exemplu, în ceea ce privește procedurile privind cererile cu valoare redusă. Unul dintre obiectivele de politică ale Comisiei este de a simplifica și a accelera procedurile cu privire la cererile cu valoare redusă prin îmbunătățirea comunicării între autoritățile judiciare și prin utilizarea inteligentă a TIC.

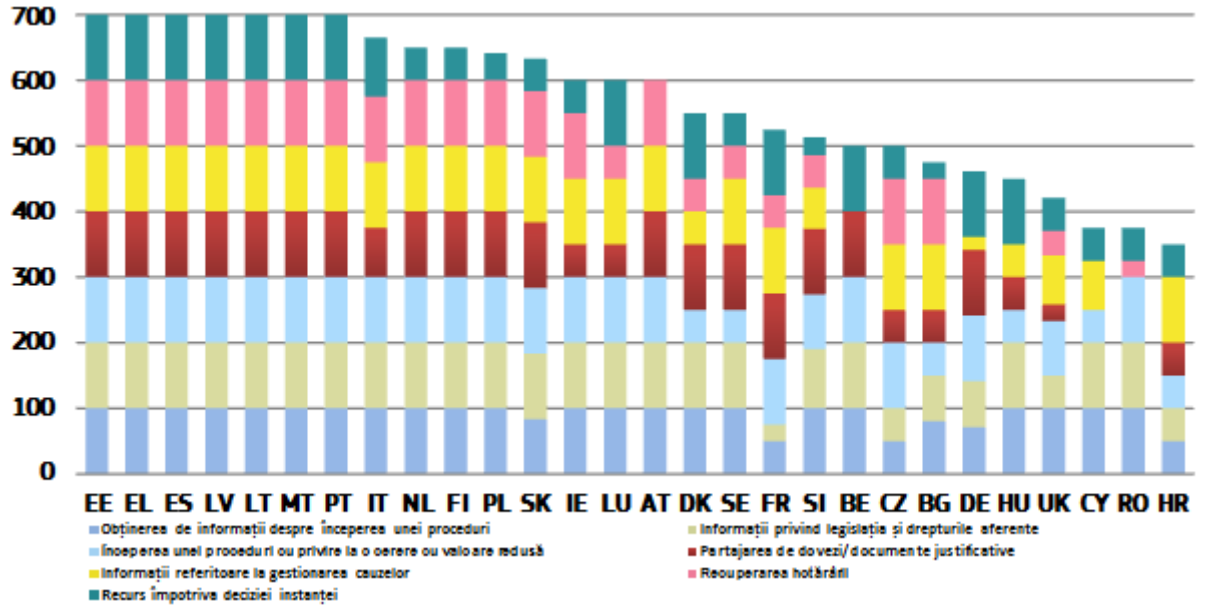
[69] Datele se referă la pragurile de venit valabile în 2017 și au fost colectate prin intermediul răspunsurilor membrilor CCBE la un chestionar bazat pe următorul scenariu specific: un litigiu inițiat de un consumator împotriva unei întreprinderi (au fost indicate două valori diferite ale cererii: 6 000 EUR și pragul de sărăcie stabilit de Eurostat în fiecare stat membru).

Figura 28: Disponibilitatea mijloacelor electronice(*) *[0 = există în 0 % din instanțe, 4 = există în 100 % din instanțe([70])] (sursa: studiul CEPEJ)*

(*) DK și RO: acțiunile pot fi introduse în instanță prin e-mail.

Figura 29: Analiza comparativă a procedurilor online cu privire la cererile cu valoare redusă (*) *(sursa: cel de al 15-lea raport de analiză comparativă privind e-Guvernarea, studiu realizat în numele Comisiei Europene [Direcția Generală Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie([71])]*

(*) Statele membre au primit 100 de puncte pentru fiecare categorie numai în cazul în care serviciul a fost disponibil în totalitate prin intermediul unui portal central.

–Comunicarea dintre instanțe și avocați–

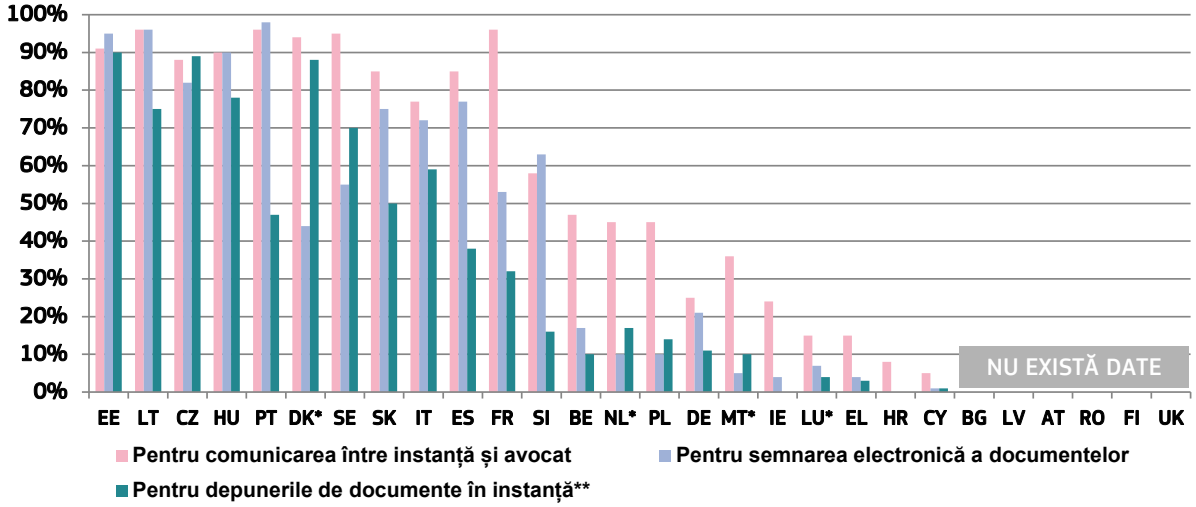
Frecvența de utilizare a diferitelor instrumente TIC în comunicarea dintre instanțe și avocați și motivele pentru care acestea sunt utilizate sau nu diferă semnificativ de la un stat membru la

[70] Datele se referă la anul 2016. Nivelul de dotare de la 100 % (dispozitiv montat complet) la 0 % (dispozitiv inexistent) indică prezența funcțională în instanțe a dispozitivului menționat în figură, conform următoarei scale: (100 % = 4 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/1,33 puncte pentru fiecare domeniu specific; 50-99 % = 3 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/1 punct pentru fiecare domeniu specific; 10-49 % = 2 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/0,66 punct pentru fiecare domeniu specific; 1-9 % = 1 punct dacă sunt acoperite toate domeniile/0,33 puncte pentru fiecare domeniu specific. Domeniul se referă la tipul de litigiu tratat (civil/comercial, penal, administrativ sau de altă natură).

[71] Datele se referă la anul 2017. Urmează să fie publicat la sfârșitul anului 2018 în: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/reports-and-studies

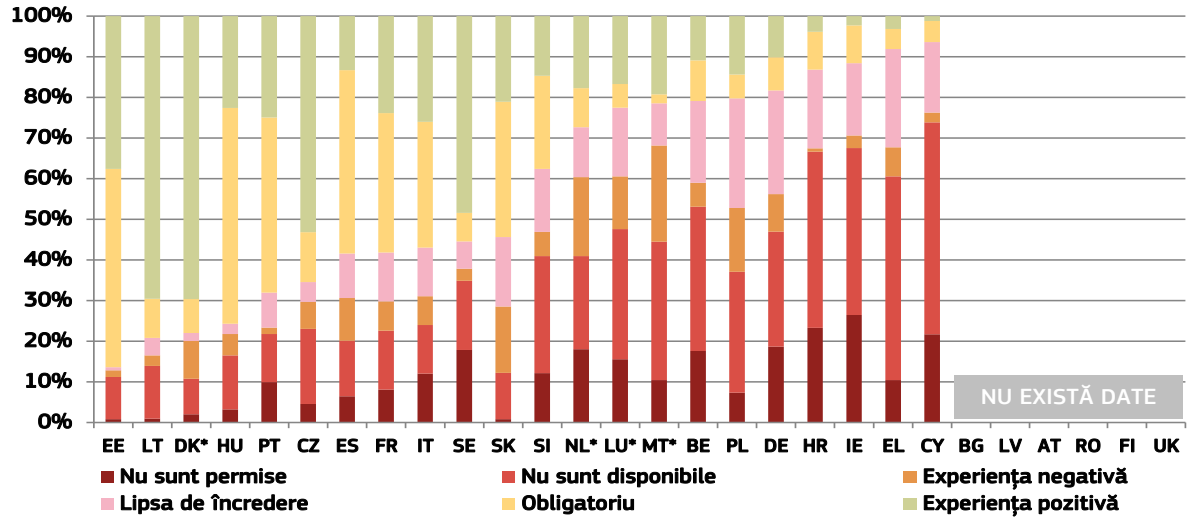
altul([72]). Figurile 30 și 31 prezintă rezultatele unui sondaj efectuat în 2017 în rândul avocaților cu privire la utilizarea efectivă a TIC.

Figura 30: Utilizarea TIC între instanțe și avocați(*) (sursa: *sondajul CCBE)*

(*) Datele pentru DK, NL, MT și LU din 2016. Depunerile de documente în instanță se referă la: „depunerea electronică a unei cereri", „depunerea electronică a citațiilor de înfățișare în instanță" și „depunerea electronică a probelor/documentelor justificative".
(**) Depunerile de documente în instanță se referă la următoarele opțiuni de răspuns: „depunerea electronică a unei cereri", „depunerea electronică a citațiilor de înfățișare în instanță", „depunerea electronică a probelor/documentelor justificative"

Figura 31: Motivele pentru care (nu) se utilizează TIC între instanțe și avocați *(sursa: sondajul CCBE)*

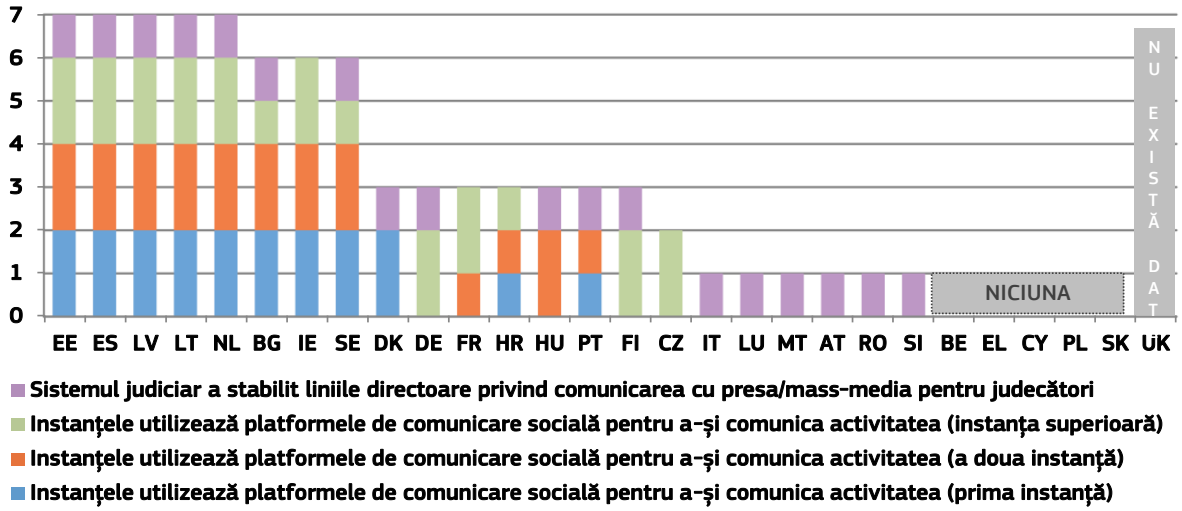
(*) Datele pentru DK, NL, LU și MT din 2016.

– Utilizarea platformelor de comunicare socială și comunicarea cu mass-media –

Pentru publicul larg, platformele de comunicare socială și mass-media în general funcționează ca un canal care contribuie la accesibilitatea sistemelor de justiție și a activității judiciare.

[72] Figurile 30 și 31 se bazează pe un sondaj realizat de CCBE în rândul avocaților.

Figura 32: Utilizarea platformelor de comunicare socială și îndrumări pentru relațiile cu presa/mass-media (*) *[sursa: Comisia Europeană([73])]*

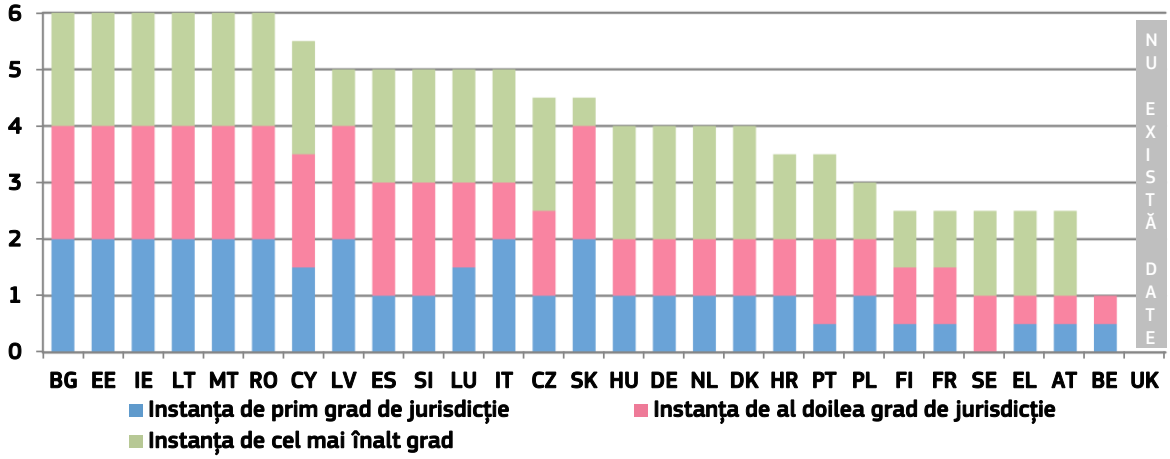

(*) Pentru fiecare dintre cele trei grade de jurisdicție, se pot acorda două puncte în cazul în care sunt acoperite cauze civile/comerciale și de contencios administrativ. În cazul în care este acoperită o singură categorie de cauze se acordă un singur punct. Maximum posibil: 7 puncte. DE: fiecare land are îndrumări proprii privind utilizarea rețelelor sociale.

– Accesul la hotărârile judecătorești –

Asigurarea accesului online la hotărârile judecătorești sporește transparența sistemelor de justiție, ajută cetățenii și întreprinderile să își înțeleagă drepturile și poate contribui la coerența jurisprudențială. Modalitățile de publicare online a hotărârilor judecătorești sunt esențiale pentru crearea unor instrumente de căutare ușor de utilizat([74]), care să facă jurisprudența mai accesibilă pentru profesioniștii din domeniul juridic și pentru publicul larg.

Figura 33: Accesul online la hotărârile judecătorești publicate (*) *(cauze civile/comerciale și de contencios administrativ, toate gradele de jurisdicție) [sursa: Comisia Europeană([75])]*

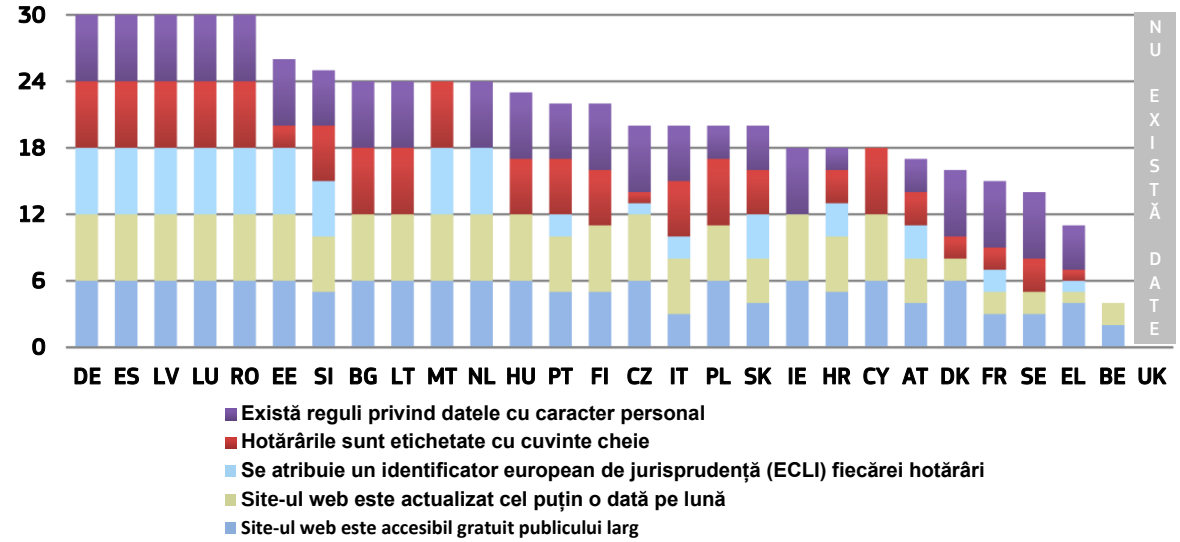
(*) Pentru fiecare grad de jurisdicție, s-a acordat un punct în cazul în care se pun la dispoziție toate hotărârile judecătorești pronunțate în cauze civile/comerciale și de contencios administrativ (se acordă 0,5 puncte în cazul în care sunt disponibile doar unele hotărâri judecătorești). În cazul în care un stat membru are doar două grade de jurisdicție, s-au acordat puncte pentru trei grade de jurisdicție, reproducându-se gradul de jurisdicție superior celui inexistent. În cazul statelor membre care nu fac distincție între cele două domenii de drept, s-a

[73] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

[74] Ghid de bune practici pentru gestionarea curților supreme, în cadrul proiectului Curțile Supreme, garanție pentru eficiența sistemelor judiciare, p. 29.

acordat același punctaj pentru ambele domenii. Maximum posibil: 6 puncte. LU și SE: instanțele nu publică periodic hotărârile judecătorești online (numai cele pronunțate în cauze de referință). LV: pentru hotărârile adoptate în cadrul audierilor care nu se desfășoară public, numai părțile anunțate public sunt publicate online. DE: fiecare land decide cu privire la disponibilitatea online a hotărârilor pronunțate în prima instanță.

Figura 34: Dispoziții privind publicarea online a hotărârilor judecătorești la toate gradele de jurisdicție (*) *(cauze civile/comerciale și de contencios administrativ, toate gradele de jurisdicție) [sursa: Comisia Europeană([76])]*

(*) Pentru fiecare dintre cele trei grade de jurisdicție, se pot acorda două puncte în cazul în care sunt acoperite cauze civile/comerciale și de contencios administrativ. În cazul în care este acoperită doar una dintre cele două categorii, se acordă doar un singur punct pentru fiecare grad de jurisdicție. Maximum posibil: 30 puncte. NL: nu există cuvinte cheie, dar se adaugă un cuprins la fiecare hotărâre publicată. LV: tuturor hotărârilor adoptate după sfârșitul lunii septembrie 2017 li se atribuie un identificator ECLI.

– Accesul la metode de soluționare alternativă a litigiilor –

Figura 35 arată eforturile statelor membre de promovare a utilizării voluntare a metodelor alternative de soluționare a litigiilor prin stimulente specifice, care pot varia în funcție de domeniul de drept([77]). Figura 36 prezintă numărul de plângeri ale consumatorilor depuse prin intermediul platformei europene de soluționare online a litigiilor (SOL)([78]), indicând o creștere ridicată a utilizării acesteia. Vizitarea platformei SOL ajută, de asemenea, consumatorii să acceseze organismele SAL, deoarece platforma — pe lângă furnizarea de informații privind drepturile consumatorilor, organismele SAL disponibile și opțiunile alternative pentru a găsi căi de atac — transmite litigiul organismului SAL pe care părțile l-au selectat.

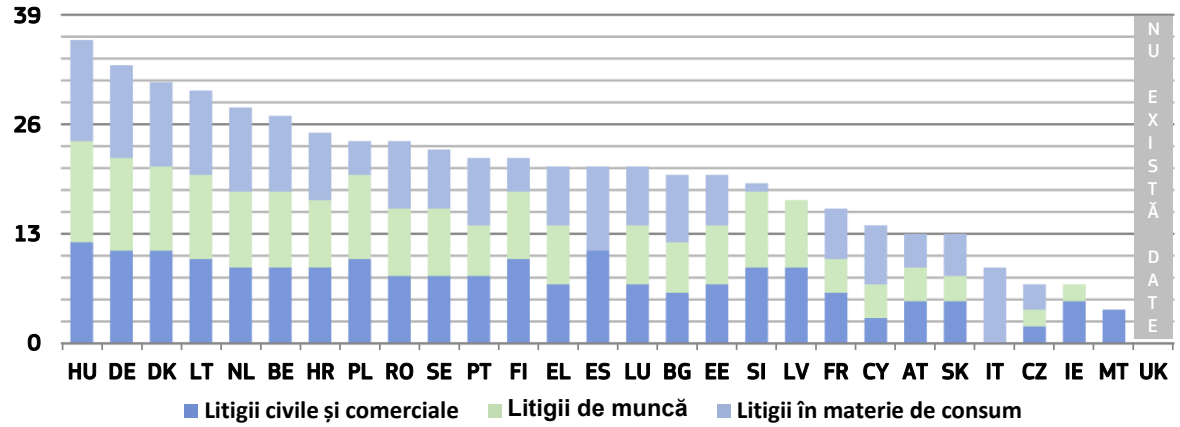
[75] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

[76] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

[77] Metodele de promovare și stimulare a utilizării SAL nu cuprind cerințe obligatorii privind recurgerea la SAL înainte de a introduce o acțiune în instanță, deoarece astfel de cerințe ridică semne de întrebare cu privire la compatibilitatea acestora cu dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, care este consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE.

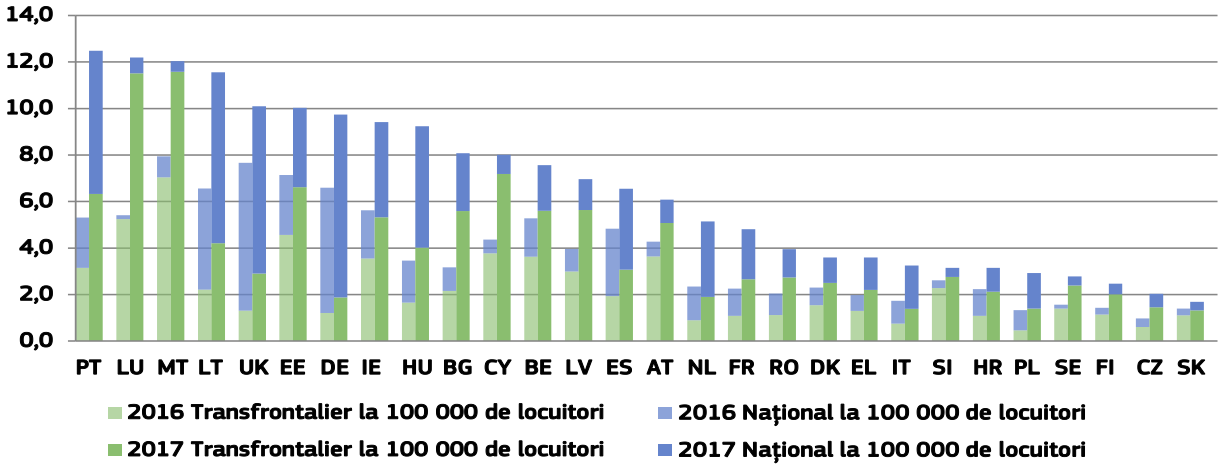
[78] Acest instrument multilingv pe internet a fost pus la dispoziția publicului începând din 15 februarie 2016. Consumatorii și comercianții care sunt implicați într-un litigiu contractual în legătură cu un produs sau serviciu achiziționat online și care doresc să găsească o soluție extrajudiciară pot să depună informații despre litigiile lor contractuale online pe platformă.

Figura 35: Promovarea metodelor de soluționare alternativă a litigiilor și stimulente pentru utilizarea acestora (*) *[sursa: Comisia Europeană([79])]*

(*) Date agregate bazate pe indicatorii următori: 1) există un site web care oferă informații cu privire la SAL; 2) au loc campanii de publicitate în mass-media; 3) se difuzează broșuri destinate publicului larg; 4) instanța organizează la cerere sesiuni de informare specifice privind SAL; 5) există un coordonator pentru SAL/mediere în cadrul instanțelor; 6) se publică evaluări privind utilizarea SAL; 7) se publică statistici privind utilizarea SAL; 8) asistența judiciară acoperă (parțial sau în întregime) cheltuielile ocazionate de SAL; 9) rambursarea totală sau parțială a taxelor judiciare; inclusiv taxele de timbru; 11) dacă SAL dă rezultate, pentru procedura SAL nu este necesar un avocat; 12) judecătorul poate acționa ca mediator și 13) acordul încheiat de părți devine executoriu în instanță. Pentru fiecare din acești 13 indicatori a fost acordat un punct pentru fiecare domeniu de drept. Maximum posibil: 39 de puncte. DK: fiecare instanță are un reprezentant responsabil pentru promovarea utilizării medierii. ES: procedurile SAL sunt obligatorii în cauzele legate de legislația muncii. LT: un secretar de la Administrația Instanțelor Naționale coordonează procesele de mediere judiciară în instanțe. PT: în cazul litigiilor civile/comerciale, taxele judiciare sunt rambursate doar în cazul judecătorilor de pace. SE: judecătorii dispun de procedură discreționară în ceea ce privește procedurile SAL; încercarea de a soluționa disputa pe cale amabilă este o sarcină obligatorie pentru judecător, cu excepția cazului în care această soluție este inadecvată.

Figura 36: Numărul plângerilor depuse de consumatori pe platforma SOL (la 100 000 de locuitori), pentru anii 2016 și 2017 (*) *(sursa: Platforma SOL — date extrase la data de 05/01/2018)*

(*) Figura prezintă numărul de plângeri depuse pe platforma SOL, nu numărul de litigii primite de către entitățile SAL prin intermediul platformei SOL. O serie de cauze depuse pe platforma SOL sunt ulterior soluționate bilateral între părți în afara platformei, fără nicio altă implicare din partea unei entități SAL.

[79] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

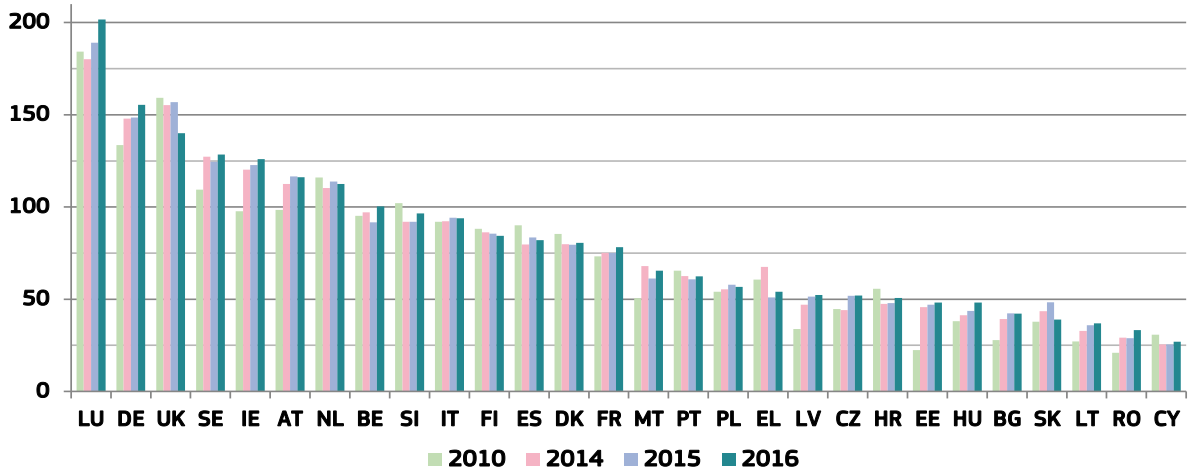
3.2.2. Resurse

Pentru buna funcționare a sistemului de justiție trebuie să se asigure resurse adecvate și un personal cu un bun nivel de calificare. Dacă personalul care deține calificările și competențele necesare și beneficiază de acces la formarea continuă este insuficient, calitatea procedurilor și a deciziilor este în joc.

– Resurse financiare –

Figurile de mai jos prezintă bugetul cheltuit efectiv de instanțele judecătorești, mai întâi indicând sumele pe locuitor (figura 37) și, apoi, procentajul din produsul intern brut (PIB) (figura 38)([80]).

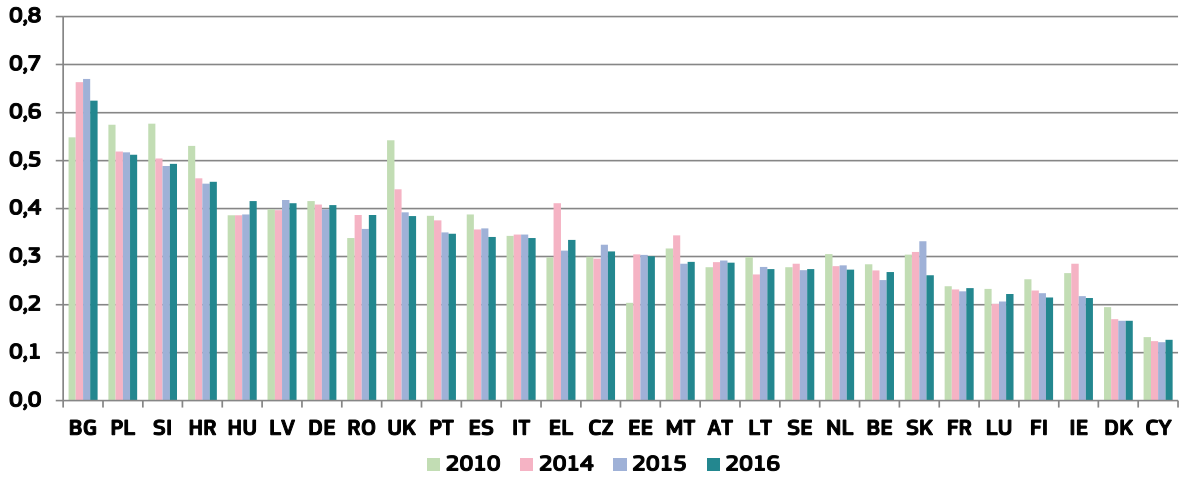
Figura 37: Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești (*) *(în EUR pe cap de locuitor) (sursa: Eurostat)*

(*) datele din 2016 pentru ES, LT, LU, NL și SK sunt provizorii.

[80] Cheltuielile totale (efective) ale administrațiilor publice consacrate administrării, funcționării sau sprijinirii instanțelor judecătorești de contencios administrativ, civile și penale și sistemului judiciar, inclusiv aplicarea de amenzi și executarea tranzacțiilor judiciare impuse de instanțe și funcționarea sistemelor de probațiune și de eliberare condiționată, precum și asistenței judiciare — reprezentarea și consultanța juridică în numele administrației publice sau în numele altora, furnizată de administrație în numerar sau sub formă de servicii; cu excepția administrațiilor penitenciarelor [Date privind conturile naționale, Clasificarea funcțiilor administrațiilor publice (COFOG), grupa 03.3], tabelul Eurostat *gov_10a_exp*, http://ec.europa.eu/eurostat/data/database

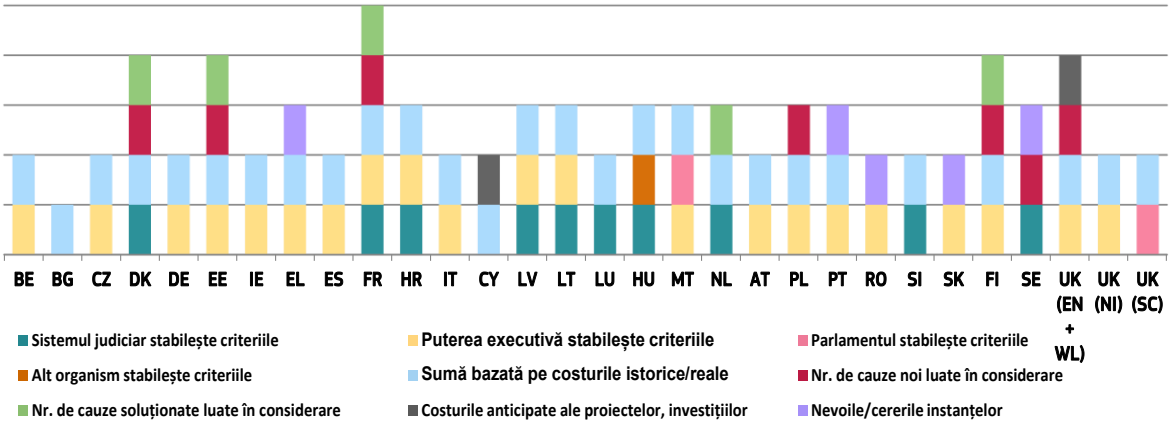
Figura 38: Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești (*) *(ca procent din produsul intern brut) (sursa: Eurostat)*

(*) datele din 2016 pentru ES, LT, LU, NL și SK sunt provizorii.

Figura 39 prezintă puterea de stat (judiciară, legislativă sau executivă) care definește criteriile de stabilire a resurselor financiare pentru sistemul judiciar și criteriile utilizate.

Figura 39: Criterii pentru stabilirea resurselor financiare pentru sistemul judiciar (*)([81])

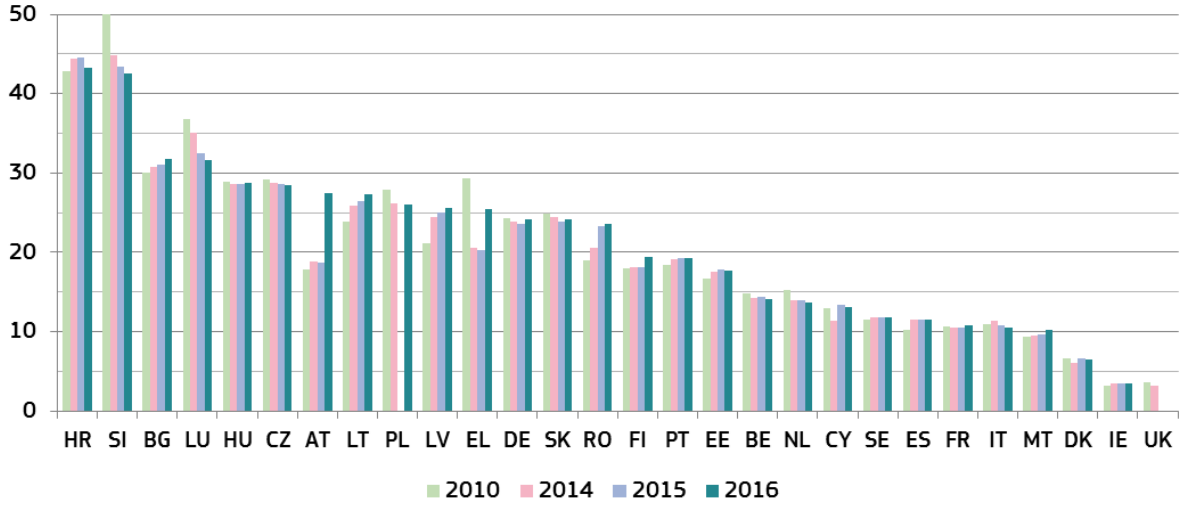
(*) DK: se ia în considerare numărul de cauze noi și soluționate în prima instanță; DE: doar pentru bugetul Curții Federale Supreme — în ceea ce privește instanțele de prim și de al doilea grad de jurisdicție; sistemele judiciare diferă de la un land la altul; EE: numărul de cauze noi și soluționate în instanțele de prim și de al doilea grad de jurisdicție; FR: numărul de cauze noi și soluționate în instanțele de toate gradele de jurisdicție; IT: Ministerul Justiției definește criteriile pentru instanțele civile și penale, în timp ce Consiliul Judiciar (CPGA) definește criteriile pentru instanțele administrative; HU: legea prevede ca salariile judecătorilor să fie stabilite prin Legea privind bugetul central în așa fel încât suma nu să nu fie mai mică decât cea din anul precedent; NL: se ia în considerare numărul de cauze soluționate pe baza unei evaluări a costurilor suportate de instanțe.

[81] Datele sunt colectate prin intermediul unui chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu RECJ. Răspunsurile primite din partea statelor membre care nu dispun de consilii judiciare au fost obținute prin cooperare cu Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție ale UE.

– Resurse umane –

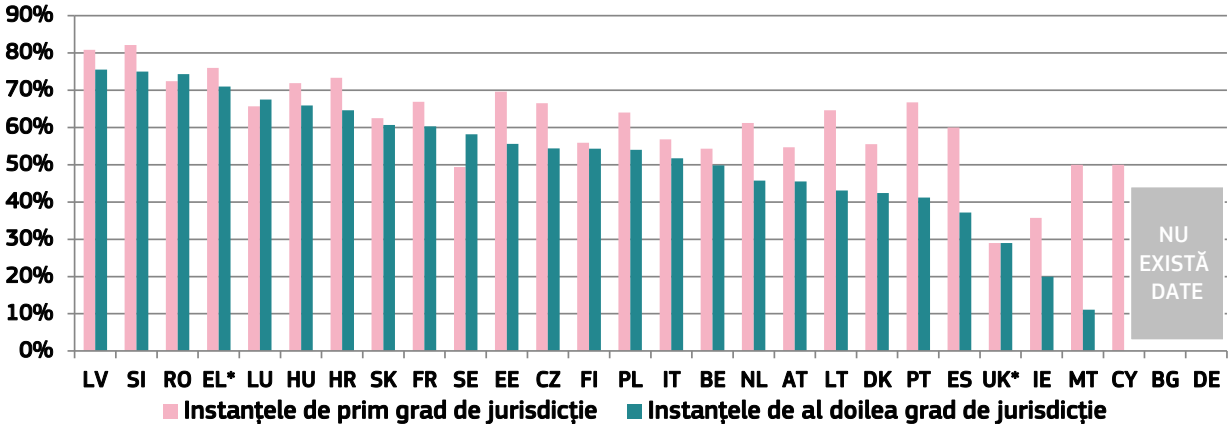
Pentru asigurarea calității unui sistem de justiție este esențial să existe resurse umane adecvate. Diversitatea în rândul judecătorilor, inclusiv echilibrul de gen, aduce cunoștințe, competențe și experiență complementare și reflectă realitatea societății.

Figura 40: Numărul de judecători (*) *(la 100 000 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

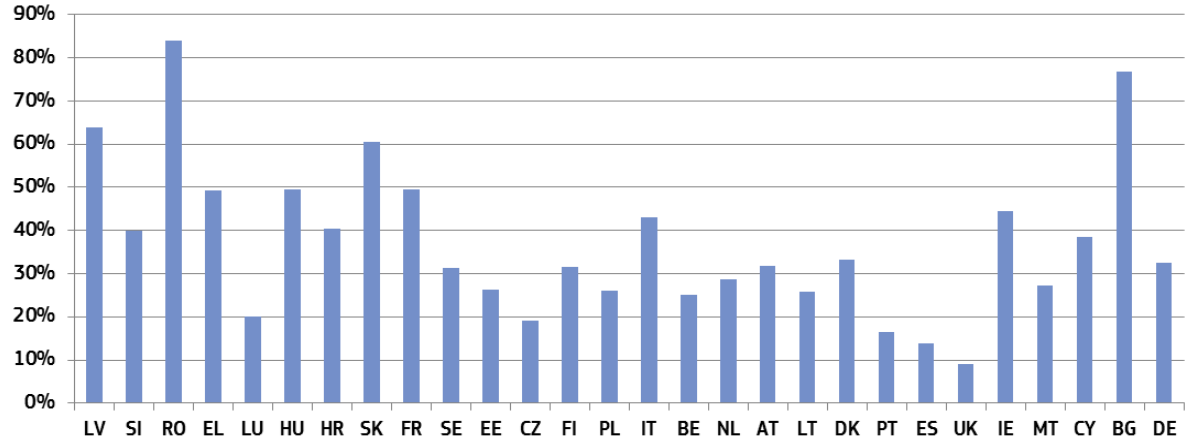
(*) Această categorie cuprinde judecătorii care lucrează cu normă întreagă, conform metodologiei CEPEJ. Ea nu include așa-numiții „Rechtspfleger"/funcționarii judiciari cu atribuții lărgite, care există în unele state membre. EL: numărul total de judecători de profesie include categorii diferite de-a lungul anilor indicați mai sus, ceea ce explică parțial variația acestuia. UK: media ponderată a celor trei jurisdicții; datele pentru anul 2010 conțin date din anul 2012 pentru UK (NI). LU: numerele au fost revizuite în urma unei metodologii îmbunătățite.

Figura 41: Proporția judecătorilor de sex feminin care își desfășoară activitatea în instanțe de prim și de al doilea grad de jurisdicție în 2016 *(sursa: studiul CEPEJ)*

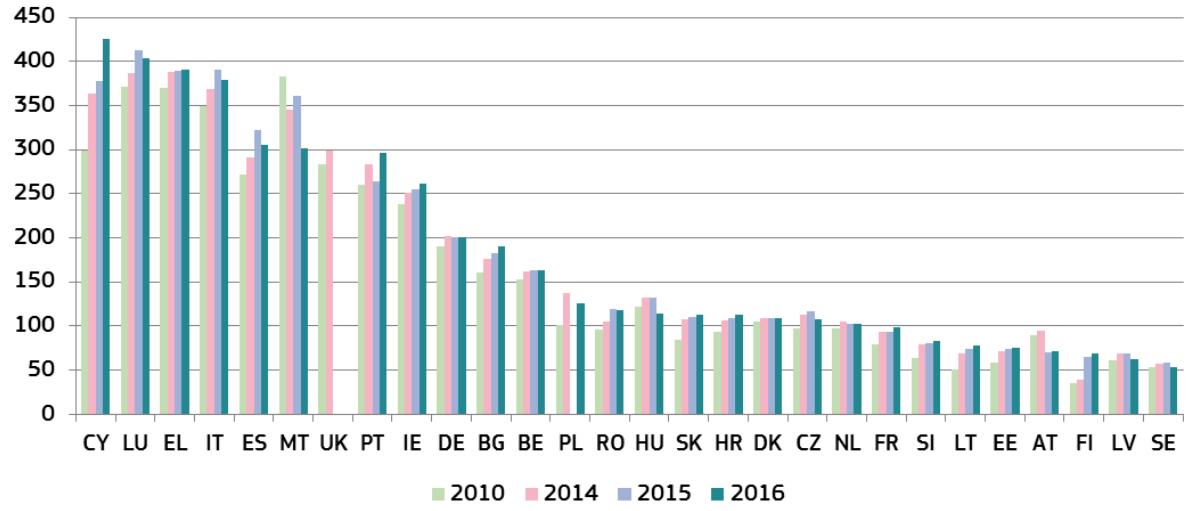
(*) UK și EL: datele pentru anul 2014.

Figura 42: Proporția judecătorilor de sex feminin care își desfășoară activitatea în instanțele supreme în 2017 (*) *[sursa: Comisia Europeană([82])]*

(*) Statele membre se află în aceeași ordine ca în figura 41.

Figura 43: Numărul de avocați (*) *(la 100 000 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)*

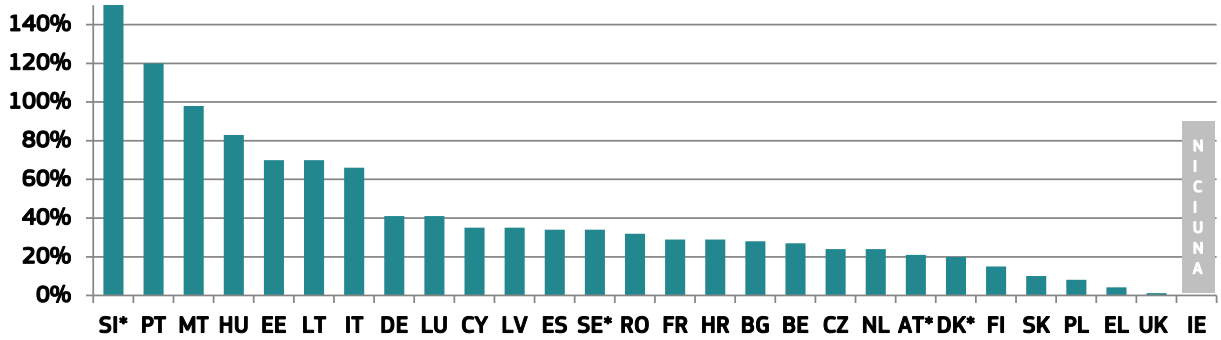
(*) Conform metodologiei CEPEJ, un avocat este o persoană calificată și autorizată în conformitate cu legislația națională să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să se angajeze în practicarea profesiei juridice, să se prezinte în instanță sau să consilieze și să își reprezinte clienții în chestiuni juridice [Recomandarea Rec(2000) 21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind libertatea exercitării profesiei de avocat].

– Formare profesională –

Formarea profesională judiciară este importantă pentru calitatea hotărârilor judecătorești și a serviciului de justiție furnizat cetățenilor. Datele prezentate mai jos se referă la formarea profesională judiciară într-o gamă largă de domenii, inclusiv în ceea ce privește comunicarea cu părțile și cu presa și competențele judiciare. Majoritatea statelor membre continuă să desfășoare același tip de programe de formare obligatorie pentru judecători ca anul trecut, cu excepția ES, CY, HU și PT, care au extins domeniul de aplicare al formării, și cu excepția EL, care a redus-o.

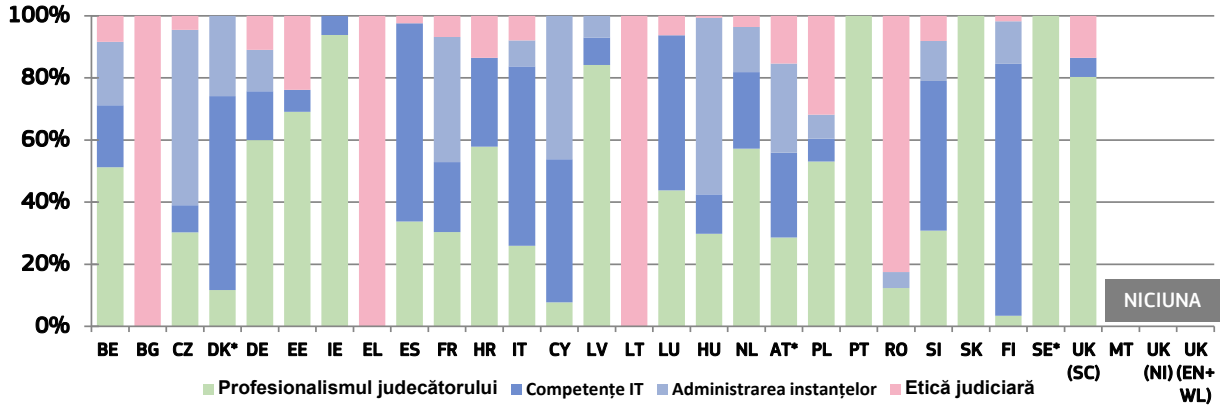
[82] date din 2017. Baza de date a Institutului European pentru Egalitatea de șanse între Femei și Bărbați: http://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt__wmid_natcrt_supcrt

Figura 44: Judecători care participă la activități de formare continuă în domeniul dreptului UE sau al dreptului unui alt stat membru (*) *(ca procent din numărul total de judecători) [sursa: Comisia Europeană([83])]*

(*) Valorile pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (SI=243 %). În câteva state membre, rata participanților este mai mare de 100 %, ceea ce înseamnă că unii participanți au luat parte la mai mult de o activitate de formare. DK: inclusiv personalul instanțelor. AT: inclusiv procurorii. Datele din SE sunt pentru anul 2015.

Figura 45: Procentul activităților de formare judiciară continuă privind diferite tipuri de competențe judiciare (*) *(ca procent din numărul total de judecători care beneficiază de formare) [sursa: Comisia Europeană([84])]*

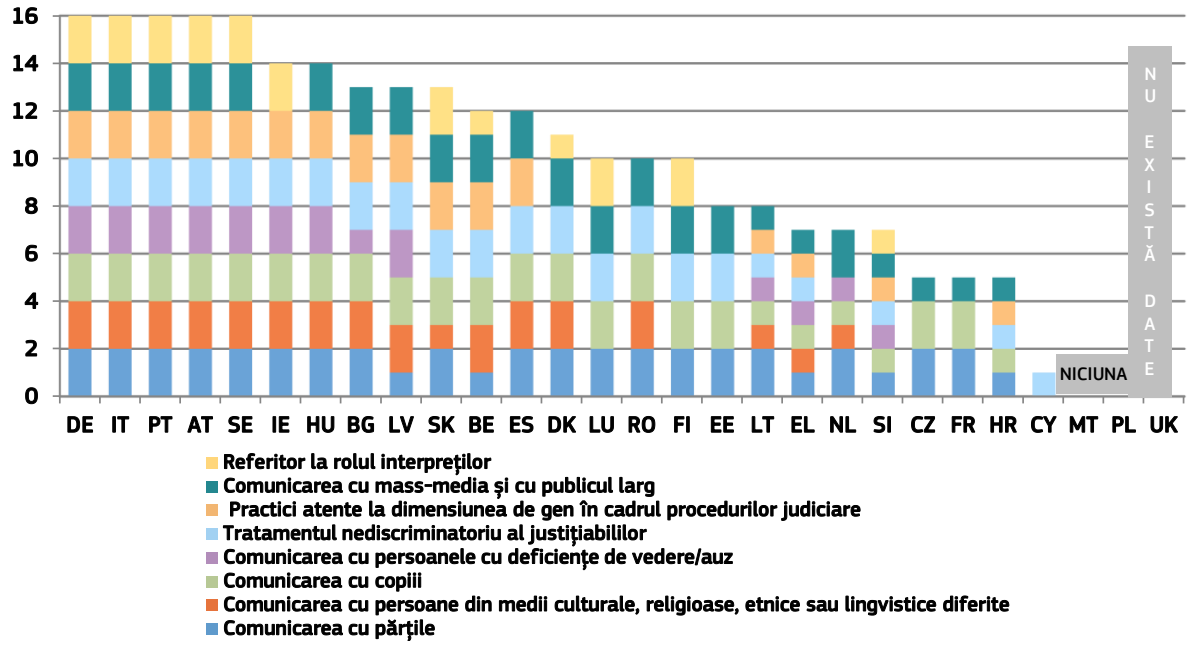

(*) Tabelul indică distribuția judecătorilor care participă la activități de formare judiciară continuă (mai exact, cele care au loc după perioada de formare inițială a judecătorilor) în fiecare dintre cele patru domenii identificate, exprimată ca procentaj din numărul total de judecători care au absolvit aceste cursuri de formare. Activitățile de formare juridică nu sunt luate în considerare. Autoritățile de formare judiciară din MT, UK (NI) și UK (EN+WL) nu au desfășurat activități de formare specifice pentru competențele selecționate. Datele din SE sunt pentru 2015. Formarea în materie de competențe judiciare (profesionalismul judecătorului) acoperă și etica judiciară. AT: inclusiv procurorii. DK: inclusiv personalul instanțelor.

[83] date referitoare la anul 2016, colectate în colaborare cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară și CEPEJ.

[84] date referitoare la anul 2016, colectate în colaborare cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară și CEPEJ. Formarea continuă privind profesia de judecător include activități precum organizarea audierilor, redactarea hotărârilor judecătorești sau retorica.

Figura 46: Posibilitățile de formare profesională a judecătorilor cu privire la comunicarea cu părțile și cu presa (*) *[sursa: Comisia Europeană([85])]*

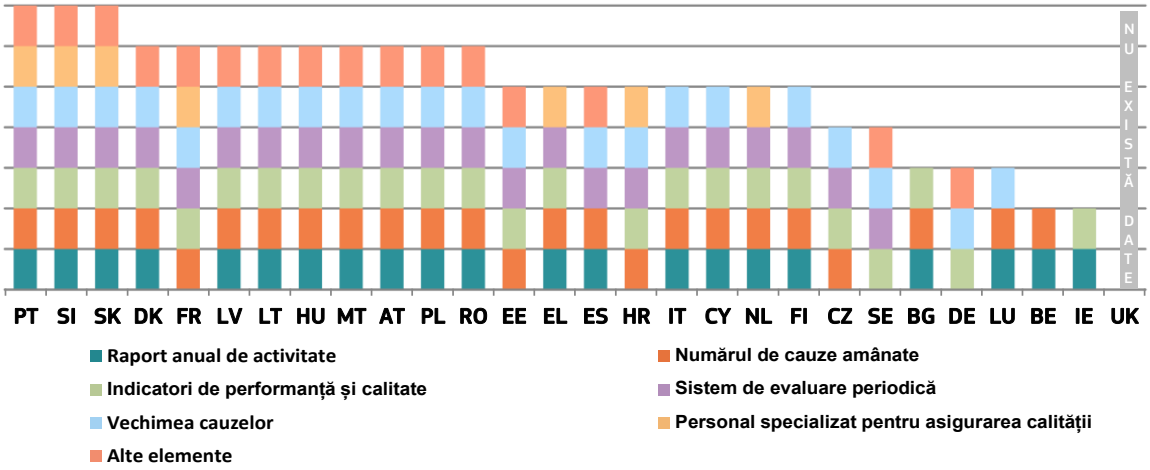
(*) DK: nu este instituit niciun program de formare în ceea ce privește comunicarea cu persoanele care suferă de handicap vizual sau auditiv, deoarece statul oferă asistență persoanelor cu deficiențe vizuale sau auditive sub formă de instrumente sau un asistent în sala de judecată, de ex. un interpret în limbajul semnelor.

3.2.3. Instrumente de evaluare

Monitorizarea și evaluarea activităților instanțelor ajută la detectarea deficiențelor și a necesităților și, prin urmare, contribuie la creșterea calității sistemului de justiție. Evaluarea periodică ar putea îmbunătăți capacitatea sistemului de justiție de a face față provocărilor actuale și viitoare. Instrumentele TIC adecvate ar putea permite gestionarea în timp real a cauzelor și ar putea ajuta la realizarea de statistici standardizate privind instanțele la nivel național. În plus, acestea ar putea fi utilizate pentru gestionarea stocului de cauze restante și a sistemelor de avertizare timpurie. Sondajele sunt indispensabile pentru a evalua modul în care funcționează sistemele de justiție din perspectiva membrilor profesiilor juridice și a justițiabililor. O monitorizare adecvată a sondajelor este o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea calității sistemelor de justiție.

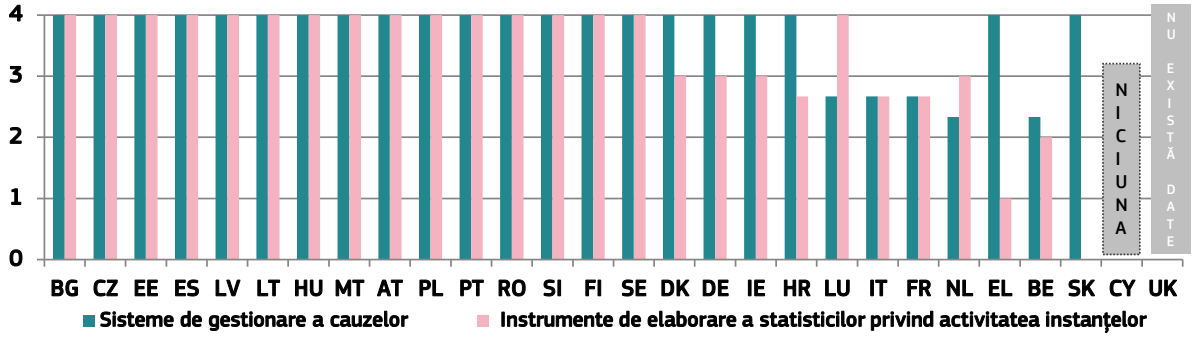
[85] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

Figura 47: Disponibilitatea monitorizării și a evaluării activităților instanțelor (*) *[sursa: Studiu CEPEJ([86])]*

(*) Sistemul de evaluare se referă la performanța sistemelor jurisdicționale, utilizând indicatori și obiective. În 2016, toate statele membre au declarat că dispun de un sistem care le permite să monitorizeze numărul de cauze noi și hotărârile judecătorești adoptate, precum și durata procedurilor, astfel încât aceste categorii devin irelevante în cadrul figurii de mai sus. În mod similar, activitatea intensă cu privire la standardele de calitate s-a impus drept o categorie de evaluare. Datele privind „alte elemente" includ, de exemplu (AT, FR), numărul contestațiilor și procedurile de executare (ES), soluționarea cauzei, de exemplu, îndeplinire totală sau parțială (SK), condamnări definitive (RO) și numărul sesiunilor de judecată (PL).

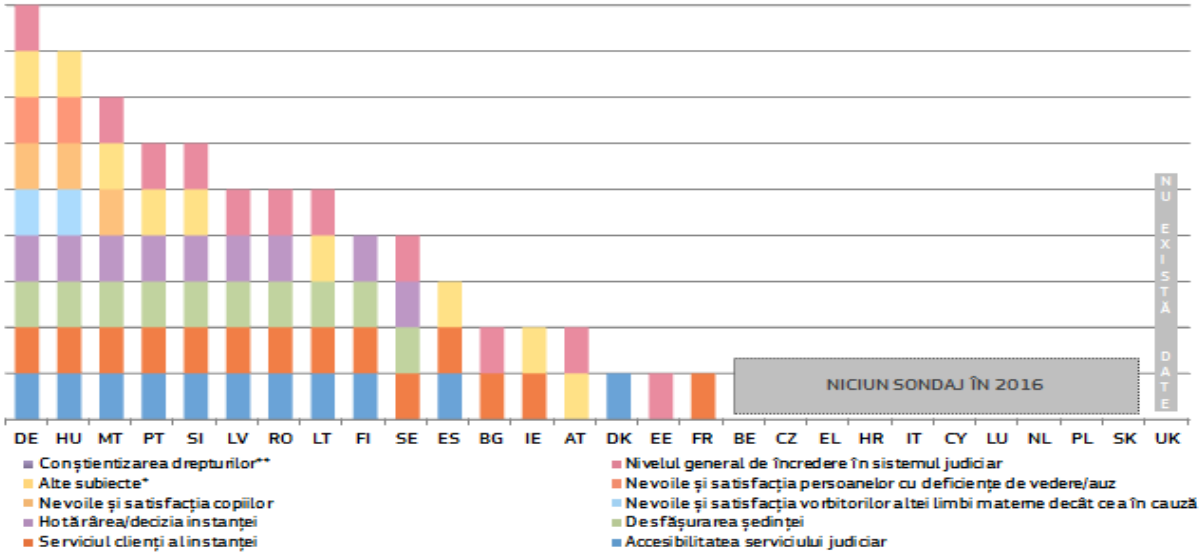
Figura 48: Disponibilitatea TIC pentru managementul cauzelor și pentru statisticile privind activitatea instanțelor *[0 = există în 0 % din instanțe, 4 = există în 100 % din instanțe)([87])] (sursa: studiul CEPEJ)*

86 Date din 2016.

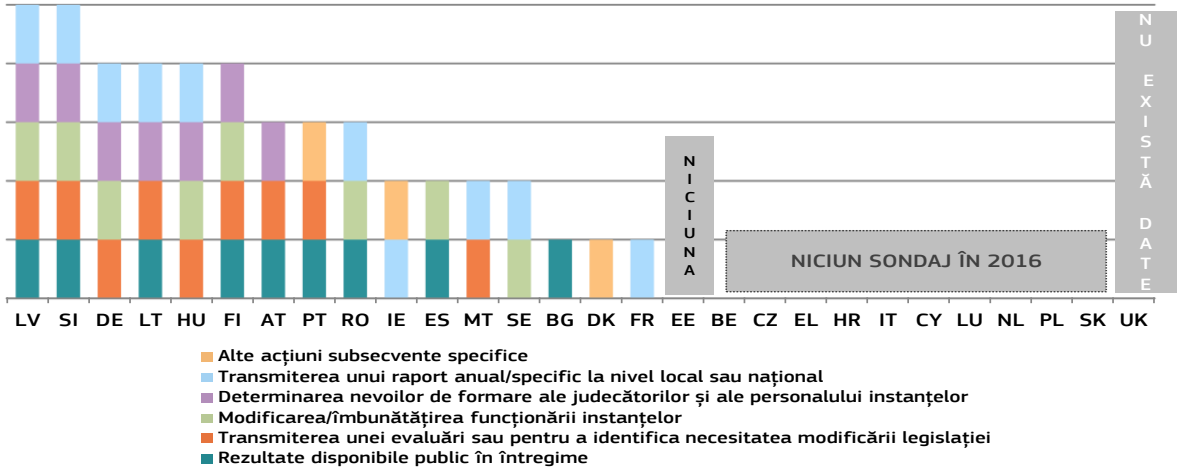
87 Date din 2016. Nivelul de dotare de la 100 % (dispozitiv montat complet) la 0 % (dispozitiv inexistent) indică prezența funcțională în instanțe a dispozitivului menționat în figură, conform următoarei scale: 100 % = 4 puncte dacă se aplică pentru toate cauzele/1,33 puncte pe cauză specifică; 50-99 % = 3 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/1 punct pentru fiecare domeniu specific; 10-49 % = 2 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/0,66 punct pentru fiecare domeniu specific; 1-9 % = 1 punct dacă sunt acoperite toate domeniile/0,33 puncte pentru fiecare domeniu specific. Domeniul se referă la tipul de litigiu tratat (civil/comercial, penal, administrativ sau de altă natură).

Figura 49: Subiectele sondajelor realizate în rândul justițiabililor sau al membrilor profesiilor juridice (*) *[sursa: Comisia Europeană([88])]*

(*) S-a acordat statelor membre un punct pentru fiecare subiect de anchetă indicat indiferent dacă sondajul a fost efectuat la nivel național, regional sau la nivel de instanță. „Alte subiecte" includ: Caracterul adecvat al sediilor instituțiilor din perspectiva drepturilor victimelor și a persoanelor cu handicap (MT). Disponibilitatea online a informațiilor privind instanțele (DK). Dreptul de a fi ascultat, instrucțiuni privind căile de atac (DE). Această categorie acoperă, de asemenea, sondajele în rândul personalului instanțelor, de exemplu, cele privind organizarea instanțelor (IE), resursele umane (IE, MT), integritatea judecătorilor (HU), volumul de muncă (MT). Profilul proprietății sistemului judiciar (AT), structura carierei și opțiunile de formare (DE). Tema „conștintizarea drepturilor" nu a fost inclusă în sondajele efectuate în niciun stat membru în perioada respectivă. BE a efectuat un sondaj în 2014.

Figura 50: Acțiuni întreprinse în urma sondajelor realizate în rândul justițiabililor sau al membrilor profesiilor juridice (*) *[sursa: Comisia Europeană([89])]*

(*) Statelor membre li s-a acordat un punct pentru fiecare tip de acțiune subsecventă. Categoria „alte acțiuni subsecvente specifice" include: introducerea de informații în strategia de servicii online a serviciului instanțelor (IE), oferirea de informații privind deliberările Grupului de examinare a serviciilor de eliberare condiționată (IE), evaluarea utilizării unui portal online cu privire la impozitare și instanțele administrative (PT), editarea site-ului existent (DK).

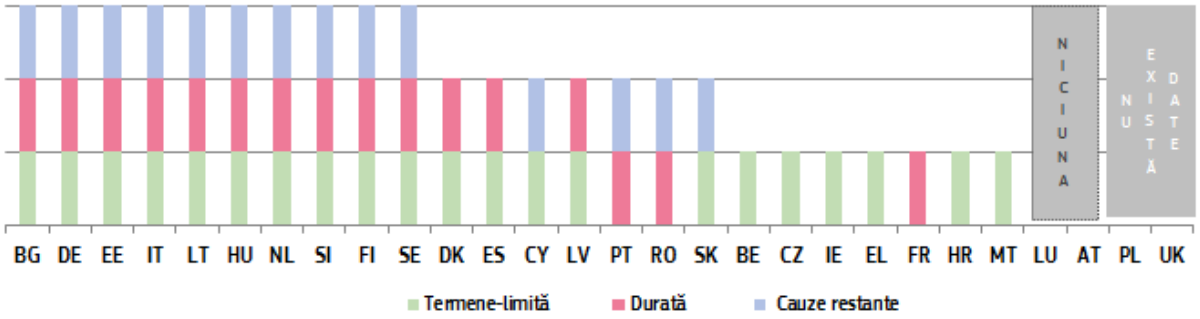
[88] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

[89] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

3.2.4. Standarde

Standardele pot îmbunătăți calitatea sistemelor de justiție. În urma examinării standardelor privind termenele și informarea părților din ediția precedentă, tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2018 se concentrează asupra duratei procedurilor și cauzelor restante ca instrumente de gestionare a sistemului judiciar([90]). Figura 51 oferă o imagine de ansamblu asupra statelor membre care utilizează standarde privind termenele, durata procedurilor și cauzele restante. Termenele reprezintă termene-limită cantitative, de exemplu, numărul maxim de zile dintre înregistrarea unei cauze până la primul termen de judecată. Durata procedurilor reprezintă obiective măsurabile/practici, de exemplu, prestabilirea unei rate a cauzelor care să fie soluționate într-o anumită perioadă de timp. Standardele privind cauzele restante prezentate în figura 51 indică dacă este definit momentul în care o cauză pendinte este considerată a fi o cauză restantă. Figura 52 prezintă organismele care stabilesc, monitorizează și urmăresc standardele privind termenele, iar figura 53 prezintă în detaliu anumite aspecte privind stabilirea, monitorizarea și urmărirea cauzelor restante.

Figura 51: Standarde privind termenele (*) *[sursa: Comisia Europeană([91])]*

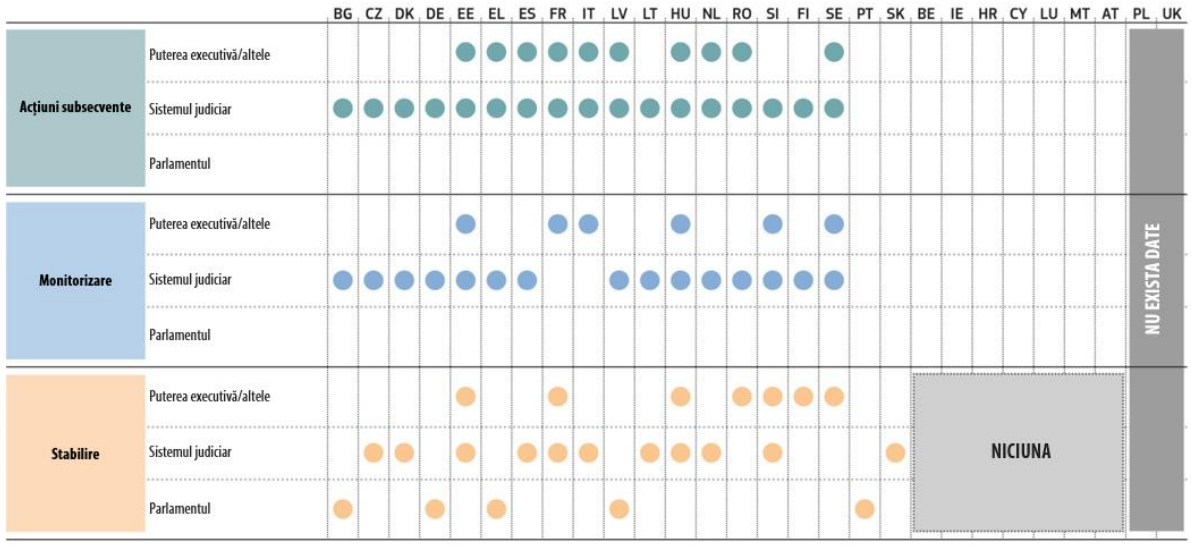
(*) Statele membre au primit 1 punct dacă sunt prevăzute standarde, indiferent de domeniu (civil/comercial, de contencios administrativ sau altele).

Figura 52 se concentrează asupra duratei procedurilor, care poate fi un instrument eficient de gestionare a sistemului judiciar, deoarece poate contribui la detectarea problemelor potențiale legate de eficiență și poate ajuta la identificarea soluțiilor (de exemplu resurse umane sau financiare suplimentare, reorganizarea procesului de gestionare a instanțelor, asistență temporară acordată unei instanțe). Figura prezintă competențele diferitelor puteri ale statului de a stabili, monitoriza și urmări standardele privind durata procedurilor.

[90] În tabloul de bord privind justiția în UE, standardele privind termenele și orizonturile de timp depășesc cerințele care decurg din dreptul la un proces într-un termen rezonabil, astfel cum este consacrat prin articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE și prin articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

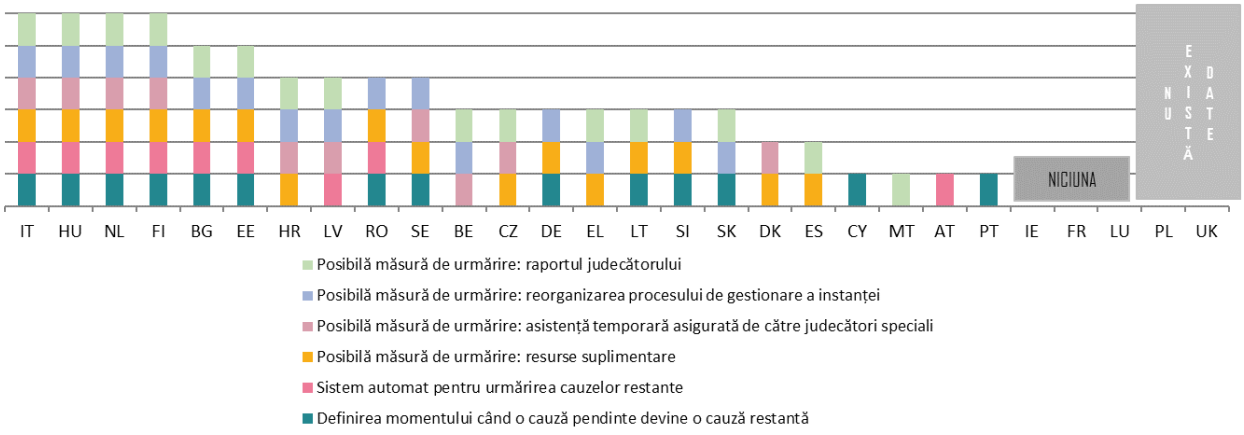
[91] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

Figura 52: Stabilirea și monitorizarea standardelor privind durata procedurilor (*)
[sursa: Comisia Europeană([92])]

(*) Statele membre sunt enumerate în ordinea stabilită în graficul 52. Stabilirea standardelor „de către parlament" indică faptul că un anumit standard este prevăzut numai prin lege. „Puterea executivă" se referă la instituțiile aflate sub controlul direct sau indirect al guvernului. „Altele" se referă la Oficiul Național pentru Justiție din HU, condus de președintele său ales cu o majoritate calificată a Parlamentului dintre judecători, pentru o perioadă de nouă ani. „Puterea judiciară" include organisme precum președinții de instanță, consiliile judiciare, organisme ale judecătorilor. BE: pe baza legislației din 2014, se așteaptă ca standardele privind termenele să intre în vigoare în 2019. FR: Consiliul de Stat (Conseil d'Etat) monitorizează respectarea standardelor privind termenele referitoare la cauzele de contencios administrativ. HU: Oficiul Național pentru Justiție este implicat în stabilirea, monitorizarea și urmărirea standardelor privind termenele.

Figura 53: Cauze restante: definire, monitorizare automată și urmărire (*) [*sursa: Comisia Europeană([93])*]

**Mai multe state membre au indicat că nu au implementat un sistem automat de urmărire a socului de cauze restante, inclusiv instrucțiunile care ar putea fi introduse manual (DK, MT, ES). DE a indicat existența unor sisteme diferite la nivel de land, cum ar fi sistemul informațional bazat pe indicatori KISS din Bavaria, inclusiv indicatori privind semaforizarea și alerte timpurii. LT: sistemul informatic al instanțelor LITEKO este programat să introducă treptat un astfel de sistem automat în 2018. BE: standardele privind stocul de cauze restante nu includ definirea, monitorizarea automată sau urmărirea ulterioară.*

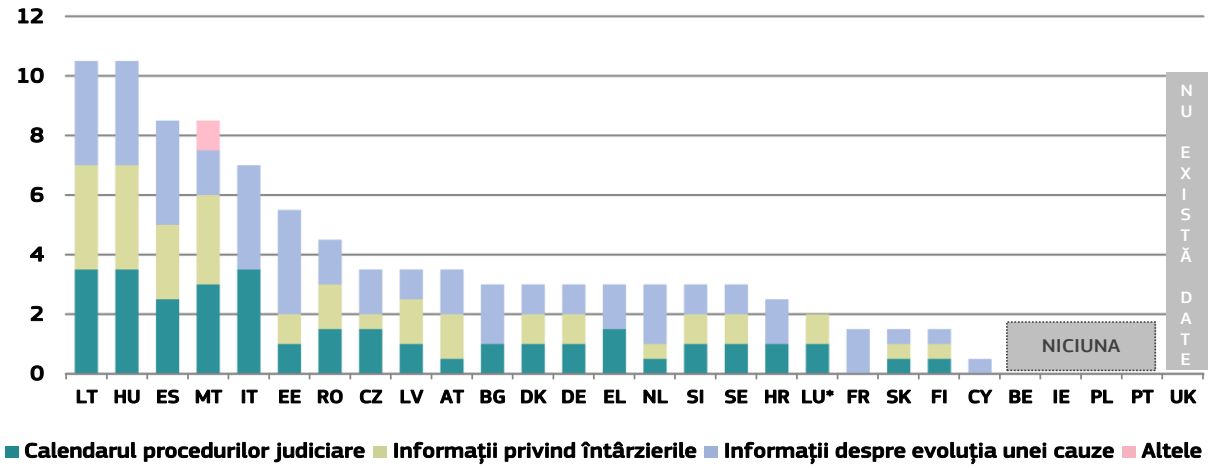
[92] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

[93] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

– Informarea părților –

Figura 54 prezintă standarde cu privire la modul de informare a părților și tipul de informații pe care acestea le primesc în legătură cu evoluția cauzei lor. Anumite state membre dispun de un sistem de notificare automată prin e-mail sau SMS care oferă informații cu privire la întârzieri, orizonturi de timp sau evoluția generală a cauzei. Altele oferă pur și simplu acces online la informații pe durata desfășurării procedurii, în timp ce câteva state membre lasă această posibilitate la latitudinea instanțelor.

Figura 54: Standarde privind informațiile legate de evoluția cauzei (*) *[sursa: Comisia Europeană([94])]*

(*) *Statelor membre li s-au acordat puncte în funcție de metoda utilizată pentru furnizarea fiecărui tip de informații. 1,5 puncte pentru notificări automate prin e-mail sau SMS, 1 punct pentru acces online pe durata desfășurării procedurii, 0,5 puncte pentru fiecare informare la cererea părților, la discreția instanței sau prin orice altă metodă utilizată. LU: datele pentru anul 2016. MT: Accesul permanent la documentația referitoare la cauzele civile este disponibil prin intermediul sistemului „myCases". SI: președintele instanței poate dispune judecarea prioritară a unei cauze sau poate dispune efectuarea de proceduri pentru a preveni întârzierile în cazul unei cereri justificate a părții și informarea părții respective. Noile reguli privind instanțele prevăd obligația instanțelor de judecată de a permite o vizualizare online a datelor înregistrate în sistemele de înregistrare a cauzelor. Aceasta este încă în curs de implementare.*

3.2.5. Rezumat privind calitatea sistemelor de justiție

Accesul facil, resursele adecvate, instrumentele de evaluare eficiente și standardele adecvate sunt factorii care contribuie la calitatea ridicată a sistemelor de justiție. Hotărârile de înaltă calitate sunt ceea ce așteaptă cetățenii și mediul de afaceri de la un sistem eficient de justiție. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2018 dezvoltă examinarea comparativă a acestor factori.

Accesibilitate

Această ediție analizează elementele care contribuie la un sistem de justiție orientat către cetățeni:

- Aproape toate statele membre furnizează unele **informații online** referitoare la sistemul lor judiciar, inclusiv un portal web centralizat, cu formulare online și educație privind drepturile legale (figura 25). Diferențele apar în conținutul informațiilor și în gradul de adecvare al acestora la nevoile oamenilor. De exemplu, doar opt state membre furnizează un instrument online interactiv, care le permite oamenilor să afle dacă sunt eligibili pentru a primi asistență judiciară. Deși informațiile pentru vorbitorii altei limbi materne decât cea

[94] Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

în cauză sunt disponibile în majoritatea statelor membre, mai puțin de jumătate oferă informații care vizează în mod specific copiii și persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz.

- **Disponibilitatea asistenței judiciare și nivelul taxelor judiciare** au un impact major asupra accesului la justiție, în special pentru persoanele care trăiesc în sărăcie. Figura 26 arată faptul că, în unele state membre, consumatorii ale căror venituri se află sub pragul de sărăcie stabilit de Eurostat nu vor beneficia de asistență judiciară. De-a lungul anilor, asistența judiciară a devenit mai puțin accesibilă în unele state membre, deoarece pragul de venit pentru asistența judiciară a rămas neschimbat, în timp ce nivelul sărăciei a crescut. Nivelul taxelor judiciare (figura 27) a rămas în mare măsură stabil din 2016. Cu toate acestea, dificultatea de a beneficia de asistență judiciară în combinație cu niveluri parțial semnificative ale taxelor judiciare în unele state membre ar putea avea un efect disuasiv asupra intenției persoanelor care trăiesc în sărăcie de a recurge la justiție.
- **Disponibilitatea mijloacelor electronice** în cursul procedurii judiciare contribuie la facilitarea accesului la justiție și la reducerea întârzierilor și a costurilor. Figura 28 arată că, în mai mult de jumătate din statele membre, depunerea electronică a cererilor nu este posibilă sau este posibilă numai într-o măsură limitată și că nu toate statele membre permit urmărirea online a desfășurării procedurilor judiciare.

  Cu toate acestea, în ceea ce privește calitatea procedurilor online privind cererile cu valoare redusă, în majoritatea statelor membre există un set considerabil de instrumente (figura 29). Un sondaj privind utilizarea efectivă a TIC între instanțe și avocați arată că instrumentele TIC sunt utilizate pe scară largă în 12 din cele 22 de state membre care fac obiectul sondajului (figura 30). Acestea sunt folosite cel mai frecvent pentru comunicarea generală cu instanțele, în timp ce semnarea documentelor și depunerea de cereri, citații și probe se realizează mai puțin frecvent prin mijloace electronice. În comparație cu sondajul de anul trecut, un număr mai mare de avocați au raportat că utilizarea TIC este obligatorie în țara lor. În ansamblu, nivelul raportat al experienței pozitive a scăzut, în timp ce lipsa de încredere raportată a crescut.
- Comparativ cu anii precedenți, **accesul online la hotărârile judecătorești** s-a îmbunătățit într-un număr de state membre (figura 33). Există totuși posibilități de îmbunătățire, deoarece numai 16 state membre publică toate hotărârile pronunțate în materie civilă/comercială și de contencios administrativ de către cele mai înalte instanțe, în timp ce aceste decizii joacă un rol important pentru coerența jurisprudenței. Având în vedere că diferitele modalități de publicare online (figura 34) ar putea facilita căutările jurisprudenței relevante, s-ar putea dezvolta în continuare soluțiile de etichetări cu cuvinte cheie și o mai bună utilizare a Identificatorului european de jurisprudență (ECLI).
- Majoritatea statelor membre au continuat să promoveze utilizarea voluntară a **metodelor alternative de soluționare a litigiilor (SAL)** (figura 35) pentru litigiile private în comparație cu anii precedenți. Acest lucru se realizează în principal prin introducerea mai multor stimulente pentru utilizarea SAL în diferite domenii de drept. În legislația privind protecția consumatorilor, o creștere clară a utilizării platformei de soluționare online a litigiilor (SOL), recent instituită, este vizibilă în toate statele membre (figura 36).
- Un nou indicator (figura 32) arată că instanțele judecătorești de toate gradele de jurisdicție **utilizează platformele de comunicare socială** pentru a comunica despre activitatea lor într-o treime din statele membre, în timp ce în alte state membre platformele de comunicare socială sunt utilizate numai în anumite instanțe sau deloc.

Resurse

Sistemele de justiție de înaltă calitate din statele membre necesită un nivel adecvat de resurse financiare și umane, o formare inițială și continuă adecvată, precum și o diversitate a judecătorilor, inclusiv echilibrul de gen. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2018 arată următoarele:

- În ceea ce privește **resursele financiare**, datele arată că, în ansamblu, cheltuielile administrației publice cu sistemul judiciar au rămas stabile în majoritatea statelor membre în 2016, în timp ce diferențele semnificative ale sumelor alocate persistă (figurile 37 și 38). Numai un stat membru care se confruntă cu anumite provocări a redus cheltuielile, în timp ce un număr de state membre și-au majorat bugetul. Statele membre utilizează preponderent costuri istorice sau reale pentru a determina resursele financiare pentru sistemul judiciar, în loc să se bazeze mai mult pe volumul de muncă efectiv sau pe solicitările instanțelor (figura 39).
- Nivelul **echilibrului de gen în rândul judecătorilor** din instanțele de prim grad și/sau din al doilea grad de jurisdicție este corespunzător, în general (figura 41). Proporția femeilor este, în general, mult mai scăzută în instanțele supreme comparativ cu instanțele inferioare (figura 42), dar a crescut în aproximativ o treime din statele membre în comparație cu anii anteriori.
- În ceea ce privește **formarea judecătorilor**, în timp ce majoritatea statelor membre oferă cursuri de formare continuă în legislația UE, în legislația unui alt stat membru și în materie de competențe judiciare (profesionalismul judecătorului), mai puține oferă formare în materie de competențe IT, gestionarea instanțelor și etică judiciară (figurile 45 și 46). Formarea privind comunicarea cu părțile este oferită în majoritatea statelor membre (figura 46). Trebuie totuși intensificate eforturile de formare a judecătorilor în comunicarea cu anumite grupuri de părți (inclusiv cu persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz), în ceea ce privește practicile atente la dimensiunea de gen în cadrul procedurilor judiciare și în ceea ce privește rolul interpreților.

Instrumente de evaluare

- **Monitorizarea și evaluarea** activităților instanțelor (figura 48) există în toate statele membre. În general, acestea includ indicatori de performanță și calitate, precum și rapoarte periodice diferite. Aproape toate statele membre monitorizează numărul și durata procedurilor judiciare și au sisteme de evaluare periodică. În comparație cu anii anteriori, mai multe state membre au extins monitorizarea la elemente mai specifice, iar unele dintre acestea au implicat personal specializat al instanțelor pentru asigurarea calității.
- Potențialul complet al **sistemelor TIC de gestionare a cauzelor** nu este încă atins în multe state membre (figura 48). Un astfel de sistem ar trebui să servească diferite scopuri, inclusiv generarea de statistici, și să fie pus în aplicare în mod sistematic în întregul sistem de justiție. De exemplu, în unele state membre, instrumentele TIC nu se ocupă cu gestionarea stocului de cauze restante, inclusiv identificarea cauzelor deosebit de vechi. În schimb, anumite state membre dispun de sisteme de avertizare timpurie pentru a detecta deficiențele sau cazurile de nerespectare a standardelor de prelucrare a cauzelor, ceea ce permite găsirea de soluții oportune. În unele state membre, nu este încă posibil să se asigure colectarea datelor la nivel național în toate domeniile justiției.
- **Utilizarea sondajelor** în rândul justițiabililor și al specialiștilor din domeniul juridic (figura 49) a crescut, mai mult de jumătate dintre statele membre desfășurând sondaje și extinzând gama de subiecte în 2016. Accesibilitatea, serviciul pentru clienți, audierea și

judecarea în instanță, precum și încrederea generală în sistemul judiciar au rămas subiectele cheie ale sondajelor. Câteva state membre au solicitat și informații cu privire la nivelul de satisfacție al grupurilor cu nevoi speciale, în special al persoanelor cu deficiențe de vedere, al copiilor și al vorbitorilor altei limbi materne decât cea în cauză. Aproape toate statele membre care au utilizat sondaje au asigurat și efectuarea de acțiuni subsecvente (figura 50), în timp ce amploarea monitorizării a continuat să difere foarte mult. Rezultatele au fost, în general, făcute publice și incluse în rapoarte, în timp ce, în jumătate din statele membre, rezultatele sondajelor au condus la schimbări în funcționarea instanțelor.

Standarde

Standardele pot îmbunătăți calitatea sistemelor de justiție. Prezenta ediție continuă să examineze mai detaliat anumite standarde menite să îmbunătățească planificarea procedurilor și informațiile furnizate părților.

- Majoritatea statelor membre utilizează **standarde privind planificarea.** Cu toate acestea, anumite state membre care se confruntă cu probleme deosebite privind eficiența nu utilizează în prezent astfel de standarde. Standardele prin care se stabilesc termene (de exemplu, perioada fixă de timp dintre înregistrarea unei cauze până la primul termen de judecată) sunt cele mai răspândite, în timp ce standardele privind orizonturile de timp (de exemplu, cele prin care se prestabilește rata cauzelor care urmează să fie finalizate într-o anumită perioadă de timp) și stocul de cauze restante sunt mai puțin utilizate (figura 51).
- Această ediție examinează cât de responsabil sau implicat pe deplin este sistemul de justiție în stabilirea și monitorizarea standardelor pentru a evita o intervenție nejustificată a executivului. Aceasta arată că **termenele** (figura 52) sunt stabilite în mare parte numai de către sistemul de justiție sau în cooperare cu executivul. Responsabilitatea pentru monitorizarea termenelor aparține în principal sistemului judiciar. Nerespectarea termenelor poate declanșa diferite tipuri de acțiuni subsecvente, fie de către sistemul de justiție, fie, adesea, de către sistemul de justiție și executiv.
- Standardele privind **stocul de cauze restante** (figura 53) reprezintă un instrument util care poate contribui la o mai bună gestionare a cauzelor și la creșterea eficienței. Majoritatea statelor membre au standarde privind stocul de cauze restante, însă domeniul acestora de aplicare variază considerabil. În timp ce majoritatea statelor membre dispun de proceduri pentru a soluționa cauzele restante prin intermediul unei serii de măsuri, doar jumătate din statele membre au o definiție de fond privind momentul în care o cauză pendinte este considerată ca fiind restantă. Aproximativ o treime din statele membre dispun de sisteme de urmărire a stocului de cauze restante, care trimite în mod automat alerte privind cauzele pendinte cu o anumită vechime sau odată ce cauzele restante ajung la un anumit procent din toate cauzele.
- Majoritatea statelor membre dispun de standarde privind modul de **informare a părților în legătură cu evoluția cauzei lor**, calendarul instanței sau eventuale întârzieri (figura 54). În comparație cu anul trecut, câteva state membre au îmbunătățit aceste standarde. Diferențele dintre statele membre se referă, în principal, la metodele utilizate. Anumite state membre dispun de un sistem de notificare automată prin e-mail sau SMS care oferă informații cu privire la întârzieri, orizonturi de timp sau evoluția generală a cauzei. Altele oferă pur și simplu acces online la informații pe durata desfășurării procedurii, în timp ce câteva state membre lasă această posibilitate la latitudinea instanțelor. Din perspectiva accesibilității pentru cetățeni, se preferă informarea automată de către instanță în locul unui sistem de informare care să impună părților să acționeze.